

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

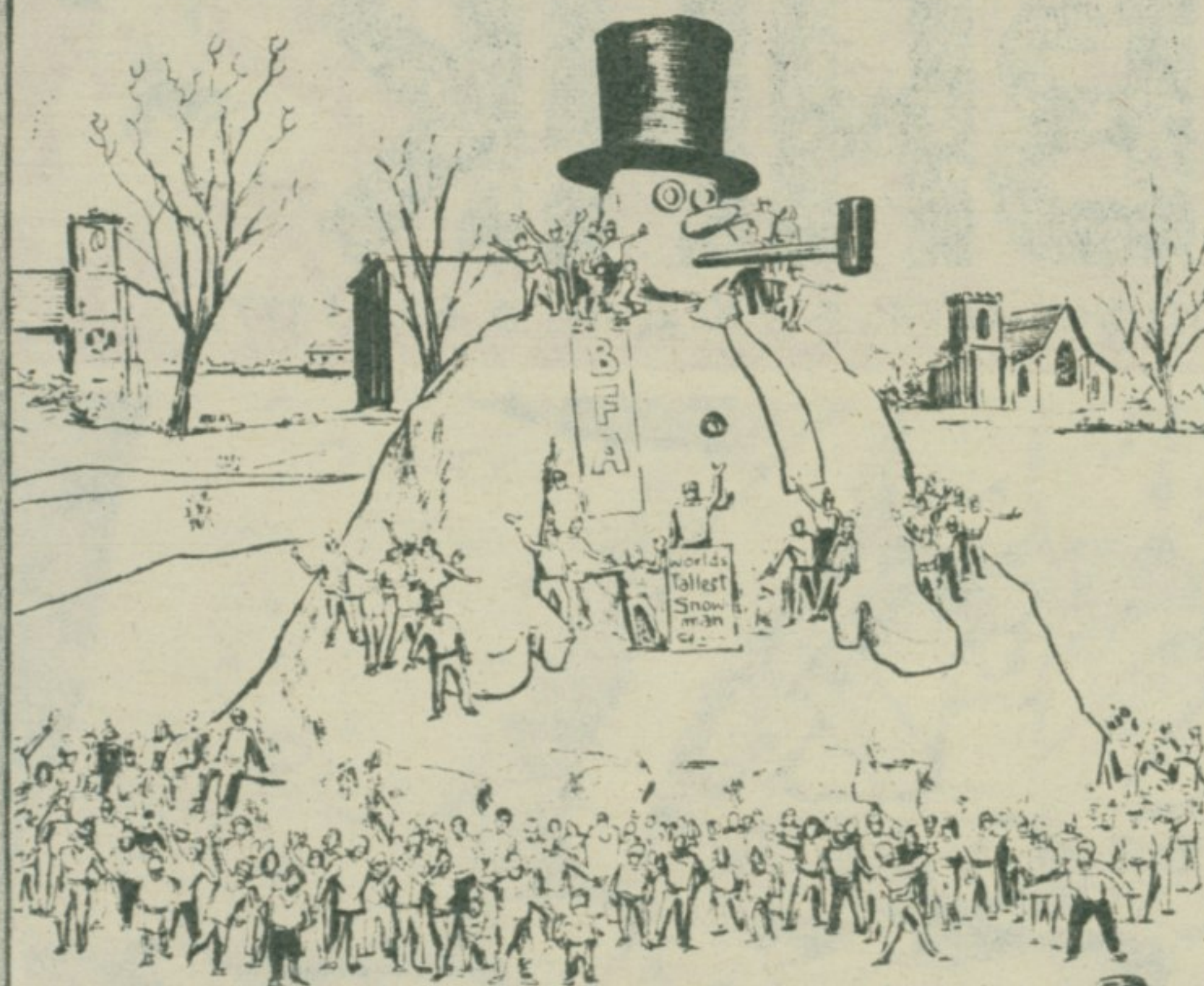

24. 1. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 100 ДИН. • БРОЈ 1778

Репер

Веровати или не!

ДИВОВСКОГ СНЕШКА БЕЛИКА

НАПРАВИЛО ЈЕ ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ 1000 ГРАЂАНА СЕНТ АЛБАНСА У ДРЖАВИ ВЕРМОНТ (САД) ОД 210 ТЕРЕТНИХ ВАГОНА СНЕГА. СНЕШКО ЈЕ У ОСНОВИ ИМАО ОБИМ ОД 45 МЕТАРА, БИО ЈЕ ВИСОК 14,5 МЕТАРА, А ИМАО ЈЕ ШЕШИР ВИСОК ТРИ МЕТРА.

Теодор Рузвели

26. ПРЕДСЕДИК САД, ЗА ВРЕМЕ СВОГ БОРАВКА У БЕЛОЈ КУКИ (ОД 1932-1945) НАПИСАО ЈЕ 150 000 ПИСАМА.

О ТАЈЕЉУ РУЖА
КОНФУЦИЈЕ (КИНЕСКИ ФИЛОЗОФ, ОКО 551-497 ПРЕ Н. Е.) ИМАО ЈЕ 600 КЊИГА. КЛЕОПАТРА ЈЕ РУЖКИНИМ ЛАТИЦАМА ЗАСТИРАЛА ПОД СВОЈЕ ПАЛАТЕ, А НЕРОН ЈЕ ЊИМА ПРЕКРИВАО СВОЈЕ ПИЈАНЕ ГОСТЕ.

ПАПАГАЗИ

АЛБЕ БЕЛЕРД ИЗ ХАНТИНГТОНА У ДРЖАВИ ЊУЈОРК ИМАЈУ ВЕОМА БОГАТУ ГАРДЕРОБУ. ОНИ, НАИМЕ, НОСЕ ПО МЕРИ САШИВЕНЕ РАЗЛИЧИТЕ КОСТИМЕ, КАО НА ПРИМЕР, КАПЕТАНА КУКЕ ИЛИ ЛОРЕНСА ОД АРАБИЈЕ.

ВУК ИЗВРСНО РАЗЛИКУЈЕ ТРАГОВЕ ЖИВОТИЊА, АКО ГА НЕКИ ТРАГ ПРИВУЧЕ, ВУК ЊЕ ИКИ ЗА ЊИМ НЕ ОБАЗИРУЈЕ СЕ НИ НА ЈЕДАН ДРУГИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

ОТКАКО СУ ВЛАСТИ У АУСТРАЛИЈСКОМ ГРАДУ ДАРВИНУ СТАВИЛЕ ПОД ЗАШТИТУ ЦИНОВСКЕ КРОКОДИЛЕ, КОЈИМА ЈЕ ПРЕТИЛА ОПАСНОСТ ДА ЗБОГ СКУПОЦЕНЕ КОЖЕ БУДУ ИСТРЕБЉЕНИ, НИЈЕ НИКАКВА РЕТКОСТ ДА СЕ НАСРЕД УЛИЦЕ ИЗ МАНГОВОГ ГУСТИША ПОЈАВИ РЕПАТО ЧУДОВИШТЕ ДУГАЧКО И ДО СЕДАМ МЕТАРА. ПОШТО ОВИ КРОКО-

ДИЛИ НЕ НАПАДАЈУ ЉУДЕ, ЊИХ САМО УЛОВЕ И ПОШАЉУ У ЈЕДНУ ОД ТРИ ФАРМЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ УЗГОЈЕМ ОВИХ ГМИЗАВАЦА.

„ИНТЕРНЕСЕНЕЛ ХЕРАЛД ТРИБЈУН” ОБЈАВИО ЈЕ НЕДАВНО ДА БРОЈ РОБОТА У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА РАСТЕ И ДО 30% ГО-

ДИШЊЕ, ДОК СЕ ЗА ИСТО ВРЕМЕ БРОЈ СТАНОВНИКА ПОВЕЋА ЗА САМО ДВА ОДСТО. АКО СЕ ОВАКО НАСТАВИ, НИЈЕ ДАЛЕКО ДАН КАД ЊЕ У ЗЕМЉИ БИТИ ВИШЕ РОБОТА НЕГО ЉУДИ.

УЛОВЉЕНУ РИБУ НАЈБОЉЕ ЈЕ ЧУВАТИ НА ТЕМПЕРАТУРИ ОД -3 ЦЕЛЗИЈУСОВА СТЕПЕНА А НЕ МИНУС 30 КАКО СЕ ДОСАД СМАТРАЛО. ДО

ТОГ ЗАКЉУЧКА ДОШЛИ СУ ЈАПАНСКИ СТРУЧЊАЦИ КОЈИ ТВРДЕ ДА СЕ ТАДА ДЕШАВАЈУ НАЈМАЊЕ ПРОМЕНЕ У БЕЛАНЧЕВИНАМА КОЈЕ САДРЖИ РИБА, ЧУВА СЕ УКУС, А ДА НЕ ПОМИЊЕМО УШТЕДУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ОД 60 ОДСТО.

ЈЕДАН ФОЛКСВАГЕН „БУБА” ПРОИЗВЕДЕН ЈОШ 1949. ГОДИНЕ И ДАНАС СЕ КРЕЊЕ ПУТЕВИМА СР

НЕМАЧКЕ. ДО САДА ЈЕ ПРОКРЕТАРИО ЧАК 531.437 КИЛОМЕТАРА, АЛИ НЕЊЕ ЈОШ ДУГО ПРЕВОЗИТИ СВОГ ВЛАСНИКА, НЕ ЗАТО ШТО ЈЕ ЗА СТАРО ГВОЖЂЕ ВЕЋ ЗАТО ШТО ЈЕ ЗА СЛУЖБЕНО ДОБИО МЕСТО У МУЗЕЈУ ФОЛКСВАГЕНА У ВОЛСБУРГУ.

У СКОРОЈ БУДУЊНОСТИ ПИЈАНИ ИЛИ ПРИПИТИ ВОЗАЧИ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА НЕЋЕ ВИШЕ ТАКО ЧЕСТО ДОЛАЗИТИ

У СИТУАЦИЈУ ДА ПРИВРЕМЕНО ИЗГУБЕ ВОЗАЧКУ ДОЗВОЛУ. НАИМЕ, У ВОЗИЛА ЊЕ СЕ УГРАЂИВАТИ НАРОЧИТИ УРЕЂАЈ КОЈИ ЊЕ КОНТРОЛИСАТИ У КОЈОЈ МЕРИ ЈЕ ВОЗАЧ ПОД ДЕЈСТВОМ АЛКОХОЛА. АКО ЈЕ ПОПИО ПРЕВИШЕ, УРЕЂАЈ СТУПА У АКЦИЈУ, БЛОКИРА МОТОР И ОНЕМОГУЋАВА ПИЈАНОГ ВОЗАЧА ДА ПОКРЕНЕ ВОЗИЛО. УКОЛИКО ЈЕ КОЛИЧИНА АЛКОХОЛА НА ДОЗВОЉЕНОЈ ГРАНИЦИ СВЕ ВРЕМЕ ВОЖЊЕ ЖУТО СВЕТЛО УПОЗОРАВАЊЕ ВОЗАЧА ДА С ВЕЛИКИМ РИЗИКОМ УПРАВЉА СВОЈИМ АУТОМОБИЛОМ.

НА ОБАЛАМА АМЕРИЧКЕ САВЕЗНЕ ДРЖАВЕ ЊУ ЏЕРСИ ПОЧЕЛЕ СУ ДА СЕ ПОЈАВЉУЈУ ЧУДНЕ ПОДВОДНЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ. „КРИВАЦ” ЈЕ ЋУБРЕ КОЈЕ СЕ ОВДЕ БАЦА ОДЛУКОМ ГРАДСКИХ ВЛАСТИ ЊУЈОРКА.

БИТИ
ПРВИ
ПА
ШТА БУДЕ

Габрово у Бугарској је „светска престоница хумора“ („Њујорк тајмс“, 1981, година). Град Крисфилд у америчкој држави Мериленд „престоница острига“, такође светска (новинска агенција „Асошијетид прес“, објављено исте године). По писању локалног листа, град Сели у Јужној Каролини је светска престоница и у нашем народу познатог јела – шкембића. Опет по писању штампе, Бер у Вермонту титулу престонице присваја на име убедљиво највеће густине надгробних споменика на својој територији у поређењу са било којим другим градом на свету.

С голфом нису чиста посла

Подручје државе Мисисипи северно од Мексичког залива оглашава само себе као светску престоницу безалкохолног пића по имену „рут бир“ што се да прочитати с великих рекламних паноа начичканих дуж државног ауто-пута број десет. Грађани Оуензбороа у Кентакију живе у „светској престоници овчетине на роштиљу“.

Тексас има равно три светске престонице: Рокспринг, престоницу ангорских оваца, Увалде, престоницу меда и Кристал Сити, престоницу спанаћа. Много престоница за једну савезну државу.

Они у Тексасу су се бар споразумели. Ко да каже где је светска престоница јабука? У Винчестеру у Вирџинији или Веначи у држави Вашингтон? (О трећој, сасвим могућој варијанти да се и не говори.) Ни с голфом нису чиста посла: Палм Спрингс у Калифорнији титулу присваја себи, са чиме се никако не слажу у Мертл Бичу у Јужној Каролини. Вебстер у Јужној Дакоти и Диксон у Илиноису гложе се око права на престоничку титулу нежног цветића петуније.

Колико да би се ствари још мало искомпликовале, неки амерички градови са европским именима прогласили су се светским престоницама двеју ствари истовремено. Штутгарт у Арканзасу је „светска престоница пиринча и патака“, Москва у Ајдаху „светска престоница грашка и сочива“,

СВАКО МЕСТО ИМА НЕКИ ПРЕСТО

ЧОВЕК БИ
ПОМИСЛИО ДА НА
СВЕТУ ИМА
ОНОЛИКО
ПРЕСТОНИЦА
КОЛИКО ДРЖАВА,
САМО ШТО НИЈЕ
ТАКО.
ПРЕСТОНИЦЕ
УБЕДЉИВО ВОДЕ.
ПРИ ТОМ УОПШТЕ
НИЈЕ РЕЧ О
СЕДИШТИМА
ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ.
У ПИТАЊУ СУ
НЕКЕ ДРУГЕ
СТВАРИ КАО ШТО
СУ ПАТКЕ,
НАДГРОБНИ
СПОМЕНИЦИ И
ШКЕМБИЋИ.

ризу прети по два основа, за највећи део света Париз ипак и даље предводи у моди и уметности.

Ако је с модом и уметношћу ствар спорна, остаје чињеница да су Њујорк прогласили престоницом: специјалне врсте ђеврека, димљеног лосо-са, комуникација, плеса, харинга, цеза, издаваштва и позоришта (насиље и прљавштина на страну). У њему су чак и поједине улице светске престонице: Волстрит, берзанска престоница света, а Медисон авенија светска престоница рекламне машинерије.

Ми имамо град који можда није најплављи на свету, али има добре изгледе да ту титулу освоји у Југославији: Крушево у Македонији. У старом делу Крушева прозори су тако лепо норвешко (не-беско) плави да се архитекте боре да се прозори у новоградњама овог града по сили урбанистичких прописа боје истом бојом.

Него, шта би с балонима?

Како је, на крају, оно бугарско месташце присвојило назив светске престонице хумора? По писању новинара „Њујорк тајмса“ Џона Дартона ту су славу Габрову прибавили његови преко сваке мере штедљиви житељи који су и сопствени цици-јашлук успели да уновче. Претворили су га у туристичку атракцију: у Габрову се сваке друге године одржава фестивал хумора.

Типичан становник Габрова, по сопственим речима, ноћу зауставља сат да би се опруге мање хабале. Коњима на очи ставља зелене наочаре не би ли поверовали како их уместо струготинама хране правом травом. Мештани тврде и да су, све у циљу штедње, баш они измислили уске панталоне, кратке сукње, разводњено вино и кутије шибица са само једном страно-м за кресање. Пунокрвни Габровљанин мачки сече реп како би, кад је зими избацује из куће, што брже за њом залупио врата, а народно коло игра искључиво у филциним папучама – да би боље чуо свирку свирача из суседног села.

Попис (самозваних) светских престоница ни-пошто се не закључује с Габровом. Шта је, реци-мо, с ваздушним балони-ма? И с њима је све у реду: ено им престоница у срцу Новог Мексика, у граду Албукерку.

М. Илић

Илустровао Иво Кушанић

Варшава у Мисурију је у практичном духу истовремено „престоница птица кашикара и кундака за пушке“. Паркезбург у Западној Вирџинији је „престоница лопата и мермера“.

Рано у Невади је некада био неприкосновен по

„експрес разводима“, али су се на његову злу срећу разводи широм света толико намножили, а процедуре поједноставиле, да му је статус центра разведеног света одавно најозбиљније под знаком питања. Ни његовом граду побратиму, Лас Вегасу, већ

поодавно не цветају руже: коцкарски су се занат и разбигра толико раширили да је тешко рећи где им је главно стециште.

Неким главним градовима ни време не може ништа. Холивуд је био и остао светска престоница филма. Мада Њујорк Па-

И ТО ЈЕ АМЕРИКА ☆ И ТО ЈЕ АМЕРИКА ☆

Ова прелепа зграда није музичка школа. То је дом за малолетне преступнике које преваспитавају помоћу музике. Установа је основана у знак сећања на Луја Армстронга који је као младих у Њу Орлеансу ухапшен с пиштољем у цепу.

Куће у колонијалном стилу, жене у криволиницама, споменици палима у рату с Јепкијима: три стуба романтичног декора на који се ослањају књиге и филмови да би дочарали атмосферу старог југа Америке.

Најлепша алеја храстова у Америци: негде око 1750. неки Француз који је имао плантажу индиговог дрвета засадио је на свом имању 28 белих храстова који постоје и данас, свако стабло има десет метара у обиму!

И ТО ЈЕ

ЈУЖЊАЧКЕ ТВРДЕ ГЛАВЕ

Фестивали, карневали, маскенбали: целе године у Луизијани се смењују разне параде и феште, али и онда су белци и Црнци одвојени.

**ПОСТОЈИ
ДРЖАВА
У КОЈОЈ СЕ
МАЛОЛЕТНИ
ПРЕСТУПНИЦИ
ЛЕЧЕ
МУЗИКОМ,
ГДЕ СЕ
ТРАМВАЈИ
ЗОВУ ЧЕЖЊА,
ГДЕ СЕ ЗА
СВАКУ
ВЕЧЕРУ
ПРЕСВЛАЧЕ,
ГДЕ ТЕЧЕ
ОТАЦ СВИХ
РЕКА.
ИМЕ ЈОЈ ЈЕ
ЈУИРИ.**

Кад овде кажу „пре рата“ или „после рата“, нико живи не мисли ни на други, нити на први светски рат иако су Сједињене Државе учествовале у оба. За амерички Југ „последњи рат“ почео је 1861. са америчким Севером, а завршио се 1865. код Апоматокса поразом који они никада неће признати. Баш као што и дан-данас одбијају да прихвате обичаје „Јенкија“. Граница која је одвајала робовласнички, плантажерски Југ, од индустријског Севера и даље чврсто стоји – бар у њиховим главама. „Њујорк – то није Америка“ – хладно ће вам рећи овде, баш као што ће сваке године, 19. јануара и 3. јуна на јарболима испред својих белих колонијалних кућа са стубовима истаћи свилену заставу, црвену као крв, са 13 белих звездица. Под њом је 13 „врућих“ јужњачких држава кренуло у рат за отцепљење од „преосталог дела САД“. Нису успели, али су, баш због тога, у наредних стотинак година изгубили мање од своје посебности него што би се, можда, догодило да су победили. То поготову важи за најјужнију од свих јужњачких држава, Луизијану. По многим најромантичнију и најлепшу државу САД. И једну од најтврдоглавијих.

Шта није прохујало са вихором

Луизијана, Мисисипи, Њу Орлеанс, за цео свет то је Фокнеров југ, пароброди на точак, огромне плантаже велике колико средњовековна европска кнежевина, црне дадиље, столице за љуљање на веранди, двобоји испред циновских храстова, даме хладног срца у кринолинама, црначке духовне песме. Шта је од овог мита Америке остало данас?

У салону сваке куће која држи до себе, изнад камина угледаћете портрете предака у сивим униформама, са златним еполетама и опасачем на коме се виде иницијали SCA (Confederate States of America). – То је мој прадеда – објасниће вам домаћин поносно. – Рањен је код Менсфилда у коњичком јуришу. Пао је под топовском палбом Јенкија у Порт Хадсону.

Бели становници Луизијане називају себе Креолима чиме хоће да нагласе да су потомци француских и шпанских колониста, племића или авантуриста, свеједно, који су овде некад основали царство памука и изградили „срећан свет који је Север срушио“. Они се и данас држе на одстојању од свих каснијих досељеника. Последњи аристократи Југа имају своје затворене клубове у којима је забрањен приступ Јеврејима, Црнцима и Американцима италијанског порекла. У њихове ресторане туристи чак и не смеју да привиру. За вечеру се обавезно пресвлаче, од маја до октобра у бела ланена одела „стarih плантажера“. Ако дами у ресторану устане да напудерише нос, сви мушкарци за столом скачу на ноге, а кад се врати утркују се ко ће да јој привуче столицу. Иста дама остаће да седи као кип у колима ако јој неко не отвори врата... То је посебан јужњачки став према женама премда и оне све чешће почињу да раде, поготову оне мање богате – и мање беле.

Странац може да проведе и месец дана у некој белачкој породици на Југу, да живи и ради, а да при том не проговори ниједну једину реч с неким Црнцем. Ако немају какав мали посед, Црнци су најчешће пољопривредни радници; у градовима раде углавном у „услужним делатностима“. Они су слуге, вратари, баштовани, келнери, поштари, послужници на бензинским пумпама, полицајци, чувари на железници, таксисти... Неки се ипак одлучују за слободне професије или „просвету“. У

■ наставак на стр. 6 ■

ОТАЦ СВИХ ВОДА

Мисисипи је, кажу енциклопедије, најдужа река на свету. Али, што се Северне Америке тиче, ту је на другом месту (3.778 km), одмах иза своје притоке Мисурија (4.376 km). Заједно ове две реке чине циновски систем који покрива готово петину САД играјући животно важну улогу (наводњавање, хидроелектране, саобраћај)... Највише воде Мисисипи не прима из Мисурија већ од Охаја који, са својом притоком, Тенеси, даје овој реци трећину воде. Кад се догоди да се висок водостај на Охају поклопи са пролећним водама Мисисипија, долази до страшних поплава као што је била она 1927. која је однела стотине људских живота.

Док у горњем току (извири близу канадске границе) тече преко кречњачког земљишта посејаног бројним језерима, с брзацима и слаповима, Мисисипи је већ у средњем делу права равничарска река. Маса муља је толика да се мале притоке тешко уливају. Често теку упоредо са њом и по десетак километара док се не „умувају“ у њено корито. Мисисипи се улива у Мексички залив огромном делом која се сваке године шири за 80-100 метара, уносећи у море 40.000 кубних метара воде у секунди што је, поређења ради осам пута више него што Рајна, најбогатија западноевропска река, унесе у Северно море или, рецимо, 177 пута више него Темза...

Мисисипи је одувек играо важну улогу за човека. Индијанци су га звали Мешакебе – „Отац свих река“, племе Оцибваја дало му је име Мисисипи (мис – велики, сип – река), Американци га зову „Олд мен“ (Старац). Служио је као пут у време освајања Запада кад су га коло-

Најдужа река на свету али не и у Сједињеним Државама: од Мисисипија је дужа његова притока Мисури! Али, једно је сигурно, ниједна река на нашој планети нема више рукаваца, кривина нити већу делту од овог плодног цина.

Фокнеров песимизам није далеко од данашње стварности у којој као да влада девиза: заједно, али свака за себе. И, док не дође време бољег разумевања, у Луизијани се и даље придржавају неких неписаних закона из времена робства.

Тако овде нећете моћи да видите белу жену да се сунча. Напротив, учиниће све да не поцрни: носиће сунцобран, шешир или седети на сеновитој веранди. Разлог: у држави где је довољно да имате 30 одсто црне крви (практично, макар иједног црног претка у прошлости), па да будете званично означени као „блек“, избегавају се препланула рамена по којима би се могло закључити да је неко од предака изневерио своју расу.

Беле жене никад неће обући белу хаљину или костим, то је боја резервисана за Црнкиње. Такође неће окусити зечетину, јер је то храна робова које су плантажери лоше хранили.

Зелени, ружичасти, љубичасти коктел

Две ствари чине Луизијану ипак другачијом од осталих јужњачких држава: Мисисипи и „француски дух“ који се овде и данас осећа, мада је још пре више од сто педесет година, тачније 1803. Наполеон Бонапарта, истрошивши се у европском рату, продао Луизијану британским колонијалистима у Америци. Била је то највећа трагична некретнина у историји света! Јер, а то се мање зна, Луизијана је у то време заузимала преко 3.000.000 квадратних километара и касније ће од ове територије настати, осим данашње Луизијане, још 12 савезних држава!

Данас у Луизијани живи око милион и по Француза само што то нису потомци оних трговаца и истраживача који су освојили долину Мисисипија и цео јужни део данашњих САД већ – канадски Французи. Њих је крајем

ништи прелазили у колима са арњевима, касније за транспорт, трговину. И славни Марк Твен радио је као крманаш на једном таквом броду, па му је и уметничко име (Mark Twain) у ствари израз који људи око реке употребљавају за „сигурну воду“, безбедну пловидбу.

Све до грађанског рата цветао је паробродски саобраћај на Мисисипију, а кад су, у другој половини 19. века, крај њеног тока почеле да вијугају железничке пруге с вагонима као играчкама, Мисисипи је изгубио глас „царског пута“ за Запад. Последњи велики брод точкаш „Краљица делте“ поринут је 1926.

Царство птица

Мисисипи и његове притоке, као какво разгранато циновско дрво, окићени су јатима дивљих птица свих могућих врста због чега Луизијану називају птичјим царством. Огромне воде, мочваре, језера, канали, јазови, мирне воде које спавају и брзаци, нигде се у Америци све то не може наћи на једном месту као овде. Па онда дрвеће, најчешће храст, које се смењује с пашњацима, хиљаде рукаваца Мисисипија, све је то рај за птице. А доле, на обалама топлог Мексичког залива, обитавају милионске колоније птица које се у јесен овамо селе из целе Америке. Преливају се све могуће боје, чује крештање, кричање. Галегови, пеликани, ждралови, беле чапље, кашикаре.

Свака цивилизација носи у себи семе свог рушења, и у Луизијани човек се шири на рачун природе. Али, овде је природно тако богата, бујна и дарежљива да све оно што се зове прогрес слабо може да је и начне, камоли угрози. И тако, док троспратни стимер пун раздраганих туриста плови низ Мисисипи чује се жалобна црначка песма, а очи алигатора и даље светlucaју из трске рукавца.

18. века из Нове Шкотске протерао гувернер Чарлс Лоренс... Нису кренули натраг преко океана, него у Луизијану „француску провинцију“. Они и данас говоре мешавином исквареног француског и енглеског – говоре франгоски, баве се земљорадњом и риболовом, а носе сличну одећу као њихови сродници у западној Француској, а на ногама кломпе.

Али, много више од тога, у Луизијани, посебно у њеном највећем и најлепшем граду Њу Орлеансу, осећа се дах Европе, Француске. У начину живота, смислу за лепо, изгледу људи, мирисима и звуцима. Њу Орлеанс јесте амерички велеград са облакодерима и супермаркетима, али он има и много штошта што нема везе с Америком. Рецимо, Стари квартал у француском и шпанском стилу, са кућама од ружичастог дрвета, канаринцима, цвећем у прозорима, простртим рубљем које блиста на јужном сунцу док свуда мирише кафа. Док доле улицима трчају деца свих нијанси пути, родитељи им седе на китњастим балконима од кованог гвожђа и пију овде тако омиљене коктеле у најраскошним бојама. Ту увек у неком подруму можете чути саксофон који извија носталгичну мелодију и подсећа на време Сачма, кад су Армстронга овде још звали „Big Easy“, на импровизације, диксиленде, „филлинг“...

Цез није случајно настао баш овде. Управо на месту где су се срили инструменти белаца (тромбон, саксофон, труба) и ослобођени црни робови, родио се ритам цеза. Некада је било довољно да се сретну три човека и бенд је ту, музицира се, импровизује. И данас има овде добрих музичара, али време великих је прошло. Не свира се за себе већ за туристе који хрле из целе Америке. Траже корене, традицију, прошлост, све оно што се у градовима Севера загубило у гужви и брзини живљења, возе се трамвајем који се овде зове „чезња“.

В. Милићевић

Батон Ружу, административном седишту Луизијане, могу се срести Црнци трговци, банкарри, новинари, али се они са својим белим колегама виде само кад оду на неки конгрес или семинар у другом граду.

Црнци лекари и зубари нису без посла, али иако ваде беле зубе, имају само црне пацијенте.

Ни сунчање, ни беле хаљине, ни зечетина

На територији Луизијане, велике колико половина Југославије, живи 4.300.000 становника од чега 30 одсто чине црнци. Теоретски, они су једнаки пред законом, док се у пракси сегрегација (расна подвојеност) сматра нечим сасвим обичним. Иако се мешовити бракови више не кажњавају затвором – доскора се тај чин законом изједначивао са издајом отаџбине на Југу се то ретко догађа. Они који се ипак усуде да заволе неког ко је другачије боје (најчешће су то интелектуалци и уметници) „спонтано“ се исељавају јер их ни једна ни друга заједница не би прихватила. Ту ништа не помаже, ни Закон о антисегрегацији из 1954...

Што се забављања тиче, ту су „мешања“ дозвољена, поготову у комбинацији: оне, лепе сервирке и продавачице, они, белци из средње или више класе.

Не мешају се ни ђаци ни студенти. Овде ће вам једноставно, без икаквог објашњења, рећи да та и та школа или универзитет „привлачи“ више Црнце, а други, опет, белце. „Једнакост у одвојености“, што би рекао Вилијам Фокнер (добитник Нобелове награде за књижевност 1949), прави јужњак који се раздирао између јужњачке части и људске праведности. И још је ово додао обраћајући се студентима на универзитету Мисисипи: „Нема између Црнаца и белаца ни симпатије ни поверења. И можда их никад неће ни бити“.

БИОСКОП
БАЈФОРД
ПРИКАЗУЈЕ...

КАКО СЕ КАПЕТАН ПРЕСЕЛИО У ГЛАГОЛ

ОТАЦ КОШАРКЕ

Овај симпатични господин с брковима и наочарима, који још у руци држи и лопту, зове се Џејмс Нејсмит (1861–1939). Он је један од сасвим ретких људи који може себе назвати оцем једне игре. Док је предавао физичко васпитање на YUMC-а колеџу, у Спрингфилду, да би своје студенте „разбудио“ после досадних гимнастичких вежби, окачио је корпу за брескве о балкон гимнастичке сале, дао им лопту и из места смислио прва правила: екипа добија

поен за сваку лопту убачену у корпу... Тог тренутка је рођена кошарка.

Џејмс Нејсмит, пореклом Канађанин, сигурно није ни сањао да ће се сто година после овог догађаја, кошарка играти у 124 земље и да ће постати најпопуларнија ме-

ђу спортовима у дворани. Сам Нејсмит је, изгледа, сматрао да се овим „открићем“ одужио спорту. На спорт се више није освртао – наставио је да стиче дипломе, из медицине а затим из теологије. Пријатељи кажу да је био велики идеалист. „И руке и ноге, попут делова душе, могу се научити добру!“ – говорио је Нејсмит. У првом светском рату био је капелан (свештеник) а последњих четрдесет година живота провео је као професор на универзитету у Канзасу! Студенти су га волели.

КОШАРКАШКИ МАРАТОН

У Сједињеним Америчким Државама, колевци кошарке, сваке године се одржава „кошаркашки маратон“. До сада су у овом такмичењу највише успеха имала десеторица дечака, ученика школе „St. Mary“ у месту Сент Мери у Пенсилванији. Они су учинили под-

виг који им је обезбедио место у Гинисовој Књизи рекорда. Од 24 до 26. јуна 1975. играли су кошарку. Све у свему, 56 часова и један минут – без замене играча. Током игре поштована су сва кошаркашка правила, па и оно да између свака два полувремена играчи имају заслужени одмор од десет минута!

Ову представу чини мала чета људи који су своја имена позајмљивали стварима и појавама. Њихов гост је Џејмс Нејсмит који нам је улепшао живот једном игром.

КО БИ РЕК'О?!

Реч кошарка basket-ball настала је кад су се спојиле две стране речи: basket – корзпа и ball – лопта! Али, има и нових речи које вуку порекло од нечијег имена. Дајемо вам на увид листу људи чија су имена остале речи, тј. појмови. Проучије је и многе ће вам ствари постати јасније!

1. КАПЕТАН ЧАРЛС БОЈКОТ (1832–1897)

Овај капетан унајмљен код Ерла од Ернеа да убира високе порезе од осиромашених ирских сељака-наполичара, био је презиран, непримећиван и тихо игнорисан, што ће рећи, бојкотовањем! Од капетана је постао глагол!

2. НИКОЛА ШОВЕН

Шовен је као Наполеонов војник био рањен 17 пута, а добио је тако малу пензију да је, тако рећи, био на просјачком штапу. Уместо огорчења, Шовен је и даље исказивао највеће дивљење и приврженост Наполеону.

У ширем смислу речи, шовинизам значи слепу припадност својој нацији и тежњу за искоришћавањем других нација.

3. Капетан ВИЉЕМ ЛИНЧ (1742–1820)

Пошто је организовао групу земљопоседника из Питсбурга, да га штите, капетан Линч (из Вирџиније) узео је закон у своје руке, с намером да ухвати и казни (линчује) једну банду убица. Већина енциклопедија изводи реч линч, из имена пуковника Чарлса Линча. Међутим, то је погрешно, јер Чарлс, за разлику од Виљема није линчовао никога!

4. Жан НИКОТ (1530–1600)

За време мисије у Португалији, француски амбасадор, Жан Никот, добио је с Флориде, на поклон ретку биљку по имену дуван. По неом је са собом у Француску, а у прави „бизнис“ са дуваном бацио се кад је открио нагло интересовање својих земљака за „амерички прашак“ и никотин који се у њему налази!

Ево амбасадора који се претворио у прашак.

5. Мајор ВИДКУН КВИСЛИНГ (1887–1945)

За време нацистичке окупације Норвешке, Адолф Хитлер је врховну власт у овој земљи поверио вођи непопуларне Национал-

не уједињене партије, нацисти Квислингу.

Отад се за издајника који сарађује са окупатором каже квислинг!

6. АНТОАН ЖОЗЕФ САКС (1814–1894)

Док је радио у очевој радњи за израду музичких инструмената, у Бриселу, Сакс је изумео више нових дувачких инструмената. Најпопуларнији међу њима био је саксофон! Њему је дао и своје име.

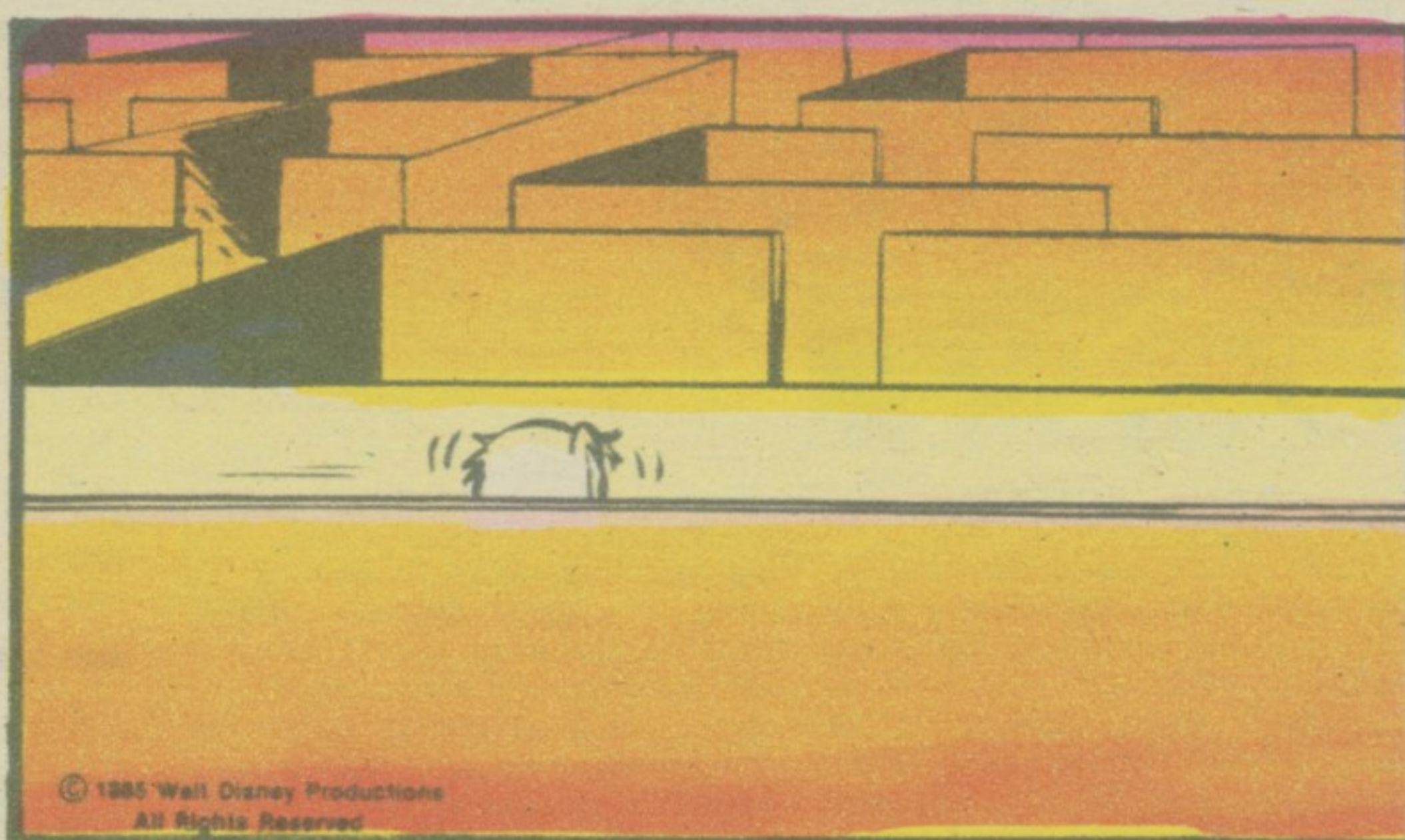
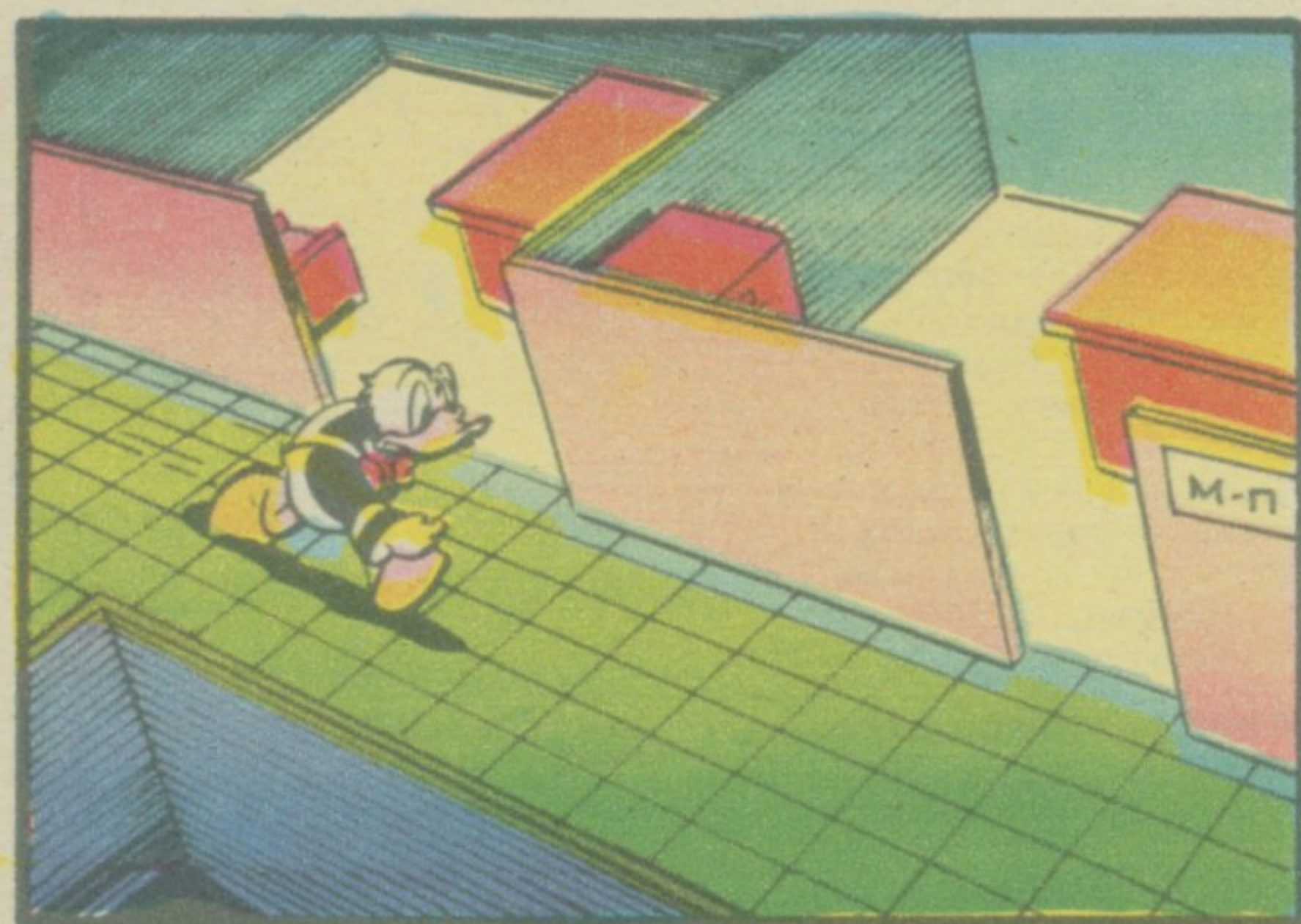
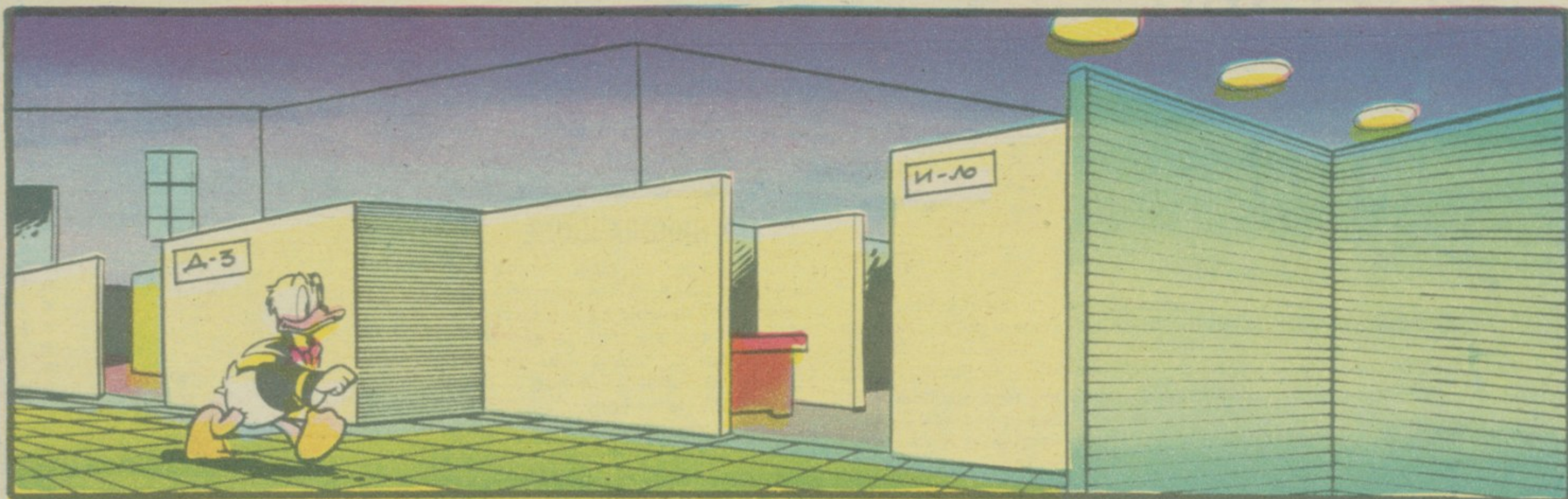
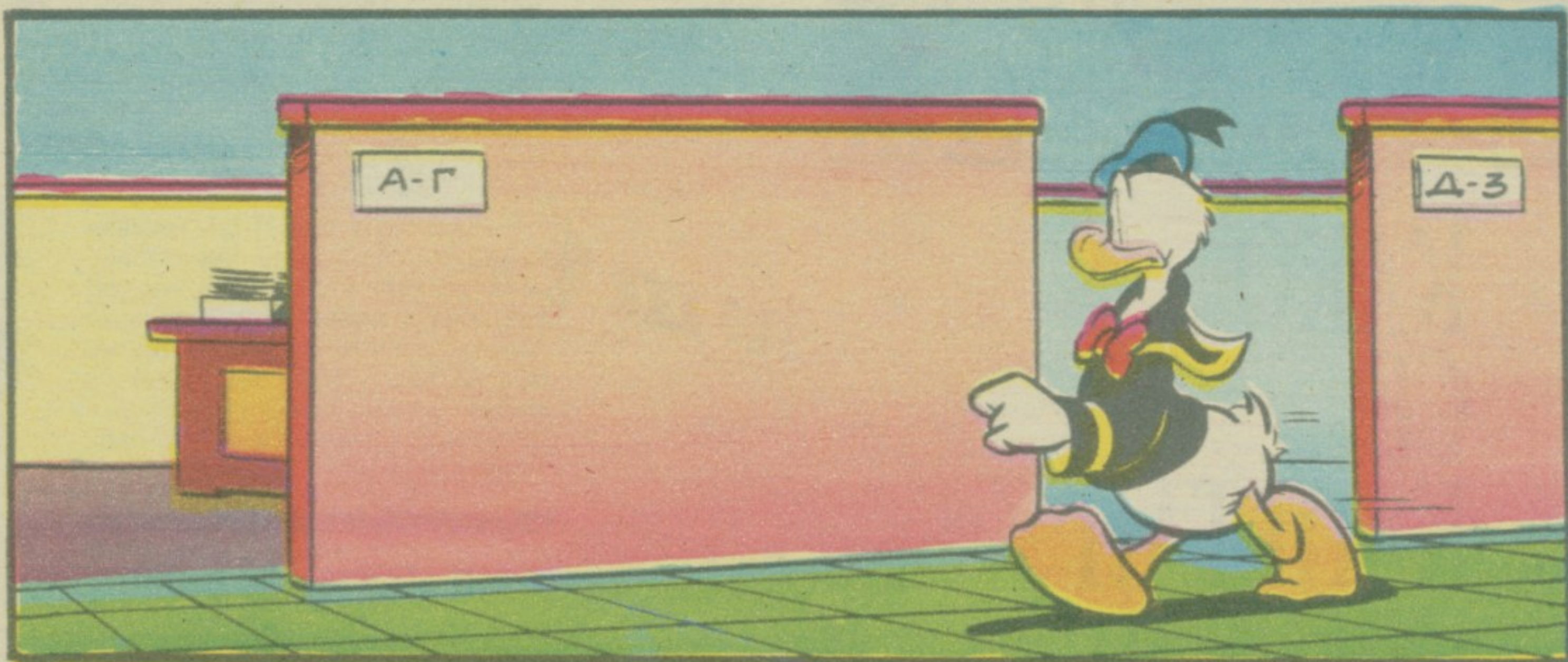
Илустровао Ненад Милићевић

Мила и Тимоти Бајфорд

WALT
DISNEY

**ПАПА
ПАТАК**

КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ТРАГАЊЕ ЗА ЂАВОЉИМ БРОДОМ

НА ДНУ ОКЕАНА, УСПРАВАН

У ПРОШЛОМ БРОЈУ ПИСАЛИ СМО О „ТИТАНИКУ“ КОЈИ ЈЕ, ПОСЛЕ СЕДАМДЕСЕТ ТРИ ГОДИНЕ ПРОВЕДЕНЕ У МОРСКИМ ДУБИНАМА, ПОНОВО НАЂЕН. САДА СМО У ПРИЛИЦИ ДА ВАМ ВЕЛИКУ ОПЕРАЦИЈУ ТРАГАЊА ЗА ЊИМ, ДУГУ ШЕЗДЕСЕТ ГРОЗНИЧАВИХ ДАНА, ПРИКАЖЕМО И У СЛИКАМА.

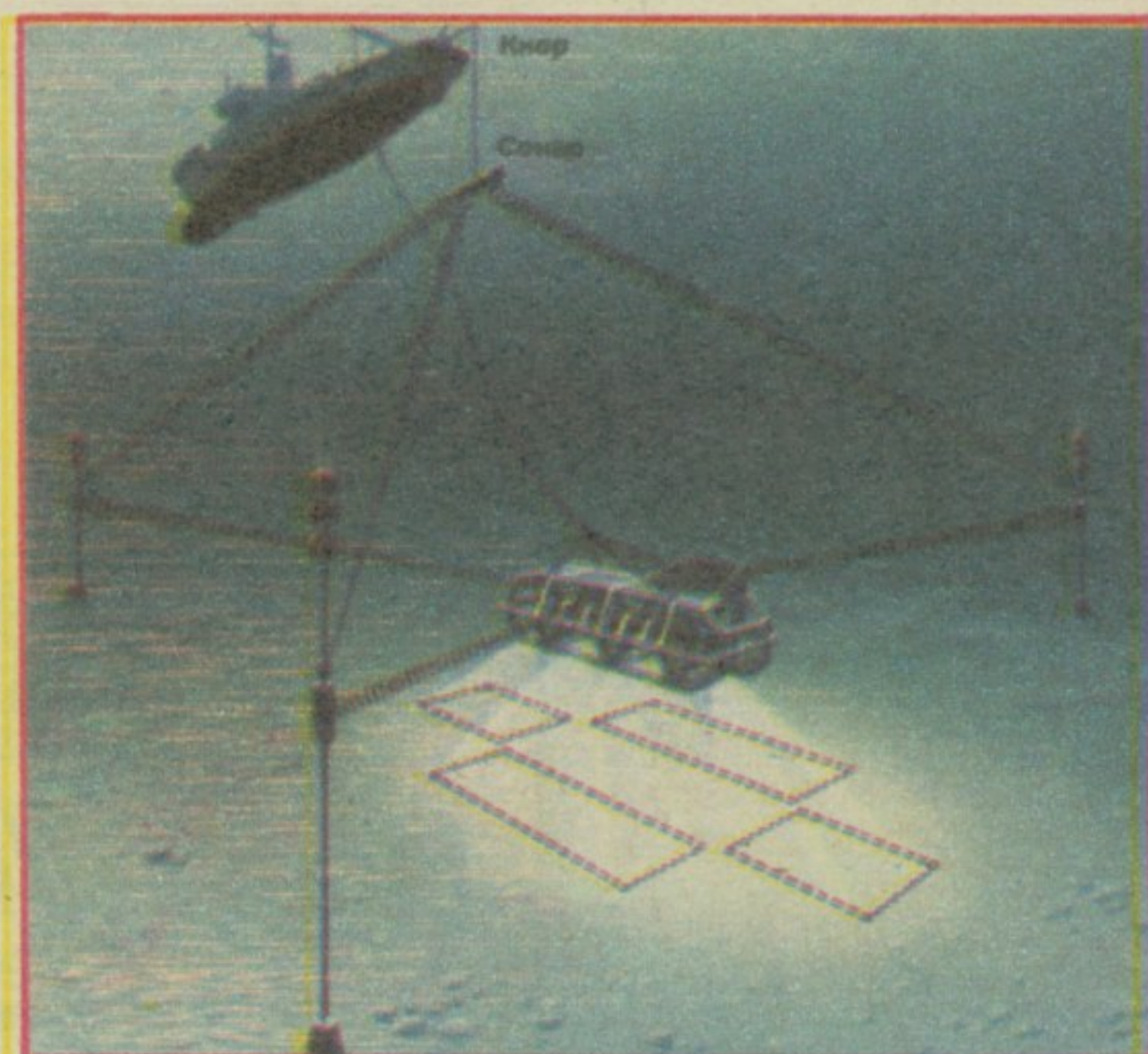
„Кнор“, океанографски истраживачки брод америчке морнарице направљен с циљем да се пронађе „Титаник“. Може да се креће и бочно и око себе у пуном кругу. С његових мостова и палуба спуштају се до огромних дубина сонарни системи и нарочите подморнице „Арго“ и „Ангус“. Посада „Кнора“ састоји се од ци-

вила – истраживача и ученика. У контролној сали, као у каквом свемирском броду, непрекидно светlucaју екрани монитора са сликама морског дна, компјутера који примају и обрађују добијене сигнале и податке, командних уређаја за којима седе пилоти и наводе сонаре и подморнице. Ту, у тој сали, је срце „Операције Титаник“.

„Ангус“ личи на „Арго“, али није тако савршен. Како је за матични брод „Кнор“ везан каблом који није проводник, требало га је сваки пут подизати на палубу и развијати филмове да би се знало шта је снимано. Фотографије „Титаника“ које је направио су изврсне. Задатак подморнице „Арго“ био је да види олупину и оно што је видео – одмах пренесе на мониторе у контролној сали. „Ангус“ је направљен да све што је „Арго“ видео сними у боји.

На месту које је, веома широко, означено као могућа гробница „Титаника“ трагало се стопу по стопу. Подручје истраживања подељено је на појасеве ширине један, а дужине двадесет пет километара. У сваком појасу поставља се на дно океана широка троугаона мрежа уређаја за одбијање сигнала. Њихов задатак је да сонарном пријемнику, смештеном у мору испод корита „Кнора“, одашићу сигнале високе фреквенције које емитује подморница. Захваљујући овим троугаоним координатама, компјутер на броду тачно израчунава положај подморнице.

„Арго“, који личи на саонице или кавез, у ствари је компјутерски диригована подморница једноставне грађе, али право чудо савремене технологије. Он има уши – то су сонари домета од око 400 метара у свим правцима. Има и очи – ултраосетљиве видео-камере које, уз помоћ снажних стробоскопских лампи, одлично снимају и у подморским амбисима. „Арго“ је за матични брод „Кнор“ везан каблом дугачким 6.000 метара који, уједно, пре-

носи на мониторе у контролној сали снимке његових камера. Пилота који седи за компјутерским командама „Аргоса“ у контролној сали зову авијатичар. Он се често при навођењу драгоцене подморнице служи „шестим чулом“ како не би дошло до судара с неким неочекиваним предметом. Када је место где је „Титаник“ потонуо пронађено, „Арго“, који га је нашао, није смео да се спусти сувише близу олупине због опасности од судара.

Позивајући у помоћ радио-везиста „Титаника“ послао је у етар положај брода који је, како се испоставило седамдесет три године касније, био више од осам морских миља удаљен од ствар-

ног места катастрофе. „Титаник“ је ударио у ледени брег својим десним боком и, услед брзине којом се кретао, скренуо према северу. Затим, када су се његове машинне зауставиле, струје су га

повукле нешто јужније. Положај „Карпатије“, брода који је на месту несреће стигао први, познат је, али је место где се налазио „Калифорнијан“, по свој прилици најближи „Титанику“, остао тајна.

НЕВИНИ КОМПЈУТЕРИ

Виш из једног специјализованог компјутерског часописа:

Рачунари никад неће бити исти као људи све док не науче да своју одговорност пребацују на други компјутер. ■

ЧОВЕКОВ НОВИ ДРУГ?!

Недавно су две биолошке станице у савезној америчкој држави Вирџинији отказале гостопримство псима у корист — магараца. Унајмљени су као чуваркуће.

Из поменутих станица стижу гласови да су се магарици показали као сјајни чувари. Прво, кажу они, њихово њакање пред неком опасношћу, односно кад примете непознатог човека, је беспрекорно. Друго, по службеницима из Вирџиније, много су умиљатије животиње од паса и мања закерала.

У употреби је нова пословица. Магарац је човеку највернији друг. ■

ПРЕЦИЗАН АПТЕКАР

ПРИПРЕМАМО ЛЕКОВЕ ТАЧНО ПО РЕЦЕПТУ

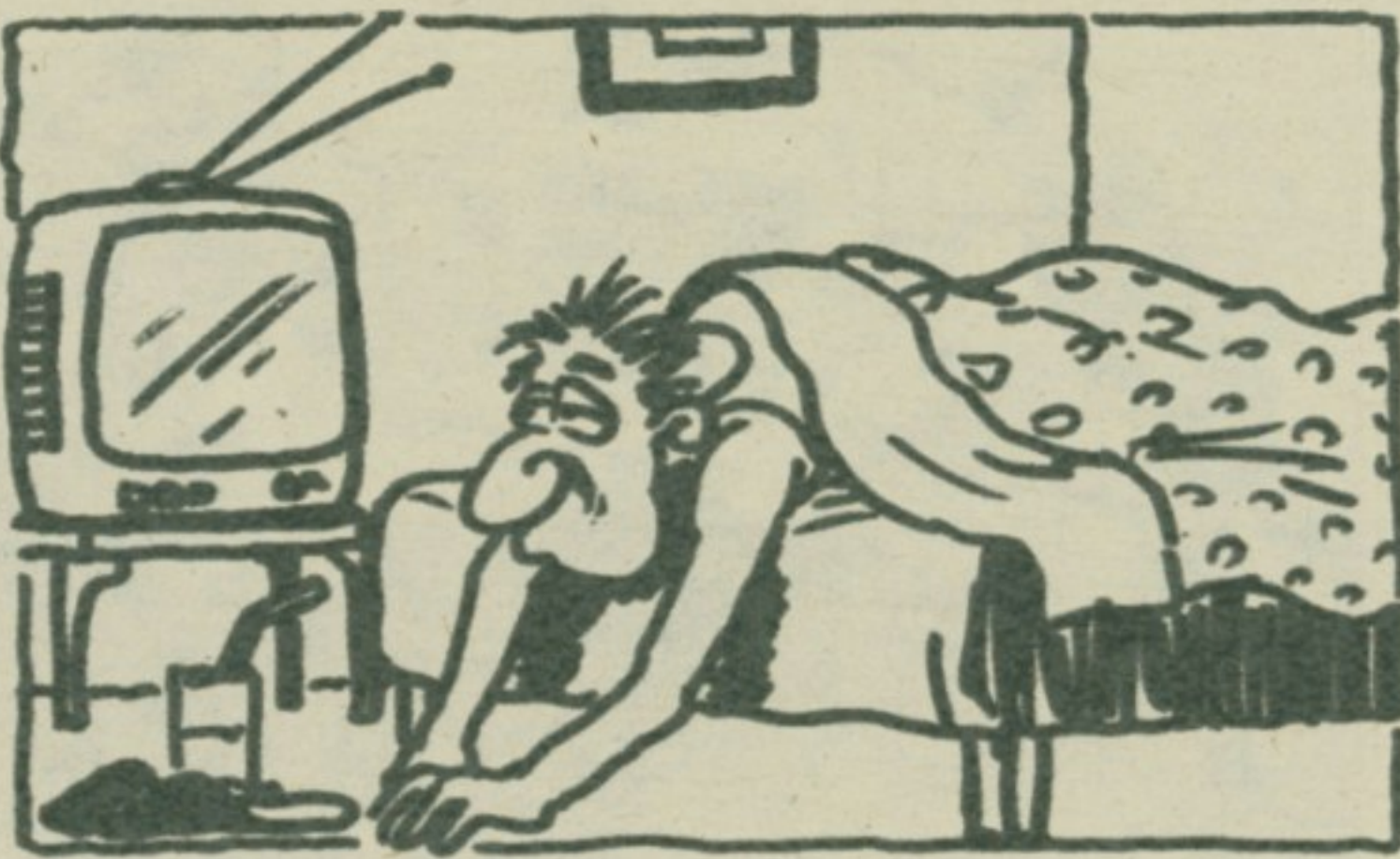
Натпис у излогу једне апотеке у Лондону. ■

ЛЕЖАТИ А СЛАБИТИ

Кажу да нова врста дијете осваја Италију. Нема физкултуре, цогинга, боди-билдинга и осталих телесних тортуре. Напротив. Препоручује се мировање али — активно. Шта то значи? После јутарњег буђења човек не треба да напусти постељу јер је у кревету најопуштенији. Значи, после туширања, човек се враћа у хоризонталу и ту црта, пише, чита. Једном речи, ради шта му је воља. При том, наравно, једе што је могуће мање све време настојећи да се не узбуђује.

Они који су пробали тврде да је дијета добра, али скупа.

Треба унајмити некога који ће док су они у лежећем ставу, стојећи сређивати кућу. ■

БОЖЕ, ОПРОСТИ МИ

Амерички атлетичар и студент богословије Форест Смитсон био је веома озлојеђен када је на Олимпијади у Лондону 1908. године сазнао да ће се његова дисциплина, трка на 110 метара с препонама, одржати у свету недељу, дан када је бог одредио да се људи одмарају. Смитсон је ипак учествовао али је, у знак тихог протеста, за време трке у левој руци држао Библију.

Упркос овом „терету“, Форест Смитсон не само да је стигао први и освојио златну медаљу већ је поставио и нов светски рекорд — 15,0 секунди.

ДЕЈВИД КОЈИ ХОДА ПО ВОДИ

Дејвид Мо из Калифорније недавно је поставио светски рекорд у ходању по води. Мо је у ципелама од три метра (изгледају као да су направљене укрштањем скија и кануа) „препешачио“ 45 километара за десет сати.

Дејвиду се диве. Сумњичави мисле да ће Дејвид Мо кад-тад постати Дејвид Мо-кар. Вода је осветољује бива. ■

ЕНГЛЕЗИ СЕ КОСЕ ОКО КОСЕ

Седамдесетих година мушка коса све је дужа. У школама паника. Профе-

сори прете да косматима нема места у клупама.

Хертфорд, Велика Британија, ових дана. У школи „Хичин“ избачено је осам ученика. Разлог — прекратка коса(?).

— Та нова фризура не уклапа се у наша школска правила — одлучан је директор школе Џон Греј. — Петорица су избачени јер су оставили само траг косе по средини, остала тројица јер су се подшишали малтене „на нулу“.

С обзиром да је његова одлука изазвала бурне расправе широм земље, директор Греј је, ипак, попустио. Ученици могу да се врате у школу, али тек кад им коса порасте. ■

ЗАЛУТАЛИ АПАРАТ

Кројач у пензији Херолд Сенби је 20 година носио апарат за појачање слуха, али му он никада није био од неке користи. Узрок томе је открио у 74. години када је отишао у болницу на рутински преглед... Рекли су му да апарат стоји у здравом уху. ■

ТО НИСАМ ЈА!

Дана Золтнер, домаћица из Минхена, ушла је у самопослугу да покупије намирнице за читаву седмицу. Кад је дошла кући схватила је да је заборавила једну кесу. Сутрадан је свратила да у самопослугу види јесу ли можда нашли њену кесу с намирницама.

На улазу у самопослугу угледала је своју кесу на којој је стајала прикачена цедуља са следећим текстом: „Кесу заборавила старија, дебља госпођа“.

Дана Золтнер се окренула и — изашла. Бесна. Не погледавши своју кесу. ■

ЗМИЈА ИЗ ОПОЗИЦИЈЕ

Гласач долази на бирачко место у Њу Делхију. Исписује гласачки листић и, таман кад је приближио руку кутији и хтео да убади пресавијени папир, из отвора се нешто промолито. То „нешто“, које је, у међувремену, и ујело несрећног бирача, била је змија. Како је ту доспела, остало је тајна.

Човек је ипак гласао и затим је хитно пребачен у болницу.

Не зна се да ли је за ову прилику змију унајмила опозиција. ■

ЕРЕ С ОВОГА СВЕТА

ПРАЗНА ТОРБА И ДЛАКАВА ЧОРБА

**ЗЛАТИБОРЦИ СУ УВЕК
СПРЕМНИ ЗА ШАЛУ У КОЈОЈ
ИМА И ЖАОКЕ И
ДОВИТЉИВОСТИ ИАКО СЕ
ОНИ САМИ, ДОК ПРИЧАЈУ,
НИКАД НЕ СМЕЈУ.**

Од смеха се нико није разболео.

Французи кажу: ко се бар једном дневно не насмеје, проћердао је дан.

Ери, човеку златиборског краја, духовитост је одличје. У њој су садржане и сналажљивост, и оштроумност, и одбрана од недаћа.

Ера размишља брзо и говори сажето. И данас се може чути здравица из предатног времена:

*"Сачувај ме Боже!
Добра кмета,
Бијесна псета,
Празне торбе,
Длакаве чорбе,
Ципеле тијесне,
Удаваче бијесне,
Велике пољидице и
Лоповске породице."*

Разбашкарио се пастув

Ере се не устежу да насамаре и владара. Имао је кнез Милош Обреновић лепог пастува па га послао на летњу испашу на Златибор пријатељу сердару Мичићу. Поручио је да се пастув чува и припреми да ће обесити о крушку пред конаком у Крагујевцу оног ко му јави да је пастув угинуо, ако се то којим случајем догоди.

Златиборци су чували пастува као очи у глави, али и поред најбоље неге, као за инат, животиња је крепала. Ко сада да изађе пред

кнеза? Одважио се један старији сељак. Натоварио је на свог коњића луч и катран за продају и кренуо у Шумадију. Уз пут је свратио у Крагујевац и право пред кнеза. Причао је причао, али пастува никако да помене. Милош је слушао, а кад му је дојадило, оштро је пресекао Златиборца:

— Ма, како мој пастув?

— Разбашкарио се! — почешао се по глави сељак.

— Шта ти па то значи? — подиже веће кнез.

— Лепо... башка ноге, башка глава! — узврати Златиборац.

— Значи, црк'о! — пренеразио се владар.

— Е, то нисам рекао ја, него ти, честити кнеже!

Кнез се насмејао Ериној, довитљивости, јер му сељак није директно саопштио да је пастув угинуо па зато и није могао да га обеси.

Највише догледовштина људи златиборског краја забележио је и сачувао од заборавља чика Љубиша Ђенић, и сам Златиборац. Помиње и среског начелника, неког Павла Ђелмаша.

Кренуо начелник Павле у обилазак среза чајетинског и засео на гошћењу у селу Јабланици. Док је он таманио јагњеће печење, сељаци из суседног села Доброселице два дана су га очекивали

дреждећи пред општинском зградом. Кад се у зло доба појавио и сјахао с коња, упитао је присутне:

— Чекасте ли ме дуго?

Доброселчани нису хтели да му остану дужни.

— Вала господине — иступи кмет — чекамо те ево већ два дана и чим неки пас залаје ми велимо: — Ето нашег капетана!

Златиборац се сналази брзо и у свакој прилици.

Доведе магарца на пијаци у Ужице да га прода, наиђе неко градско спадало, повуче магарца за реп, животиња се занесе, а спадало као забринута примети:

— Слаб ти је магарац, видиш да попушта!

— Паметнији увек попушта! — добаци му сељак настављајући да претур па торби.

Неће у воз јер жури

Ужичани су били веома обрадовани кад су 1912. добили железничку везу. Догодио се тих дана да је воз из једне окуке сустигао сељака из Доброселице који је пошао послом у Пожегу. Машиновођа, неки добричина, успорио је и довикнуо сељаку да ускочи у вагон.

Сељак га није ни погледао. Само је одмахнуо руком и довикнуо: — Нећу синко, жури!

Златиборци су пре рата углав-

ном живели од продаје белог мрса, лучи и катрана који су на коњићима разносили по Србији. На путу су проводили по неколико недеља и враћали се кући уморни. Неком приликом Тодор Гајовић из села Муртенице је у повратку свратио у механу поред друма и видећи у дворишту ћурке, упитао механицију:

— Пошто печен ћуран, мој лијепи газда?

— Сто динара! — одговорио је власник.

— Онда кољи и пеци! — замолио је Тодор.

Кад је ћуран испечен, Тодор је позвао механицију.

— Е, дедер мој лијепи газда, одсеци ми од тог ћурана вратић, тако... за два-три динара!

Прота Милан Смиљанић нарочито је био омиљен у златиборском крају. Прота је после рата био министар у српској влади. Једном је у Београд дошао земљак молећи га да нешто поради за њега. Прота је са стола узео нотес и почео да записује податке, али га је земљак прекинуо речима:

— Оче прото, имаш ли ти други нотес, у тај си већ два пута бележио ову ствар па није било вајде!

М. Тодоровић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Јакоб и Вилхелм Грим на цртежу њиховог најмлађег брата Лудвига Емила.

ПОЗНАНИЦИ ЦЕЛОГ СВЕТА

НАЈЛЕПШЕ БАЈКЕ ТРАЖИТЕ

КОД БРАЋЕ ГРИМ

НЕМА ДЕТЕТА КОЈЕ НИЈЕ ЧУЛО ЗА ЦРВЕНКАПУ, СНЕЖАНУ И СЕДАМ ПАТУЉАКА... СВИМА СУ ПОЗНАТА И БРАЋА КОЈА СУ ИХ НАПИСАЛА, АЛИ ЈЕСТЕ ЛИ ЗНАЛИ ДА СУ РОЂЕНИ ПРЕ ТАЧНО ДВЕСТА ГОДИНА... ОВО ЈЕ ИСТИНИТА БАЈКА О ЊИХОВОМ ЖИВОТУ.

Пре много година у далекој кнежевини* срећно су живели, по правичности надалеко чувен, судија и његова жена. Имали су пет синова и једну кћер. Деца су одмалена почела да упознају свет јер су се због потреба очеве службе често селили.

Најстарији син Јакоб и годину дана млађи Вилхелм научили су да пишу, читају и рачунају од тетке, очеве сестре, кад су имали четири, односно три године. Браћа су волела да се искраду од одраслих и улепшавају ловце заузете нишањњем, на зидном тапету у гостинској соби. Доцртавали су им бркове и много нових животиња које не могу да устреле. Уживали су у зимским вожњама саоницама, које су вукла два

доселили, стигли су некакви бесни људи. Улице су постале тесне. Мештани су се затворили у куће. Деца су само кроз прозор могла да виде како зли дошљаци теткурају пијани, набијају векне хлеба на сабље, гађају се комадима меса... И за ведрих дана све чешће се чула потмула грмљавина. Одрасли су причали да је неки страшни цар кренуо да осваја свет.

Сребрни ковчег

Деца су схватала само да се дешава нешто много ружно. Јакобов и Вилхелмов отац враћао се кући све смркнутији, ноћу се будио од напада кашља, а мајка је шапутала да је тешко болестан. Није прошло дуго времена откако је отац пао у постељу, кад је Јакоб једног јутра, пре сванућа, још у

породичну библију.

Судијина удовица морала је са шесторо нејачи да се исели из удобне куће у трошан собичак на крају вароши.

Недуго после очеве смрти Јакоб је саопштио мајци да он и Вилхелм више немају шта да науче у месној школи. Прихватила их је тетка, мајчина сестра, која је живела на кнежевском двору у већем граду. Радознала браћа су, уместо за седам као остали ђаци, завршила гимназију за четири године. Сиромаштво у ком су живели мајка и остала браћа и сестра умало их није нагнало да прекину школовање, али су захваљујући препорукама учитеља и уз тетчину помоћ Јакоб и Вилхелм уписали студије права. Уредно су полагали испите, а у слободно време се дружили са својим професором који је само неколико година био старији од њих. Ту су упознали и познате песнике чија је страст била сакупљање и спасавање од заборавља народних песама и прича.

Завршивши високе школе браћа се враћају у град где су завршили гимназију и у који се мајка преселила са осталом децом. Јакоб се запошљава као секретар Војног савета, а Вилхелм који је одмалена био болешљив сада се озбиљно разболео и није могао да се прихвати службе.

У граду је постојала права правцата кућа из бајке. Власник раскошног замка био је богати апотекар. У дворцу је живела шездесетогодишња старица која је знала безброј бајки и умела лепо да прича па је Вилхелм про-

ВУК И БРАЋА ГРИМ

Вук Караџић боравио је 1823. године у Каселу где се прик пут срео са браћом Грим. Пре тога Вук и Јакоб су се годинама дописивали, сазнавши један за другог, јер су радили на истом послу. Вук је прикупљао песме и народне умотворине у Срба, а Јакоб немачке народне приче. Обојица су били чувени реформатори својих матерњих језика.

Јакоб Грим је 1824. године превео на немачки језик Вукову „Граматичку српског језика“. Упознао га је и са Гетеом који је пре овог сусрета читао „Хасеагенину“ и друге песме које је Вук забележио. Чувени песник поклонио је Вуку збирку његових песама и рекао: „Видите да нисте први пут код мене“.

врана коња, до околних села. Ту је отац до касно у ноћ под светлошћу свећа мирно завађене сељаке. Дечаци су за то време, крај распламсалих огњишта, од причљивих баба слушали бескрајне бајке о добрим вилама или злим чаробњацима...

Једног дана у градић, чије улице Јакоб и Вилхелм још нису стигли да освоје јер су се недавно

пижаме и сањив, одшкринуо врата очеве собе и угледао месног тесара и његовог помоћника који су узимали меру за мртвачки сандук. Јакоб је чуо кад је мајстор рекао свом помоћнику: „Човек који овде лежи заслужио је ковчег од чистог сребра“.

Била је то слаба утеха за једанаестогодишњег дечака који је као најстарија мушка глава у кући записао дан очеве смрти у

наставак на стр. 14.

* Види тумач

водио сате слушајући је и записујући њена казивања. Апотекар је имао и лепу кћер која је такође волела да слуша, а и сама знала многе приче из давнина.

Не причам великој деци

Јакоб је, чим би завршио досадну службу, помагао брату. Путовали су и посећивали сваку старицу за коју би чули да зна бајке. Најтежи део посла најчешће је био наговорити особу која зна старинске приче да их каже. Једном су Јакоб и Вилхелм од свог доброг пријатеља сазнали да у оближњем граду у старачком дому живи баба која

она је њима радо испричала бајке, деца су препричала оцу, а он пренео Вилхелму.

Само две године по повратку Јакобу и Вилхелму умире мајка. У то време Јакоб добија ново намештење у градској библиоте-

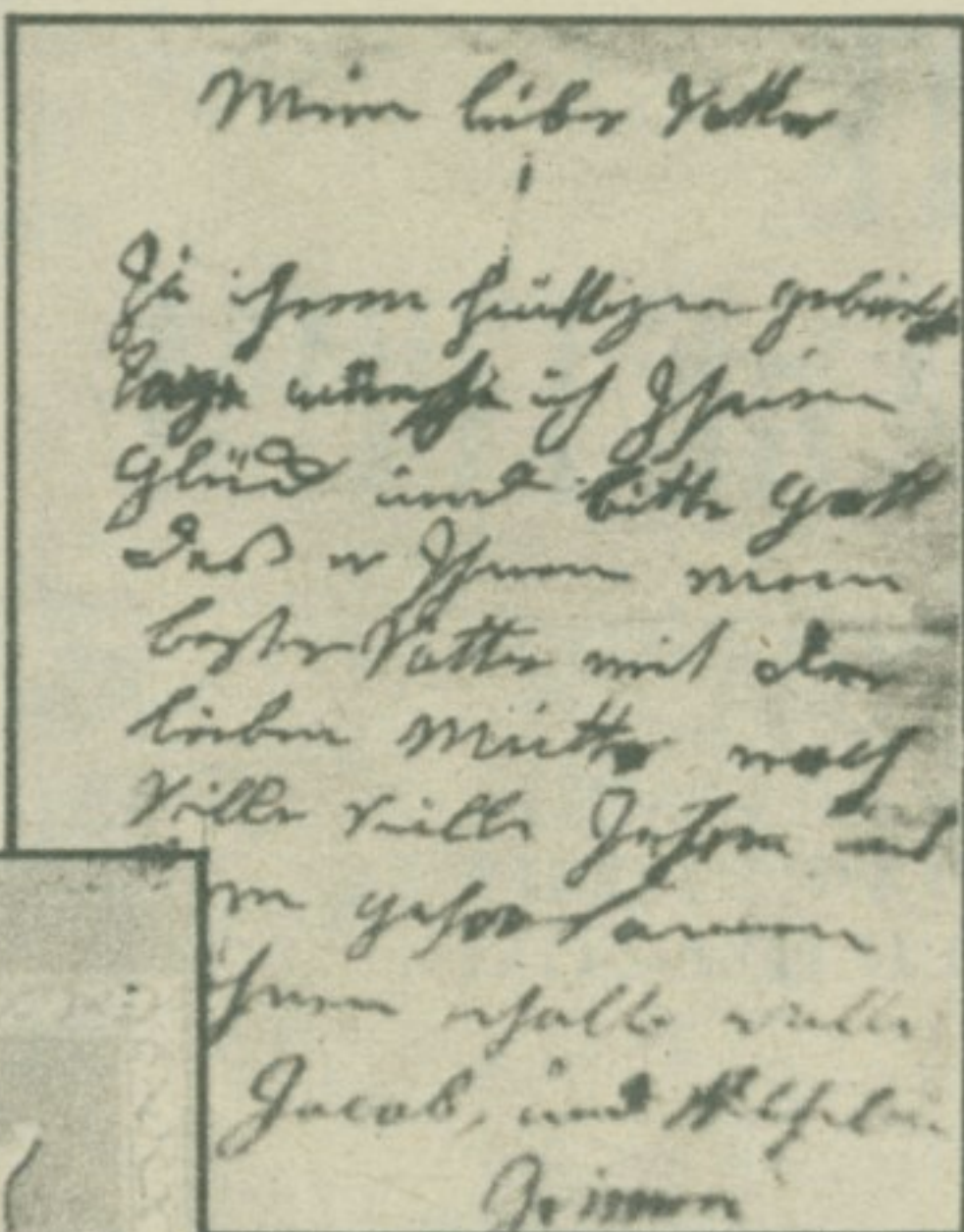
ци, где се ускоро запошљава и Вилхелм. Уз помоћ пријатеља браћа Грим издају прву збирку „Дечјих и домаћих бајки“.

Рат се завршава поразом страшног цара који је пре много година кренуо да осваја свет и прекинуо

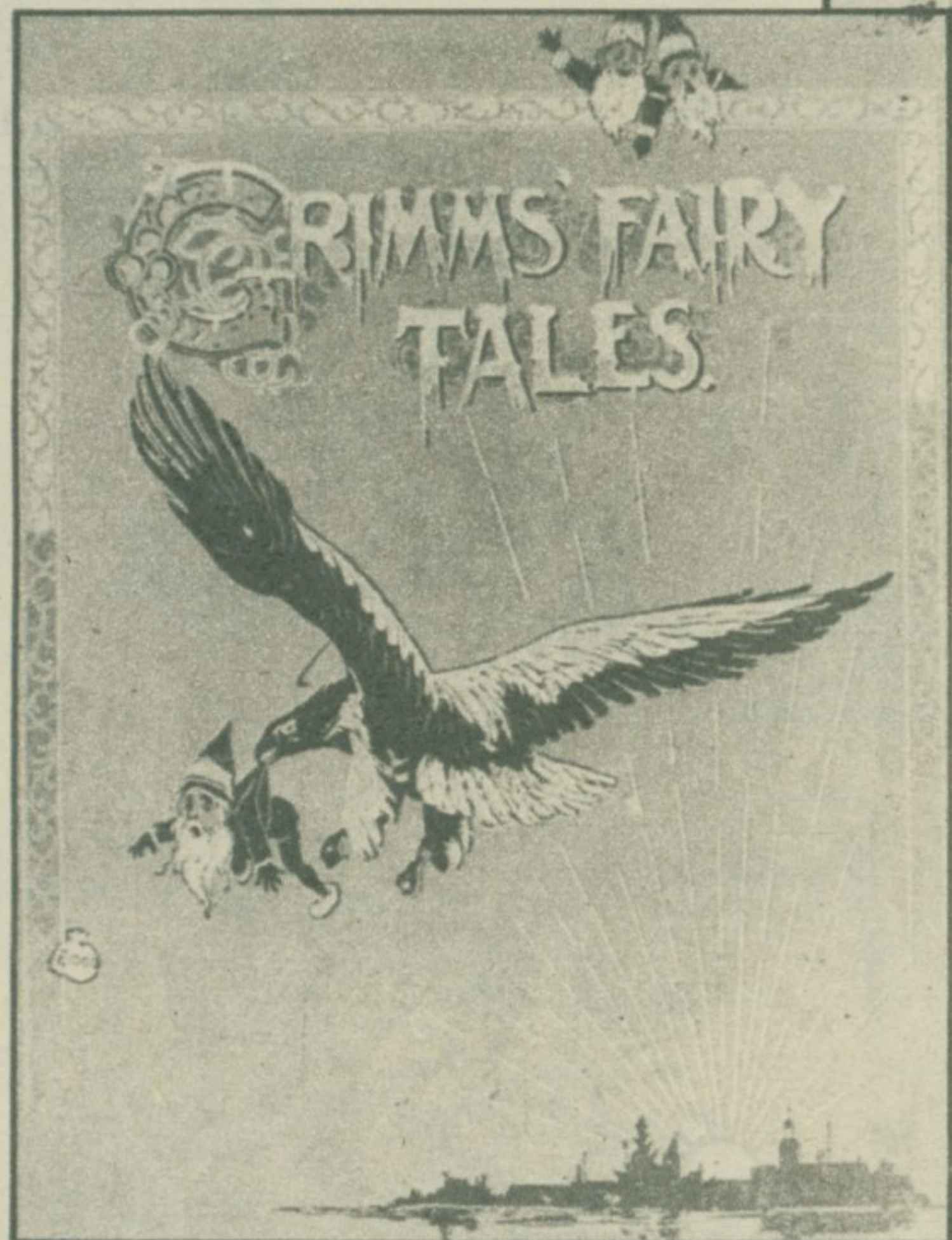
безбрижно детињство браће Грим. Јакоб одлази у дипломатску службу и постаје секретар посланика мале кнежевине у којој је рођен. Путује у царски град на мировни конгрес. Тамо је по службеној дужности сатима морао да слуша и записује њему досадне и бесмислене препирке државника па је сваки слободан тренутак користио да по мрачним подручјима старих библиотека трага за заборављеним књигама. Одмах по завршетку мировних преговора Јакоб се враћа у своју библиотеку где дуго година заједно са Вилхелмом спокојно живи у тишини прикупљајући и издајући нове књиге бајки и старих народних прича и песама. Вилхелм се жени апотекаром кћерком коју је упознао у замку и с којом је изродио два сина и кћер.

лвине. Тамо беше на престо дошао млади краљ који је волео уметност и ценио учене људе. Јакоб и Вилхелм су поново постали професори универзитета и написали су још пуно књига. Окружени пажњом и поштовањем многих пријатеља спокојно су живели све до своје смрти.

Прво писмо четворогодишњег Јакоба Грима

Насловна страна бајки Браће Грим на енглеском језику

Јакоб Грим за писањем столам

зна десетине бајки. Тај пријатељ је успео да за пола дуката извуче од ње неколико прича али је готово све заборавио. Зато је Вилхелм одјурио к њој али га је она убеђивала да није тачно да зна лепо да прича. Вилхелм је послао своју сестру Лоте која је пробавила неколико недеља искушавајући стару жену која је тврдоглаво ћутала. Најзад, признала је да не схвата да одрасли желе да чују њене приче, а камоли то да намеравају да запишу и штампају бајке. Забога, па бајке су само за децу и она може само њима да их прича. Уосталом, шта ће остале госпође из дома о њој да мисле ако одраслима прича бајке. Исмеваће је, а можда и прогласити лудом. Вилхелм је био упоран. Замоллио је управника дома да одведе своју децу код старице.

Илустрација бајке „Вук и седам јарића“

Седморица непокорних

Једне јесени браћа Грим су позвани из суседне државе да буду професори на тамошњој високој школи. Брзо су стекли нове пријатеље и постали омиљени међу студентима. Њихову нову домовину убрзо је задесила велика несрећа. Умро је добродушни стари краљ. Престо је заузео охоли властољубац и укинуо све слободе. Поданици су гунђали, али је већина трпела самовољу новог краља. Само су се седморица професора највише школе дрзнула да дигну глас захтевајући од краља да врати стари поредак. Краљ је сместа наредио да се непослушници казне. Сва седморица су отпуштена, а тројица коловођа, међу којима је био Јакоб, у року од три дана морали су да напусте земљу.

Изнаници су кренули кочијом, а група њихових студената желела је да их достојно испрати. Власти су забраниле свим рабацама и кочијашима да возе студенте па је стотинак младића вече уочи поласка кочије с професорима пешнице кренуло према граници. Марширали су сву ноћ по мразу, а ујутру су сачекали кочију. Кличући испрегли су коње и одвукли кочију стотинак метара до граничног камена.

Јакоб се враћа у стару кнежевину и налази уточиште код најмлађег брата који је познати сликар. Ускоро му се придружио и Вилхелм с породицом.

Браћа су неколико година живела састављајући крај с крајем, док их једног дана није обрадовао позив из далеке кра-

ТУМАЧ

Далека кнежевина је хесенска, једна од многих ондашњих немачких државица

- 1785. Ханау, 4. јануар, рођен Јакоб Грим од оца Филипа и мајке Доротеје (рођене Цимер)
- 1786. Ханау, 24. фебруар, рођен Вилхелм Грим
- 1789. Јакоб и Вилхелм уче да читају и пишу од тетке Шлемер. Нападом на Бастиљу почиње француска буржоаска револуција
- 1796. Штајнау, умире Филип Грим
Онај страшни цар је Наполеон, прегазио је Аустрију да би освојио Италију...
- 1798. Јакоб и Вилхелм полазе у школу у Касел
- 1802. Марбург, Јакоб уписује студије права, а годину дана касније и Вилхелм. Упознају Савинију, Арнима, Брентана с којима остају доживотни пријатељи
- 1806. Браћа Грим почињу да сакупљају бајке
- 1808. Касел, умире мајка Грим
- 1812. Берлин, одштампана прва књига „Дечјих и домаћих бајки“
- 1814/15. Јакоб постаје дипломатски чиновник обновљене хесенске кнежевине и путује на Бечки конгрес
- 1837. Гетинген, протест седморице универзитетских професора против самовоље краља хановерске кнежевине Ернста Августа II
- 1841. Браћа Грим се селе у Берлин
- 1859. Берлин, 16. децембар, умро Вилхелм Грим
- 1863. Берлин, 20. септембар, умро Јакоб Грим
- 1885/86. Берлин, Лондон, Амстердам, Кијев, Мелбури, Токио, Каиро... слави се двестота годишњица рођења браће Грим.

Прича даље каже да су сахрањени један поред другог у дворишту велике цркве. Има и људи који верују да Јакоб и Вилхелм Грим нису умрли већ су се њихове душе преселиле у милионе књига штампаних широм света потписаних њиховим именом.

Дарко Чварковић

КАКО ЈЕ ЧОВЕК ПРИПИТОМИО ДИВА

ПРИВЛАЧЕ МЕ ВЕЛИКИ АВИОНИ

ПИЛОТ ВЛАДИМИР
ТЕРСКИ ЈЕ ПОСТАО
ПОЗНАТ ЈАВНОСТИ

КАДА ЈЕ НА
БУРЖЕУ ВОЗИО
НАЈВЕЋИ АВИОН
НА СВЕТУ,
СОВЈЕТСКИ АН-24,
ПОЗНАТИЈИ КАО
„РУСЛАН“.

— У много
чему
смо
слични
васпитачицама
у
обданишћима...

Прво смо имали дужу вест о изненађењу на сал већ прошлогодишњој ваздухопловној изложби на Буржеу поред Париза. Онда и, колико се то тада могло, много комплетнији текст у броју 1775 под насловом „Кондор од 400 тона“. И фотографије. Уз њих да је највећа летелица на свету висока као зграда од неколико спратова и да, истовремено, преноси тенкове, хеликоптере, камионе, чак и ракете СС-20. Реч је, наравно, о ваздушном диву, совјетском авиону АН-24.

Сваки лет драма

Овог пута, да би информација била комплетна, имамо и разговор с човеком задуженим за пилотирање. Физички, како би се то можда помислило с обзиром на грдосију коју је припитомио, више личи на возача „фиће“. Име му је Владимир Иванович Терски. Занимање — глава у торби. Јер, пробни пилот у ваздуху проба оно што стотине стручњака смисле на земљи.

Прича, бар њен почетак, наликује многим. Дечак у

кубанском селу Великое лежи на трави и са завишћу посматра крстарење авиона по небеском плаветнилу. Он хоће у пилоте, отац се противи и као у свим причама с хелиендом, син на крају остварује оно што је наумио. На радост свих. После потребних школа, завршава ону најтежу, у Централном аеро-клубу „Чкалов“ постаје пробни пилот. Лети на многим авионима различитих типова, стотине налета са млазњацима...

— Имао сам срећу да, у почетку, летим и учим од чувеног поларног пилота Алексеја Грацианског, човека који је први у Совјетском Савезу испитивао тешке турбомлазне авионе — вели Владимир Терски. — Нас тројицу је узео под своје.

Алексей Грациански данас има више од осамдесет година и још је међу

авионима. О Владимиру Терском, на питање новинара, каже:

— То је човек изузетно широке техничке културе. Велик професионалац и, по мени, један од врхунских пилота у свету. И веома скроман. Човек који га не познаје никад не би помислио шта је све у стању да уради у ваздуху...

О догловштинама у ваздуху за тридесетак година, колико већ седи за управљачком палицом, Терски нема времена да напише роман. У ко зна колико томова. Материјала напретек. Сваки лет драма. Она психолошка понајпре. Ваља први пут у ваздух попети нови апарат.

Једном је, на 3000 м, мотор једноставно стао. И почео да губи висину, нагло. С другим пилотом Бриксином помишљао је да напусти летелицу, без

обзира на све што је дотад уложено у њу. Тако и правила налажу, прво човек. За остало ако буде прилике. На срећу, у последњем тренутку мотори су се поново огласили.

Другу, још драматичнију епизоду, испричао је старешина Владимира Терског:

— Радил смо на фабричком испитивању АН-28. Ваљало је проверити лет с једним мотором. Други је, тада, био угашен. Седим са стране и посматрам кад, одједном, резак мирис керозина. Погледам, лије поток и то право на загрејану издувну цев. Ево, пожар! Сав унезверен, кажем то Терском, а њему ни грч на лицу нисам видео. У тренутку је угасио једини мотор који је радио. Други није ни пипнуо. А грдосија губи висину. Аеродром далеко, места за принудно слетање нигде на видику. Авион планира, попут једрилице, тридесет секунди, четрдесет... И онда најлепша музика коју сам дотад чуо: звук мотора. Терски је укључио други, онај из кога није цурио керозин.

О Људмили ни речи

О „Руслану“, највећем авиону који плови небом, педесетогодишњи Влади-

мир Терски говори с осмехом:

— То је велелепна машина. Није авион, то је Велика совјетска енциклопедија. Зашто? Па у њеном конструисању искоришћено је, верујем, комплетно знање енциклопедије. А оно није мало. И још више. У овом пројекту је смело одступљено од класичне схеме. То је, ван сваке сумње, авион за 21. век. Наравно, пресрећан сам што ми је припала част да први летим њим, и на пробним летовима и на тзв. званичним.

Како је управљати летелицом чији је распон крила 73,30 м, безмало дужина фудбалског игралишта?

— Ми пилоти смо, по многим, чудан сој. У много чему слични васпитачицама у обданишћима. Није важна величина, односно узраст детета, важно је да ли га разумете, волите, а за све то је потребно да га добро познајете, зар не?! Тако је и с авионима. Ни „Руслан“ није изузетак... Посада је увежбана и свако од нас зна свој део посла. Тако и људи на аеродромима који га опслужују...

Владимир Терски не каже ништа — не зна или не жели — да ли ће ускоро „Руслан“ добити сапутницу. Људмилу, као у причи...

П. М.

10 × 10
ИЛИ
ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

СУПА ОД ЗЕМЉЕ

У свакој реченици
слагач је испустио или
додао по једно слово.

1. У супу дрво ставите
земље, па онда све
остало.

2. На жалост, не могу
све привредне гране
красти таквим темпом
као угоститељство.

3. Деца треба да буду
прави јунци да би се
бавила овим спортом

4. Упитан који му је био
највећи успех у каријери,
генерал каже:
„Без сумње кад сам
освојио ону лутку на
Јонском мору.“

5. Није било малера све
док за шефа градилишта
није постављен
млади и енергични
друг К.

6. Ујутру немам апетита,
једва поједем корпу
хлеба.

7. Да би освојила назив
лепотице њој недоста-
је само једно: добар
тенк.

8. Питамо уметника за-
што је његов мозак
остао недовршен.

9. Команданту гарнизона
послата је једна четка
да очисти град од
бандита.

10. Многи читовци питају:
„Кад ћете објавити не-
ку дијету и за нас мраве?“

РЕШЕЊА:

1. дрво, 2. мраве, 3. јунака, 4. лутку, 5. јунака, 6. тенка, 7. тенка, 8. мозак, 9. четку, 10. дијету.

Животи је и њина је живот

Она је мешанац и зове се Камила. Дане је проводила на малом тргу у римском кварту Остиенсе. Ником није досађивала: није лајала, није прилазила непозвана. Па ипак, било је оних који су сматрали да треба позвати градску кафилерију. Кармела Ламбордини, продавачица цигарета, није делила то мишљење. Волела је животиње али никако није успевала да убеди мужа да приме Камилу у мали једнособни стан. Зато се распитала и чула да на периферији, тамо где Тибор улази у град, постоји прихватилиште за напуштене псе. Одлучила је да однесе Камилу: какво да је, сигурно је боље од гасне коморе у којој завршавају пси луталице.

Једва је успела да га пронађе. Скривено правом шумом трске није се видело све док му се не приђе. Није могла да потисне осећај кривице док је приводела Камилу кућици чувара: овај невелики простор ограђен оградом високом два метра само је условно могао да се назове прихватилиштем. Било је то пре 11 година.

Све старија – све намћорастаја

Камила није много марила за жену која се старала о њој и осталих 200 паса. Све што је од ње очекивала било је да добије који залагај а он је стизао у малим количинама и прилично нередовно. То је, разуме се, доводило до протеста: лавез се орио од јутра до мрака. Најзад, једног дана, отприлике два месеца пошто је Камила стигла, жени чувару је дозлогрдило па је послала писмо дневним новинама молећи грађане Рима за помоћ. Њен апел, поновљен и на радију, уродио је плодом. Створена је „Група љубитеља животиња Рим 74“ која је одмах предузела низ мера: проширен је простор прихватилишта, саграђена кухиња, магацин за храну, боксеви за спавање, опремљена амбуланта. Живот у прихватилишту престао је да буде псећи.

Почели су да пристижу и нови становници. Међутим, ниједан од њих није угрозио Камилу: она је већ првог дана успела да загосподари осталим псима. Показало се да има необично развијен инстинкт вође чопора: сви су јој га кротко признавали. Да ли

ПАС ЊЕНОГ ЖИВОТА

УСАМЉЕНА, СВОЈЕГЛАВА И АГРЕСИВНА КЕРУША КАМИЛА УСПЕЛА ЈЕ ДА ЧОПОРУ НАМЕТНЕ СВОЈУ ВЛАСТ. И НИ ЗА КОГА НИЈЕ МАРИЛА... ДОК ЈЕДНОГ ДАНА ПСЕЋИ ЖИВОТ НИЈЕ ПОЧЕО ДА ЛИЧИ НА ЉУДСКИ.

због тога, или из неког другог разлога, није се дружила ни са једним псом. На сваки покушај приближавања одговарала је претећим режањем. Прихватала је само људе. Умела је да се додвори, измами миловање чак и онда кад је, због несташлука, заслуживала прекор. Решимо, никад није пристајала на шетњу са осталим псима: увек је ишла сама, за свој рачун. Као од шале прескочила би високу ограду и нестала у шипрају: враћала се после одређеног времена, као да је имала уграђени сат. Више нико није ни покушавао да је „научи реду“: била је превише самовољна.

Чланови групе су се надали да ће се једног дана поправити. Међутим, како је време пролазило, негативне црте њеног карактера све су више долазиле до израза, пре свега њена склоност ка командовању.

Упркос томе, мужјаци су је обожавали. Али, она није марила за њих: режањем им је јасно стављала до знања да је се клоне.

Сачма у име „хуманости“

Једног јулског дана 1981. њен живот се из корена променио. У њега је ушао жућкастобели поентер. Где је и како дотад живео остаће тајна. Вероватно да је припадао неком ловцу. Исто тако је вероватно да је овај једног дана одлучио да га се реши као старе, искривљене ципеле. Можда због тога што га је њух напустио па је у праскозорја мешао мирис дивљачи са мирисом каквог бора. А можда и због тога што је почео да храмље. Повео га је у још једну возњу колима, овог пута последњу. По сопственом уверењу поентеров господар се одлучио на врло хуман гест: да убије трагача који није у стању да следи траг. Не знамо да ли му је задрхтала рука кад је повукао обарач. Тек, његов пас је пао на земљу.

Некако у исто време Камила је, као и обично, прескочила ограду и нестала у шевару. Али, није се вратила на време. Сви пси су одавно већ били у својим боксовима, па су се дежурни чланови Групе забринули. Већ су помишљали да крену да је траже, кад се Камила одједном појавила: необично је изгледала. Ишла је некако покуњено, ниско држећи главу, и цвилећи.

– Нимало није личила на себе – причала је касније Ђанина Абрацо. – Мувала се између наших ногу, гурала нас њушком а онда окренула и пошла назад, у правцу из којег је дошла. Затим је стала, вратила се до нас, зацвилела и опет кренула ка шевару. Још нам није било јасно шта хоће. Тек кад је почела да ме гура њушком ка капији схватила сам да жели да пођемо за њом. Послушали смо је. Трчкарала је испред нас, стално се осврћући да види да ли је пратимо.

Њушка у њушку

Три дежурна члана Групе с муком су је следила кроз тршчак. Одједом, Камила је кратко залајала и стала. Испред ње лежао је скупљен, непокретан пас из чијих је рана цурила крв. Међутим, још страшније од тих рана било је око које је готово цело ишчупано из дупље. Камила је пришла поентеру, легла преко њега као да жели да га загреје својим телом и почела да му лиже ране. Није ни покушао да је помери. Било је јасно да је Ловац, тако су касније назвали овог пса, на смрти па је одлучено да га однесе у амбуланту. Ветеринар је учинио све да му помогне. За то време Камила се није одмицала од стола на којем је лежао. Увече је одбила да једе. Ујутро, исто тако. Ловац је и даље лебдео између живота и смрти. Камила је то ваљда осећала, па је одустала од шетње. Није је више мамила ни ограда ни улога вође. Све време проводила је у Ловчевом боксу једва чујно цвилећи. Повремено му је гурала њушком посуду са водом да би пио. Он ни за то није имао снаге.

Прошло је неколико недеља, сви су се већ помирили с тим да Ловцу нема спаса, кад је почео да одговара Камелином цвилењу. Затим и да узима храну. Једног дана дежурни су приметили како покушава да устане: Камила му је њушком помагала да се усправи. Одлучено је да им се направи заједнички бокс: било је очигледно да је Ловцу неопходна Камелина помоћ. Прошло је још неколико недеља док поентер није оздравио: сада је и он могао у шетњу. Кад су први пут кренули заједно, Камила је, по обичају, прескочила ограду. Ловац је покушао да учини исто, али, наравно, није успео. Покајнички се вратила и кренула као и сви пси, кроз капију, не одвајајући се од њега. Ово се понављало сваког дана.

Кад недељни ручак стигне у боксове, пси трче дежурнима у сусрет и готово отимају комаде из руке. Ловац то никад не чини пре него што се увери да је Камила узела свој део. Онда се враћају у свој бокс и остају да леже једно наспрам другог, с њушком уз њушку.

О. Вукадиновић

Илустровао: Брана Јовановић

СВАКЕ ГОДИНЕ, НА РОБЕНДАН КАЛИФА ХАРУНА ЕЛ ПУСАХА, У БАГДАДУ ВЛАДА БЕ-
ЛИКО СЛАВЉЕ...

Осиртво сувенира

ПИСАЊЕ: РЕНЕ ГОШИНИ (RENE GOSCINNY) ЦРТАЊЕ: ТАБАРИ (TABARY)

КАРНЕВАЛ У РИЈУ НИЈЕ
НИ ПРИНЕТИ ОВОМ БАГ-
ДАДСКОМ ЦУМБУСУ...

ДОСТА МИ ЈЕ ЊЕГО-
ВИХ РОБЕНДАНА! СВА-
КЕ ГОДИНЕ САМО КУ-
ПУЈЕМ ПОКЛОНЕ! НЕ
ПАДАЈУ ОНИ С НЕБА!

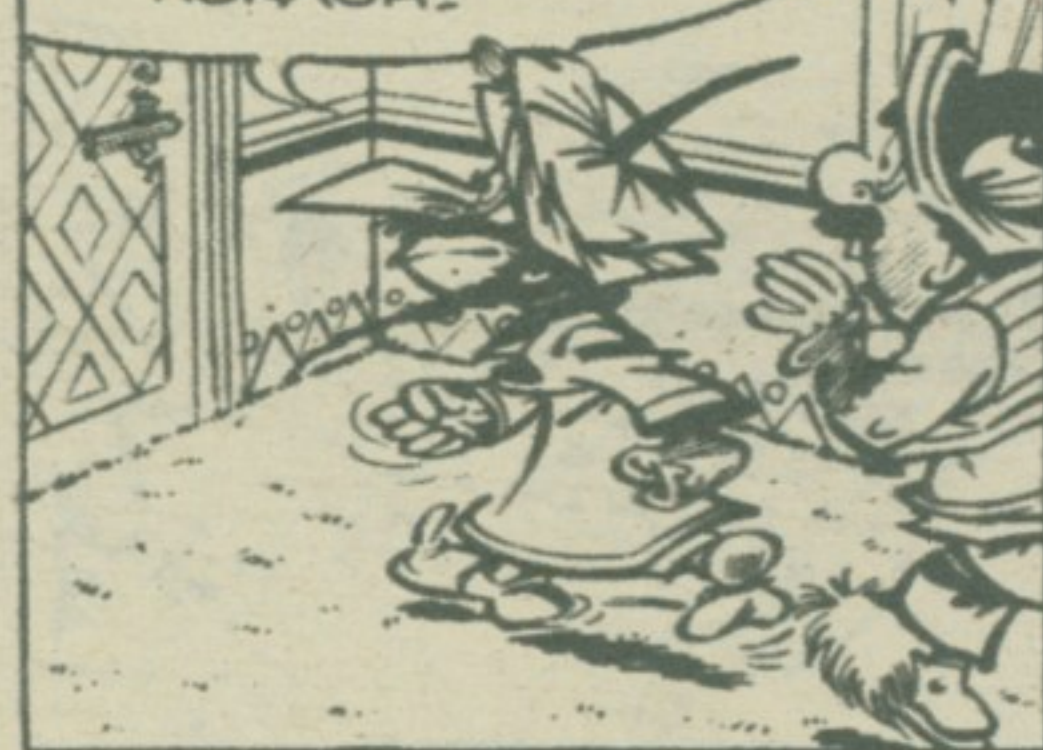
ПА, НЕ БИХ РЕК'О! ПРОШЛЕ
ГОДИНЕ СИ МУ ПОКЛОНИО ОНУ
МЕТЕОРСКУ КАМЕНЦИНУ ШТО
СМО НАШЛИ...

АХ, ДА...
СЕРАМ СЕ!

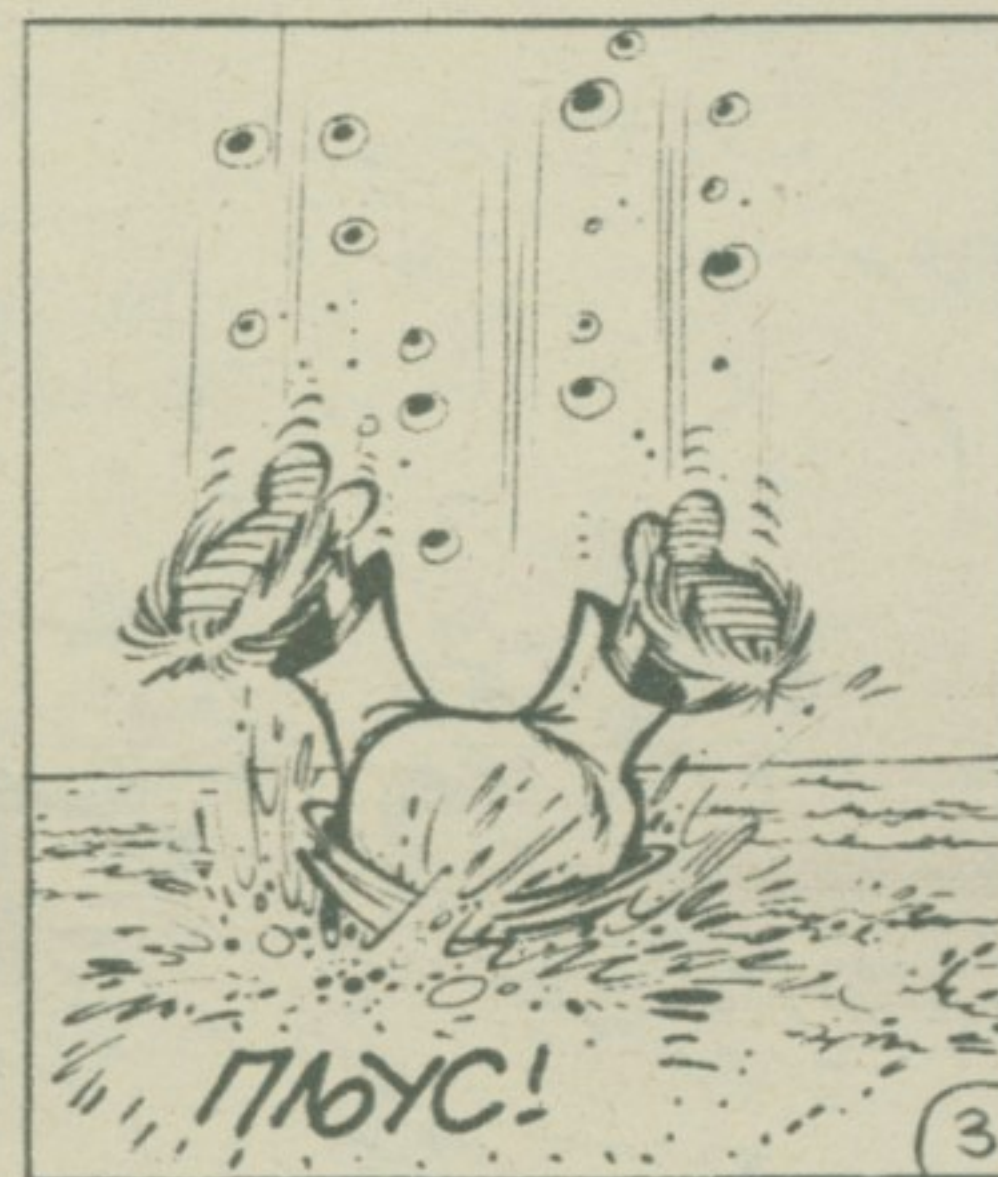
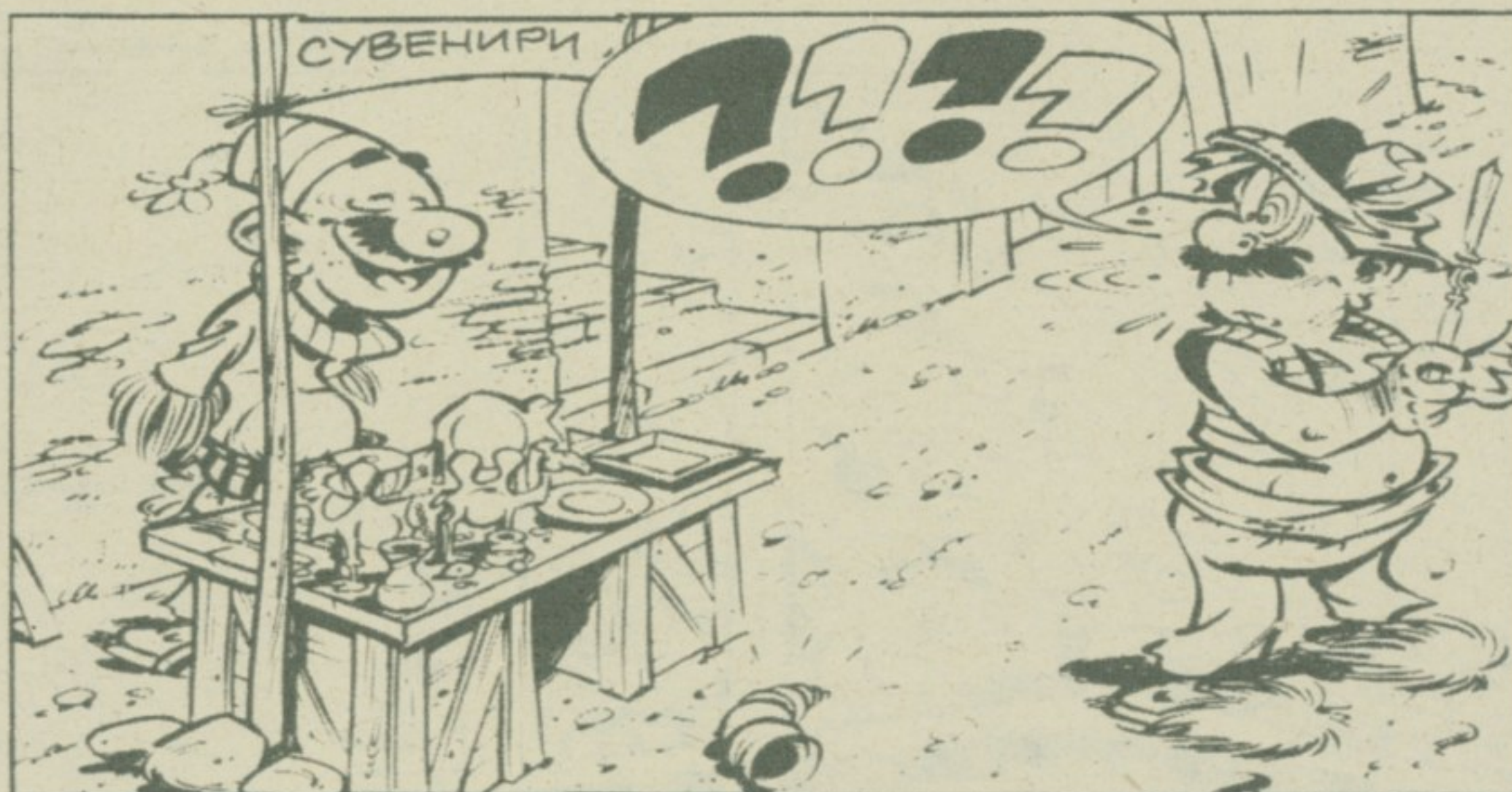

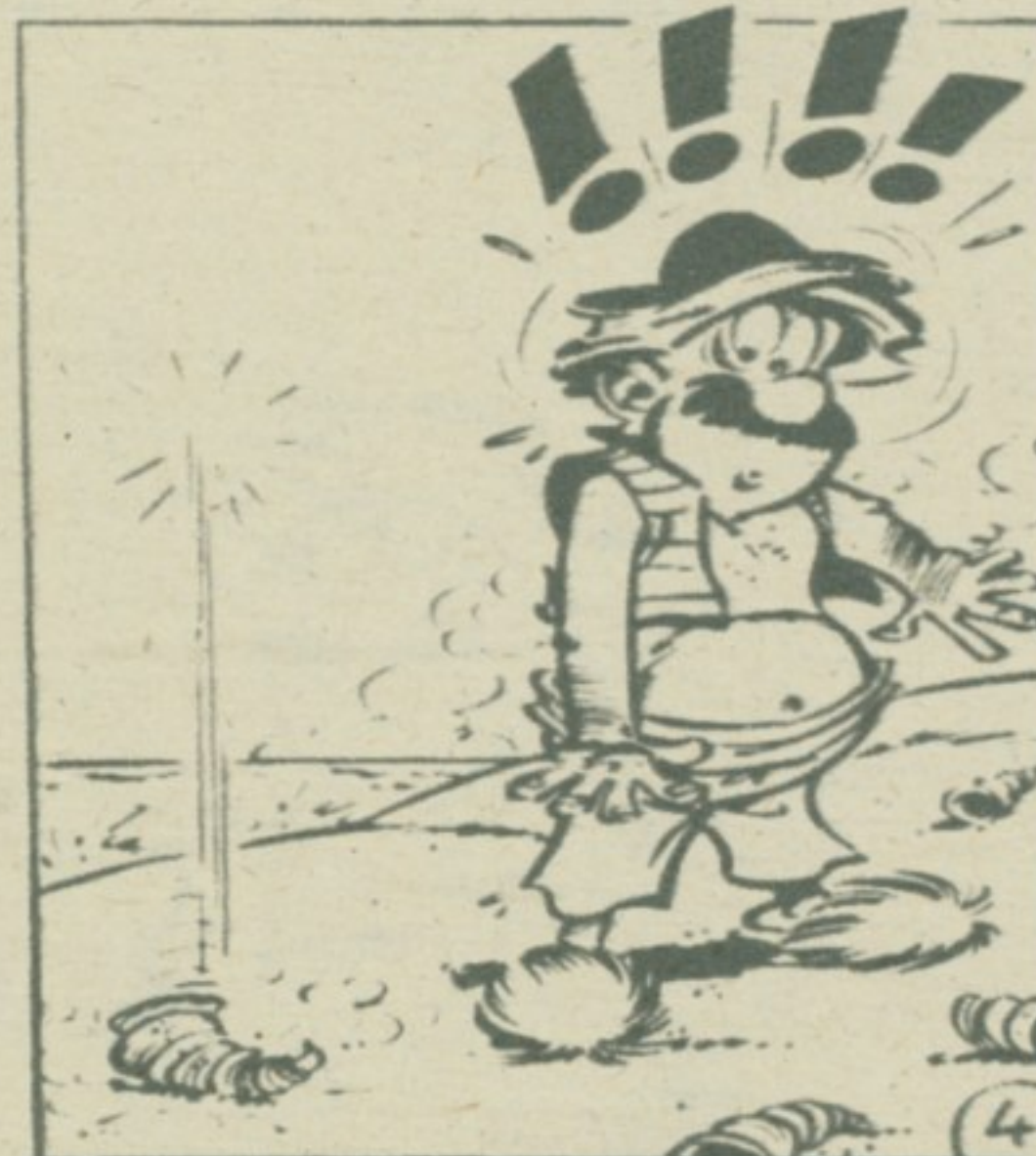
А, ОСИМ ТОГА, ТЕБИ У
РЕШЕЊУ О ПОСТАВЉЕЊУ
ПИСАЊЕ ДА МОРАШ ДА
ПОШТУЈЕШ КАЛИФОВЕ
ПРАЗНИКЕ!

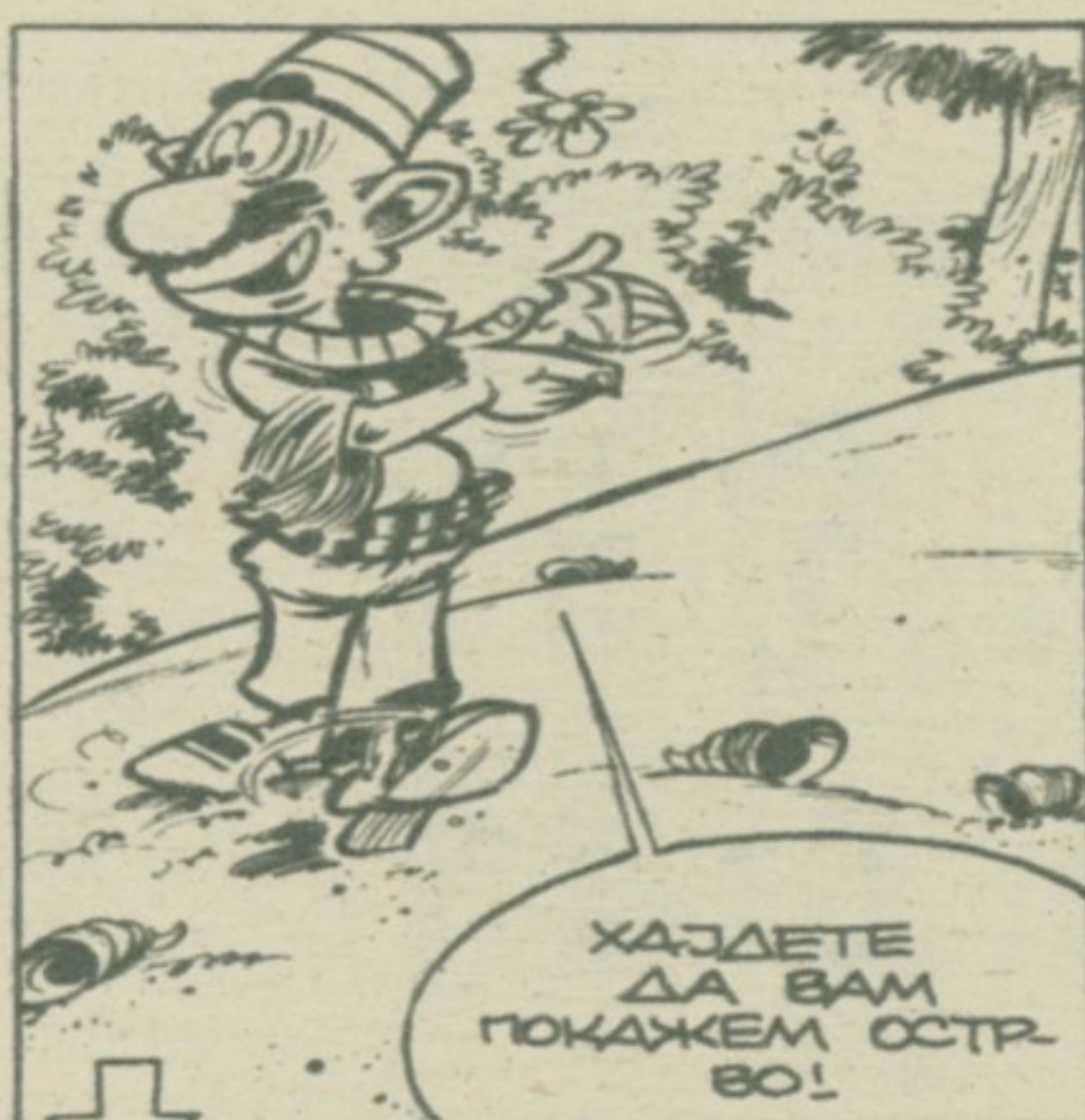
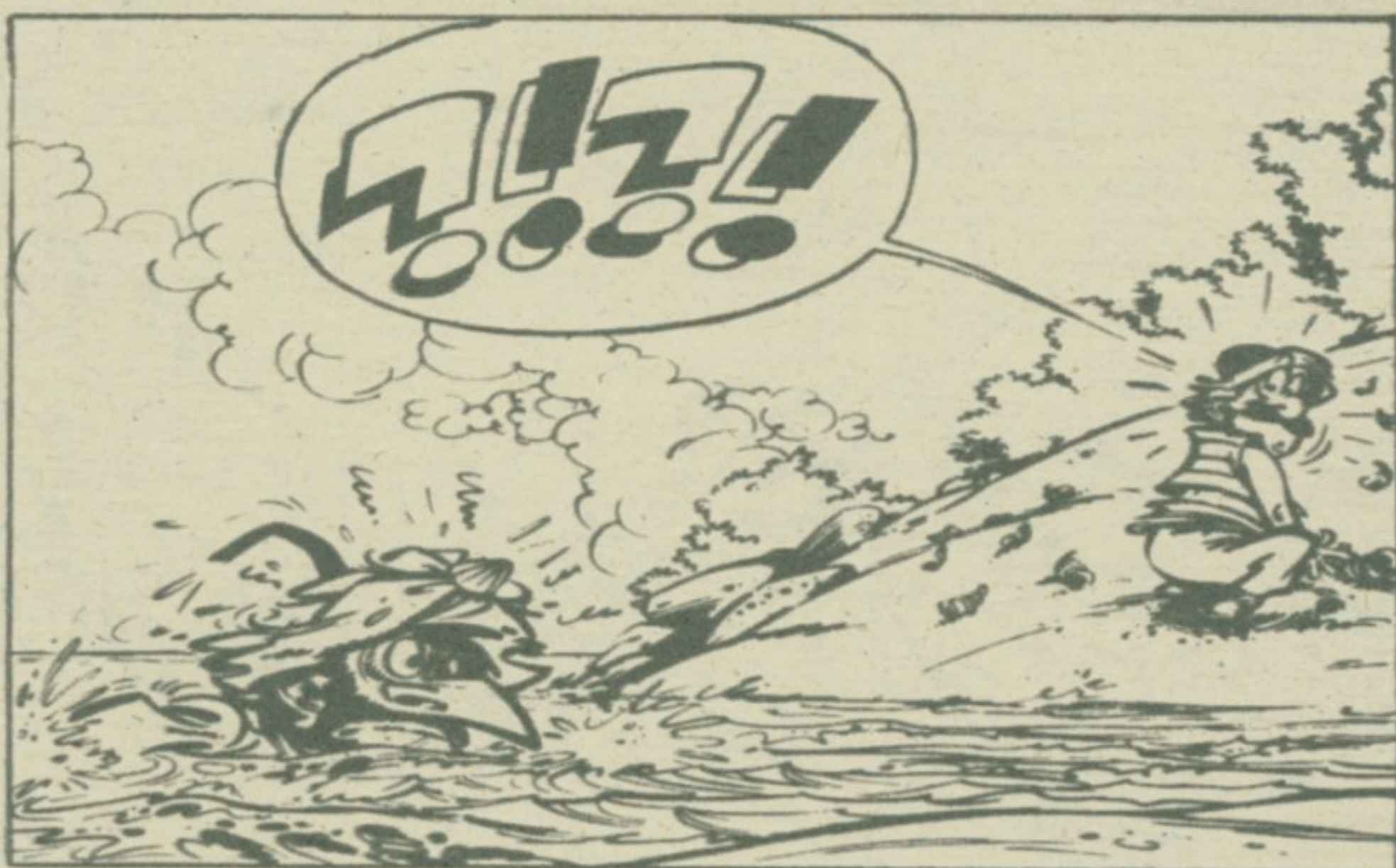
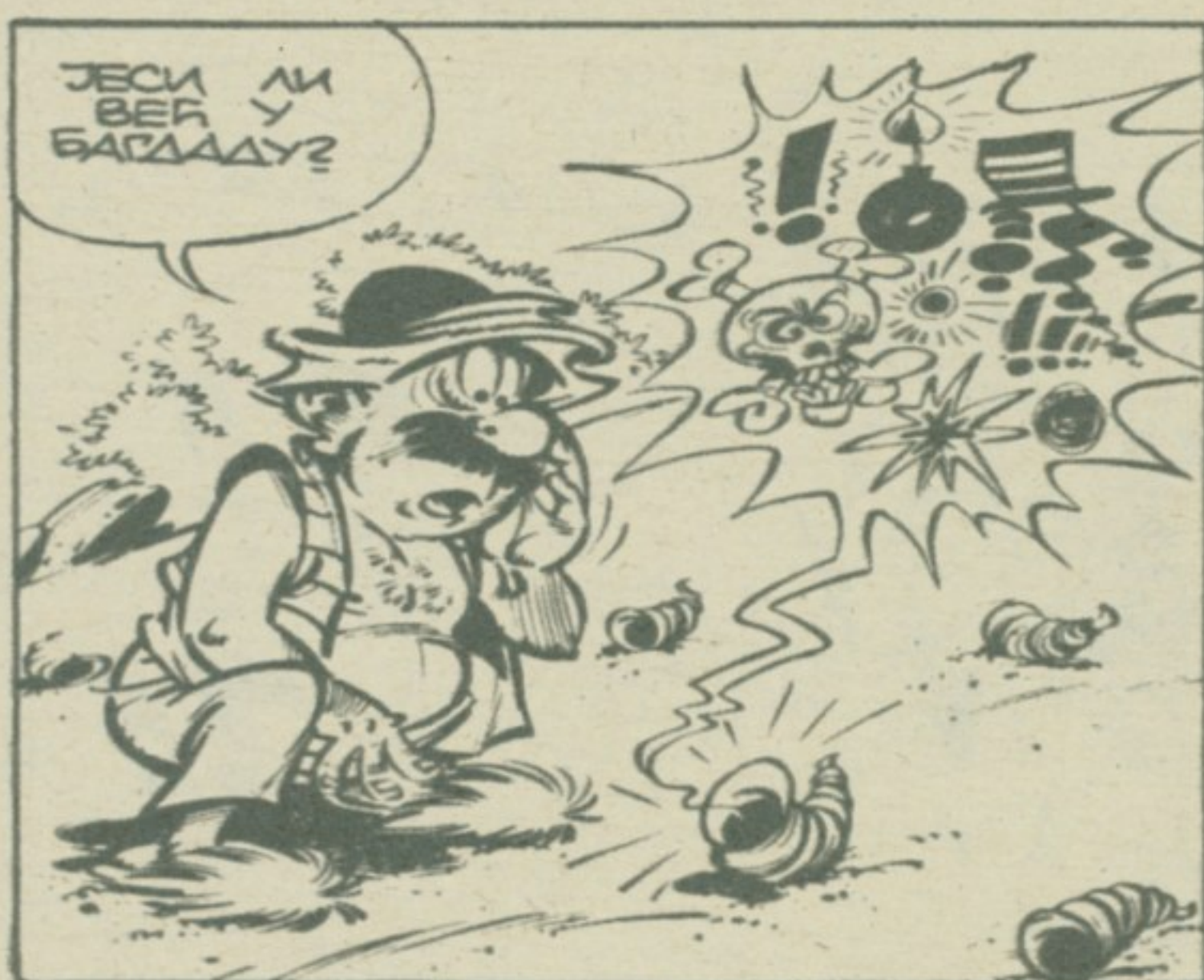
ДОБРО, ДОБРО...
ИДЕМ ДА НАЂЕМ
НЕКИ ПОКЛОН!

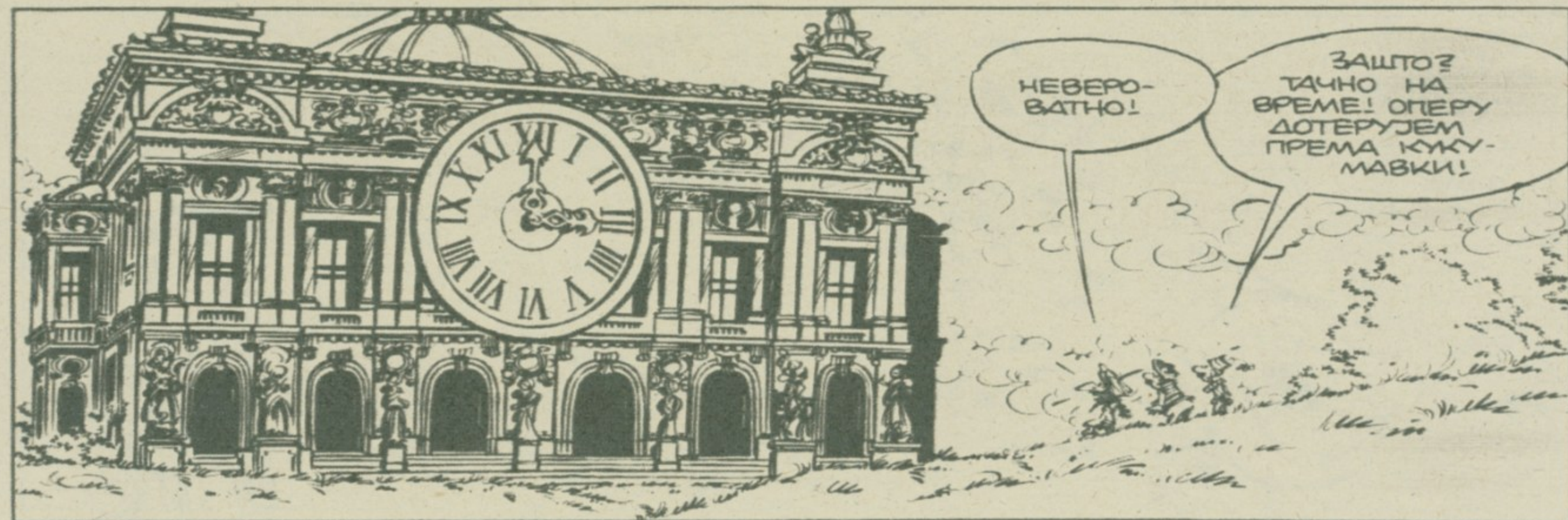

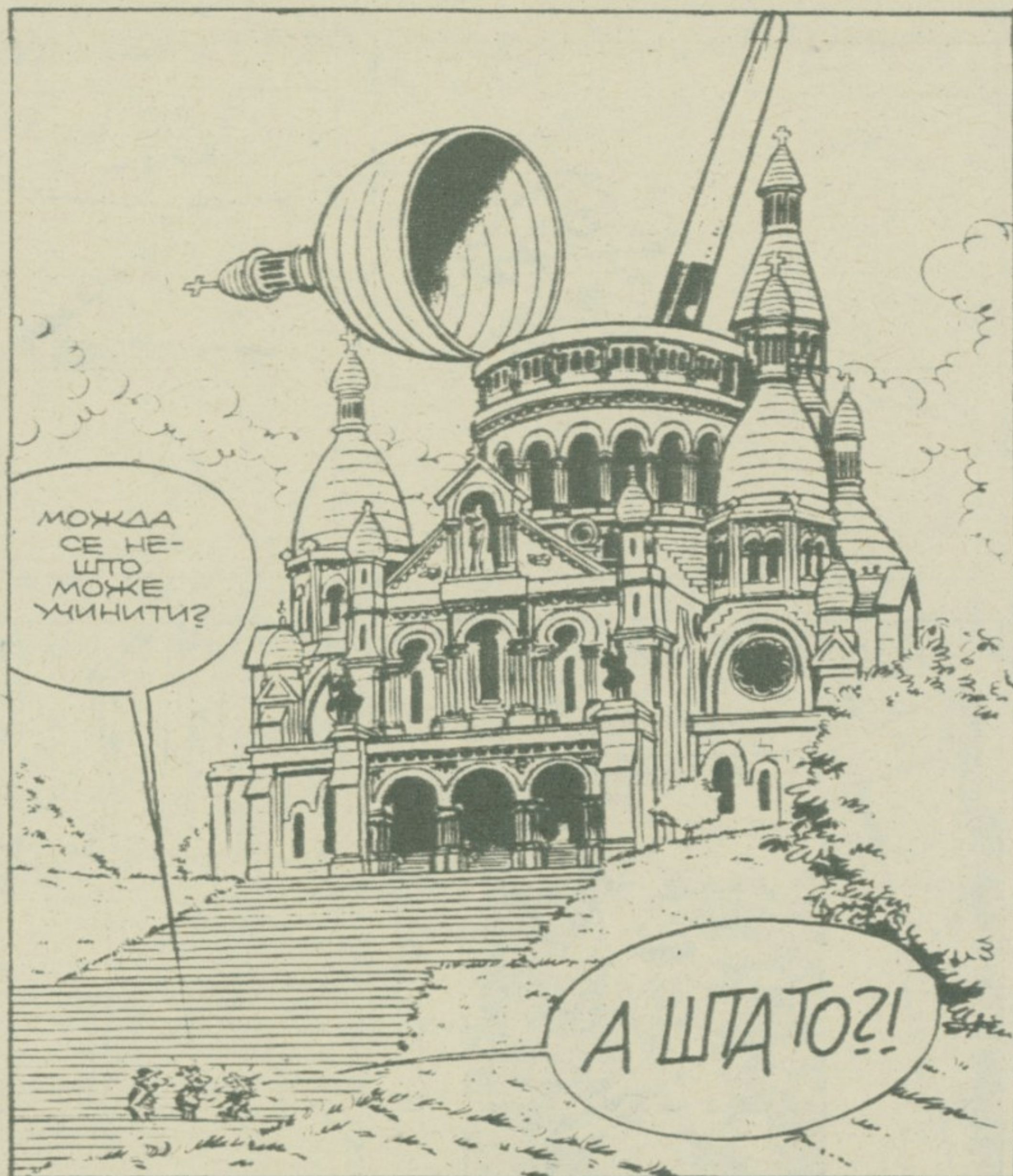

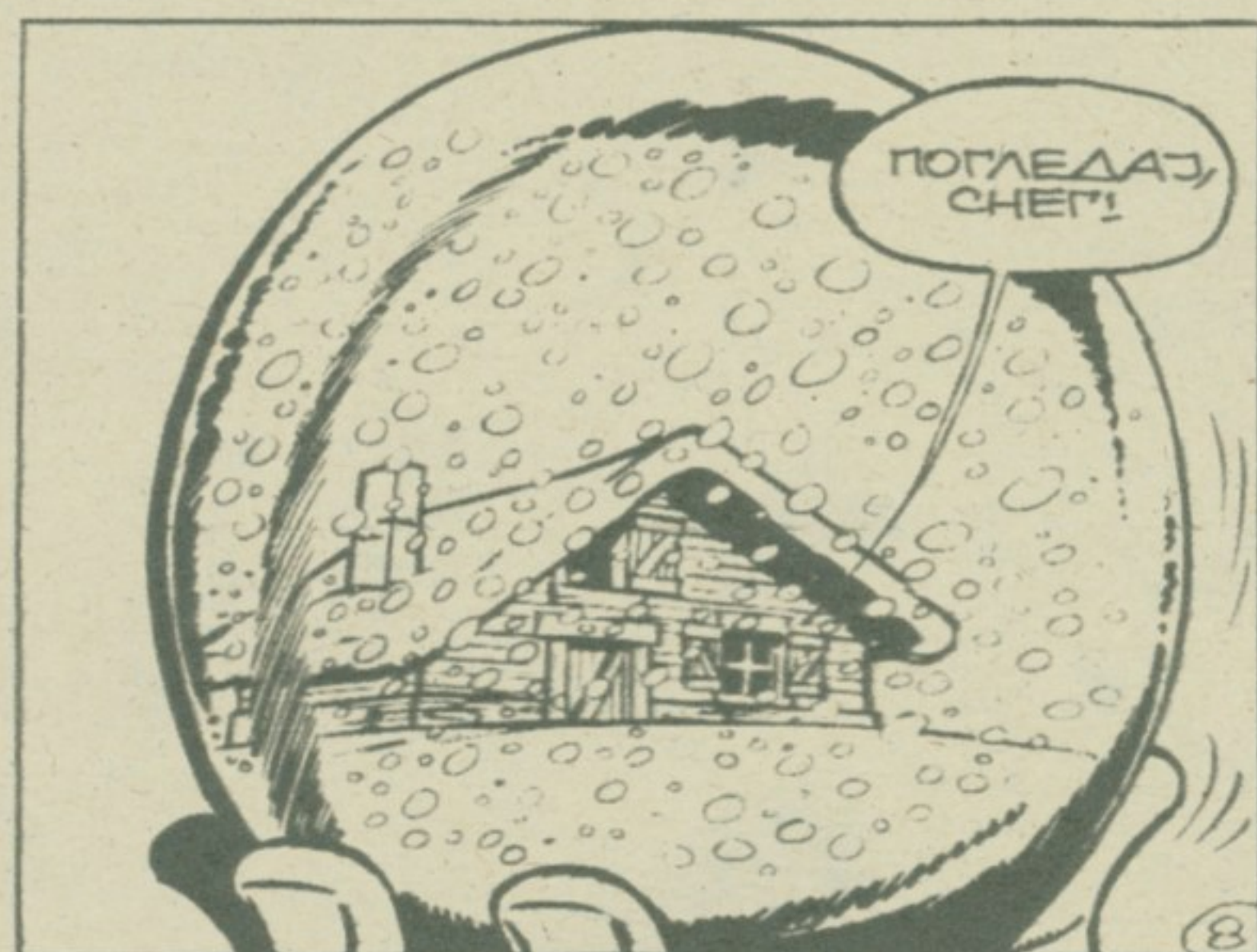

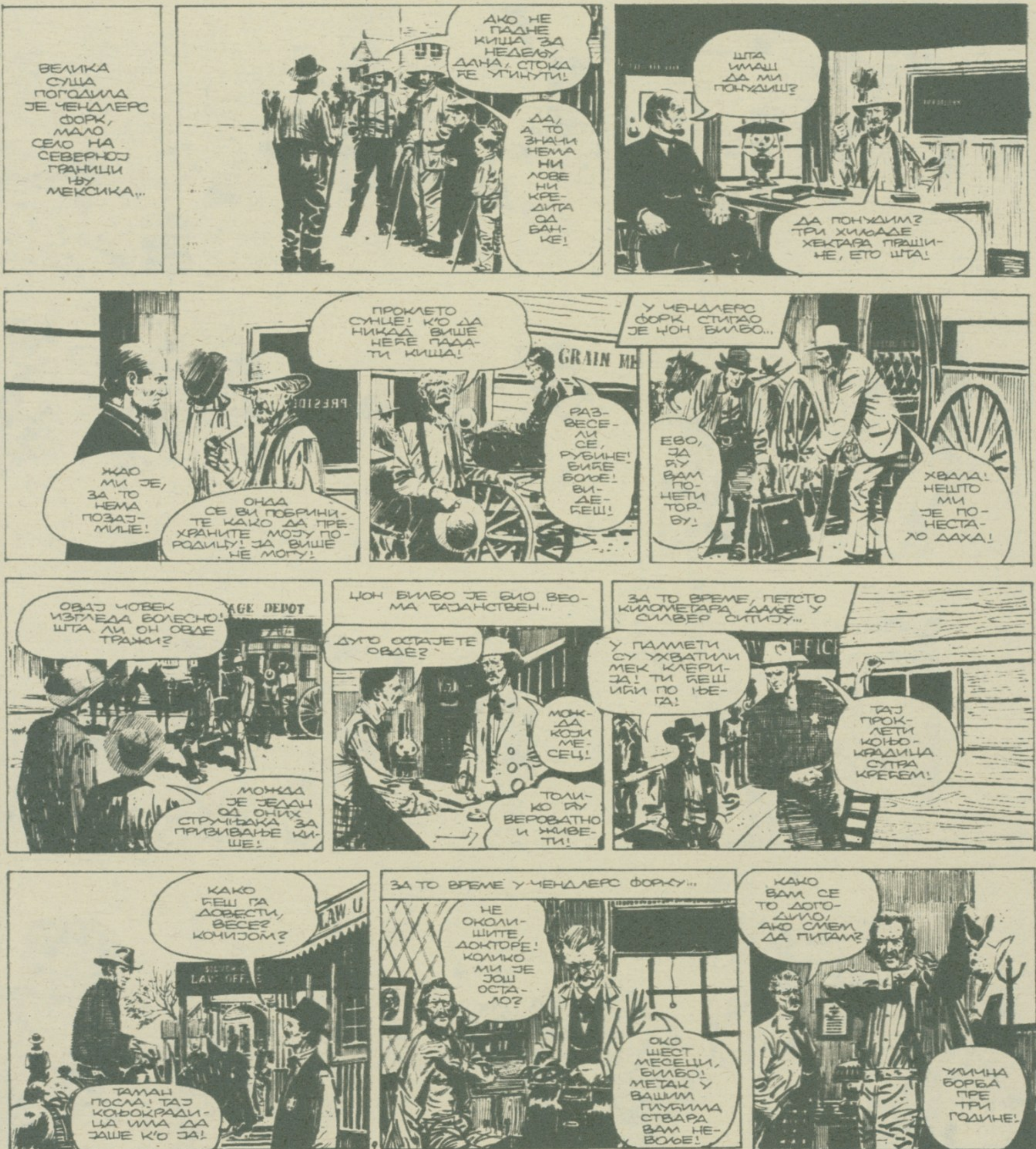

БЕС СЛЕД:

ДАН У ЧЕНДЛЕРС ФОРКУ

АУТОРИ: ЏОРџ СТОУКС (GEORGE STOKES) ЏИМ ЕДГАР (JIM EDGAR)

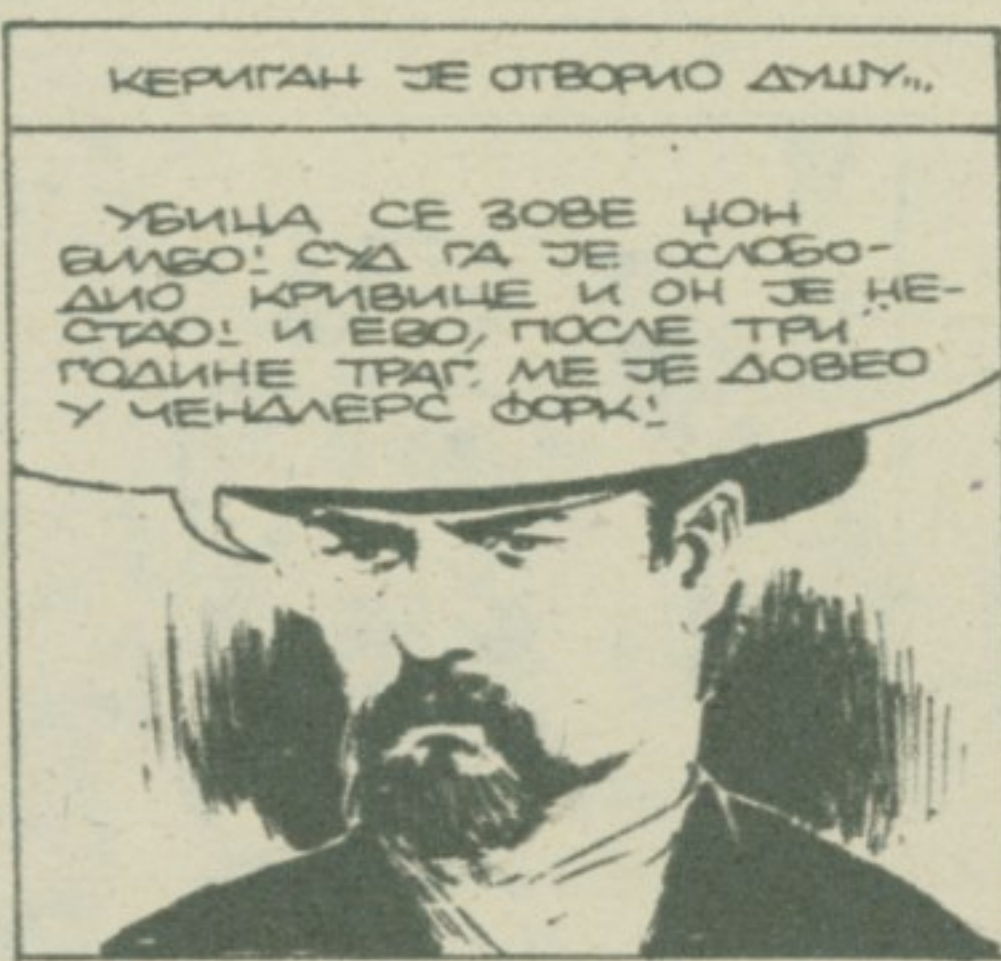

ШТА РАДИШ
У ОВОЈ
МЕКСИ-
КУ?

ТРАГАМ
ЗА
НИТКО-
ВОМ КО-
ЈИ ЈЕ
УБИО
МОЈ
СИНА...
И
НАЈИ
БУ
ГА!

КЕРИГАН ЈЕ ОТВОРИО ДУШУ...

УБИЦА СЕ ЗОВЕ ЧОН
БИМБО! СЈА ГА ЈЕ ОСЛОБО-
ДИО КРИВИЦЕ И ОН ЈЕ НЕ-
СТАО! И ЕВО, ПОСЛЕ ТРИ
ГОДИНЕ ТРАГ, МЕ ЈЕ ДОВЕО
У ЧЕНДЛЕРС ФОРК!

АКО ГА ЈЕ СЈА ОСЛО-
БОДИО, НЕМАШ ПРАВА
ДА МУ СЕ СВЕТИШ!

ДА...

АЛИ ИПАК
СУТРА ИДЕМ
У ЧЕНДЛЕРС
ФОРК!
УБИТИ ГА!

ГУБИТАК СИНА ГА ЈЕ
ПОТПУНО ИЗМЕНИО... НЕКАД
ЈЕ БИО ЧЕСТИТ ЧОВЕК И
ДОБАР ШЕРИФ... МОРАМ
МУ ПОМОЋИ...

А У БЛИЗИНИ ЧЕНДЛЕРС ФОРКА...

СТИГЛИ СМО
ДО ДУВИНЕ
ОД СТО МЕТА-
РА! АКО ЈЕ
ОНАЈ СТАРИ
У ПРАВО, ДО
СУТРА РЕМО
СТИЋИ ДО
ВОДЕ!

НАДАЈ-
МО СЕ!

СУТРАДАН, РАНО
УЈУТРУ...

НЕШТО
СЕ У МЕ-
ЂУВРЕМЕНУ
ДОГОВОРИЛО
ДА ЗАДРЖИТЕ
МЕК КЛЕРИЈА
ЈОШ КОЈИ ДАН!

ДОБРО,
ШТА
СЕ ТУ
МОЖЕ...

СЛЕДЋЕ, ПРОТЕСТУ-
ЈЕМ! ОВДЕ НЕМАМ
ОСНОВНЕ ХИГИ-
ЈЕНСКЕ УСЛОВЕ!

БУТИ!
САМ СИ КРИВ
ШТО ТИ ЈЕ
УЈУТРА ТАКО
ПРКАВО И
СМРАЉИВО!

СЛЕДЈА ЈЕ СТИГАО
У ЧЕНДЛЕРС ФОРК...

КАКВА
СУЋА! СВА
ЛЕТИНА
ЈЕ ПРО-
ПАСТА!

ДА, А КИ-
ШЕ НЕМА ГА
НЕМА! СРЕДОМ,
ИМАМО ДОБРОГ
ПРИЈАТЕЉА!

БИМБО РЕ
ПОМОЋИ
ФАРМЕРИМА!
ДАО ЈИ
НОВАЦ ЗА
КОПАЊЕ
БУНАРА!

ГДЕ
БИХ
МО-
ГАО
ДА
НАЂЕМ
ТОГ ЧО-
ВЕКА?

МАЛО КАСНИЈЕ...

ДА, ЈА САМ
ЧОН БИМБО!
ШТА ЖЕЛИТЕ,
ШЕРИФЕ?

БИТУ ИНДИС
КРЕТАН! ЧОМ САМ
ДА СТЕ УБИЛИ МА-
ДИГА ПРЕ ТРИ ГОДИ-
НЕ, У МОНТАНИ!

ТАЧНО!
СУЂЕНО МИ
ЈЕ И ОСЛО-
БОЂЕН САМ!

ЗНАМ,
АЛИ МЛАДИЊЕВ
ОТАЦ ВАС ТРАЖИ! ДА
САМ НА ВАШЕМ МЕСТУ,
ОДМАХ БИХ ОТИШАО
ИЗ ГРАДА!

ЗАШТО МИ
ТО КАЖЕТЕ?

ЗАТО ШТО НЕ
МОГУ ДА ДОЗВОЛИМ
ДА МОЈ ПРИЈАТЕЉ
УПРОПАСТИ СВОЈ ЖИ-
ВОТ ЗБОГ ЈЕДНОГ
УБИЦЕ!

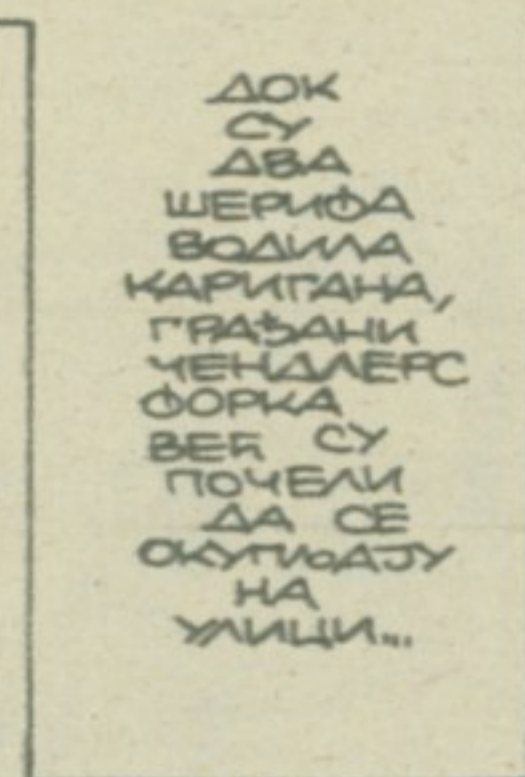

ТЕШКЕ РЕЧИ, ШЕРИ-
ФЕ! АЛИ ЗА СЕ НЕ
БОЈИМ СМРТИ!
ИОЧАКО САМ
ВИШЕ МРТАВ
НЕГО ЖИВ...
СТАР САМ
И УМОРАМ
ДА БИХ
БЕЖАО!
ОСТАЈЕМ!

ЗНАЧИ, ТАКО!
ЈЕСТЕ ЛИ
ВАШ ЧВРСТО
ОДМЧИЛИ?

ТАКО МОРА ДА БУДЕ,
КАДА БИ БОЛЕСТАН
ЧОВЕК МОГАО ДА БЕЖИ!

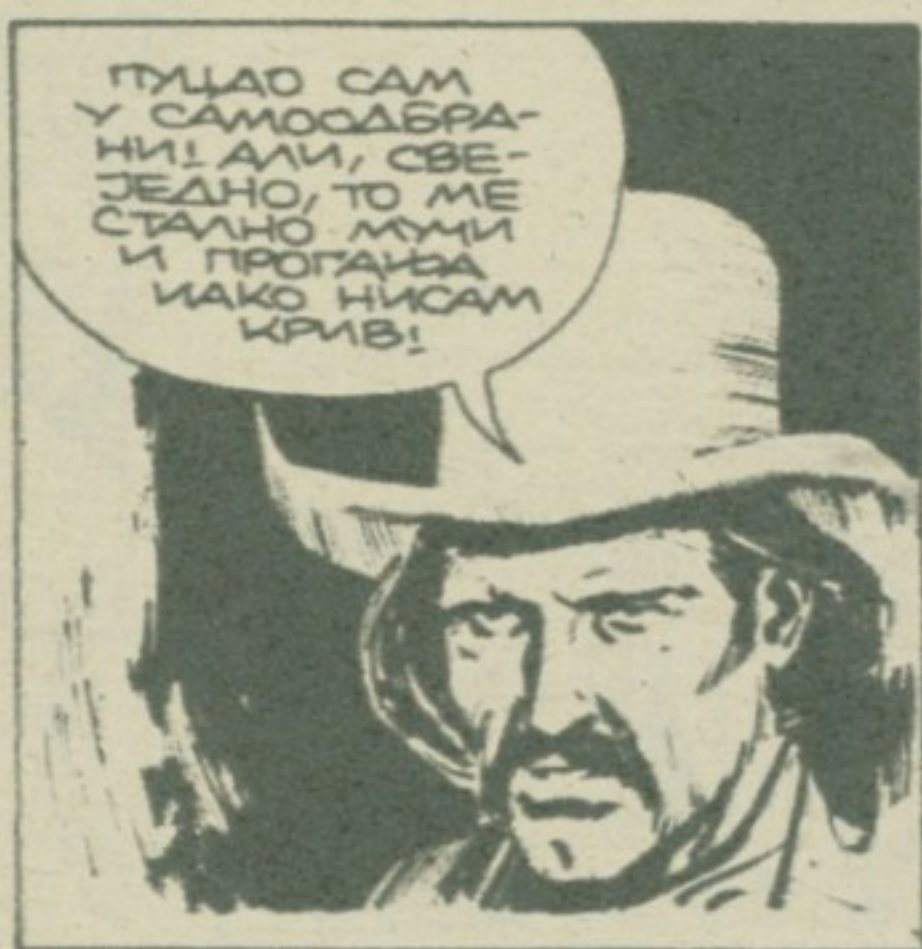
ПОМЛАКО, ПОМЛАКО!
ОБАЈ ЈЕ ДОШАО
ТЕБЕ ДА УБИЈЕ!

НИЈЕ ОН
ТО ОБИЧНО
МИСЛИО!
РАЗМИШЉИТЕ
СЕ И ЗАБО-
РАВИТЕ
НА ОВО!

ЗДРАВО,
КЕРИГАНЕ! ШТА
ТИ ЗНАМИ ДА
МЕ УБИЈЕШ? ТО
ТИ НЕГЕ ВРАТИТИ
СИНА!

АЛИ,
БИЈЕ МИ
ЛАКШЕ!

ПУЦАО САМ
У САМОДРА-
НИ! АЛИ, СВЕ-
ЈЕДНО, ТО МЕ
СТАЛНО ММИ
И ПРОГАНБА
КАКО НИСАМ
КРИВ!

БИМБО,
ПА ВИ
СТЕ БО-
ЛЕШНИ!

ЈА
УМИ-
РЕМ
СЛЕД,
И ТО
ОД
МЕТКА
У ПУ-
РМА
КОГА ЈЕ
У МЕНЕ
ИСПА-
ЛИО
МЛАДИ
КЕРИ-
ГАН!

КАКО
ЈЕ
ТО
БИ
ЛО?

РАДИО САМ У
ПОШТАНСКОЈ СТА-
НИЦИ У СПЕНИШ
ОУКУ У МОНТАНИ!
ТАЈ МОМАК ЈЕ
УПАО У МОЈУ
КАНЦЕЛАРИ-
ЈУ! БИО ЈЕ
ПИЈАН!

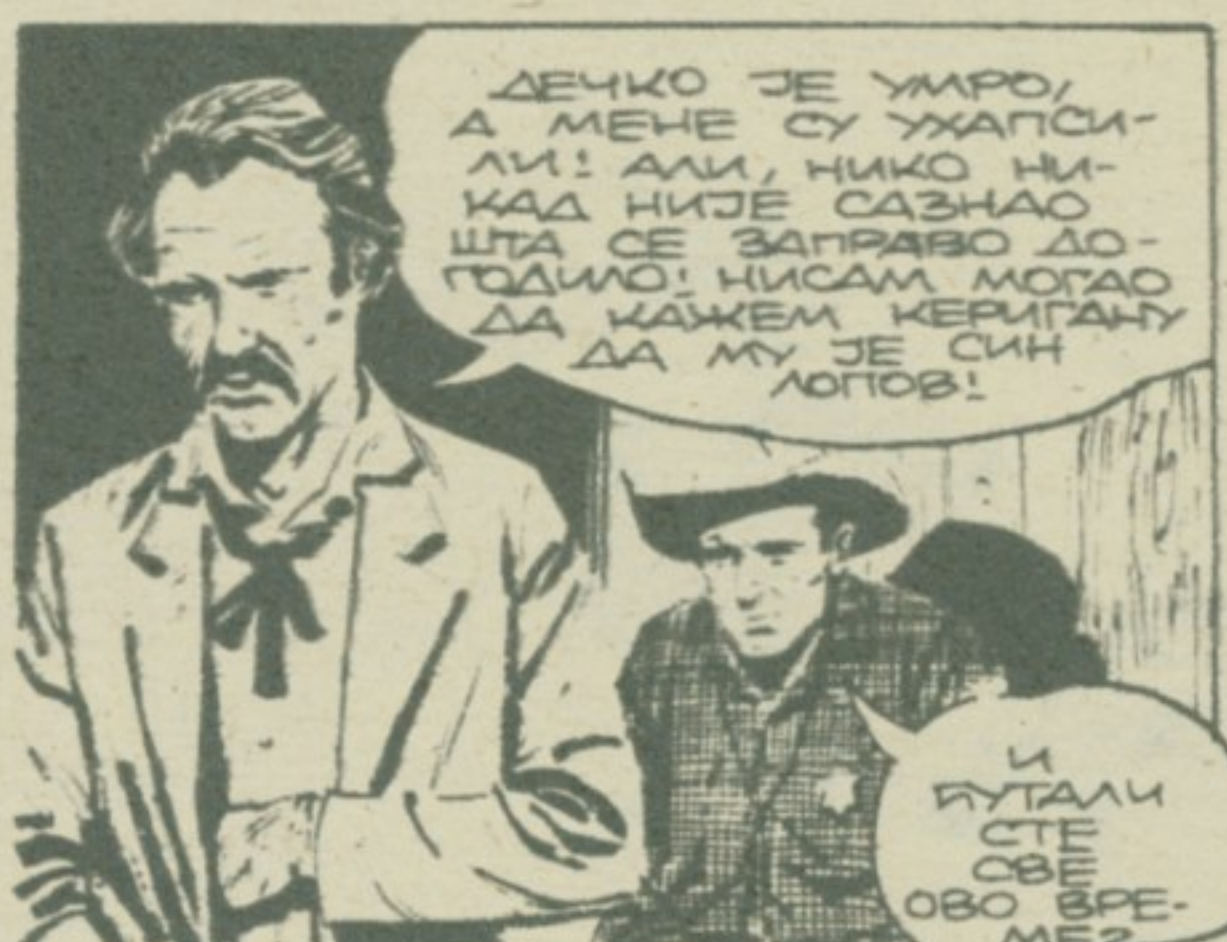
БИМБО СЕ СЕ-
РАО СВАКОГ
ДЕТАЛА...

ДАЈ
МИ
ТУ
ЛО-
БУ,
БИ-
БО!

ТИ СИ
КЕРИГА-
НОВ СИН!
ОКАНИ
СЕ ТОГА,
СИНКО!

"МОМАК ЈЕ ОПА-
ЛИО, АЛИ И ЈА."

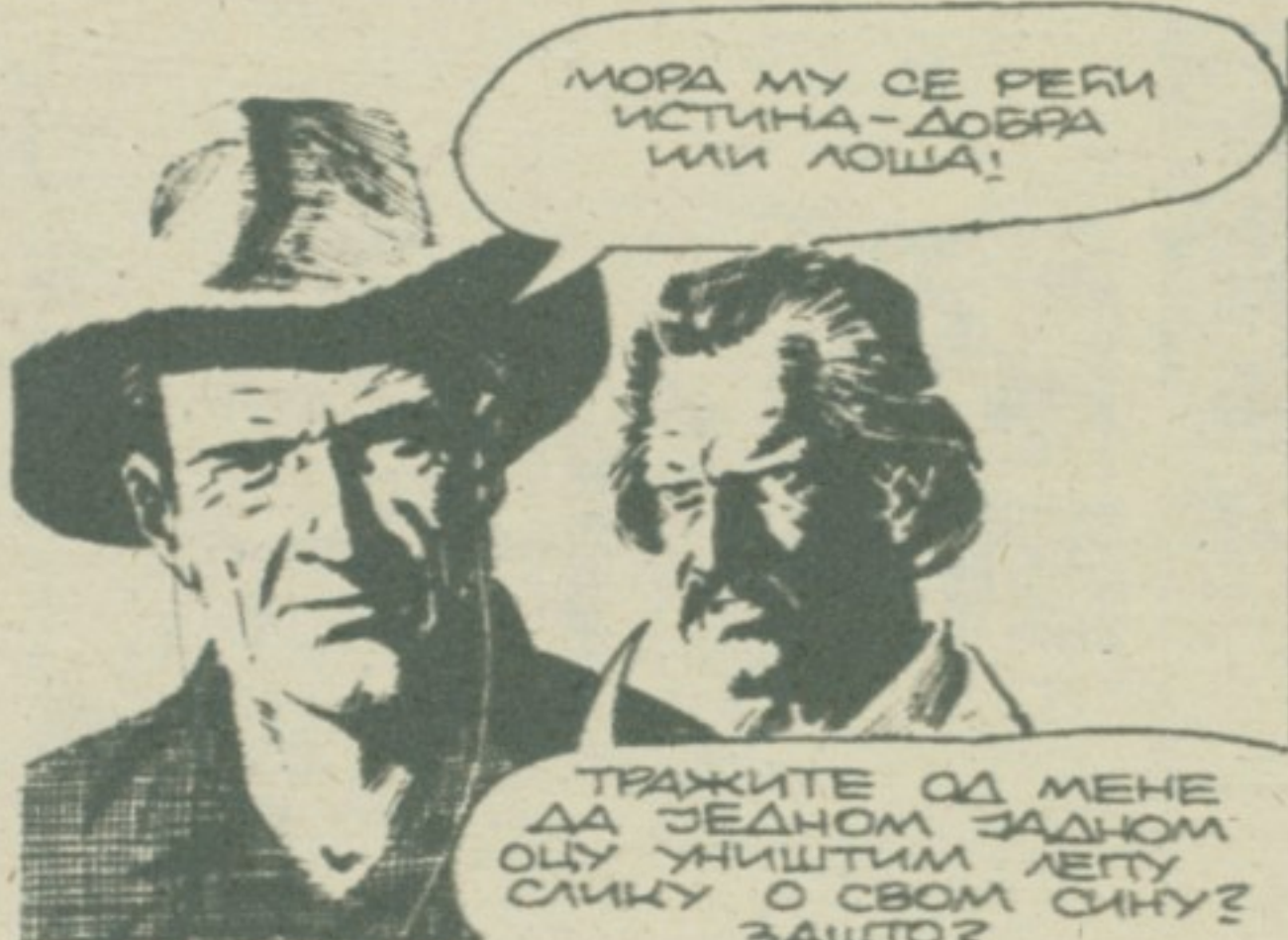
ДЕЧКО ЈЕ УМРО,
А МЕНЕ СУ УХАПСИ-
ЛИ! АЛИ, НИКО НИ-
КАД НИЈЕ САЗНАО
ШТА СЕ ЗАПРАВО ДО-
ГДИЛО! НИСАМ МОГАО
ДА КАЖЕМ КЕРИГАНУ
ДА МУ ЈЕ СИН
ЛОПОВ!

И
БУТАМ
СТЕ
ОБЕ
ОБРЕ-
МЕ?

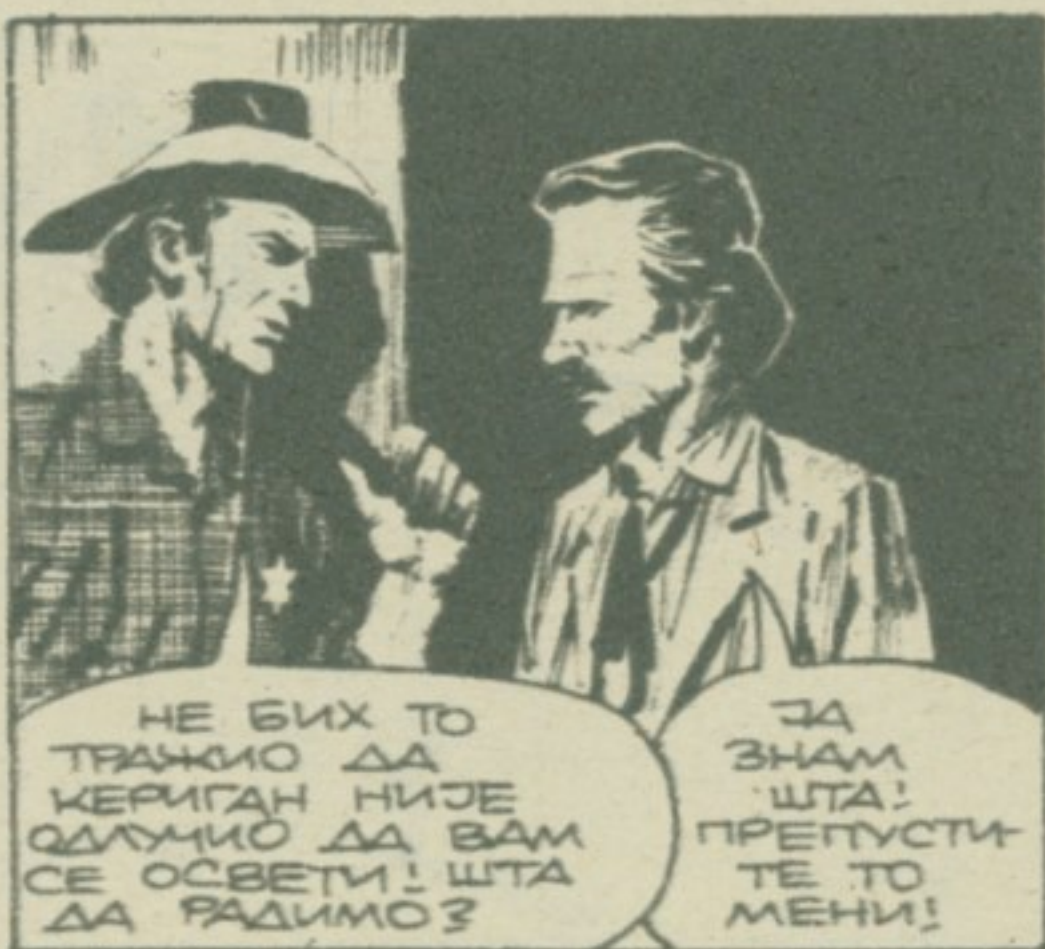
ЗНАМИ,
КЕРИГАН
И НЕ САЊА
ДА МУ
ЈЕ СИН
ПРАЧКАШ!

НЕ
РЕ
ТО
НИ
СА-
ЗНА-
ТИ!

МОРА МУ СЕ РЕЧИ
ИСТИНА-ДОБРА
ИЛИ ЛОША!

ТРАЖИТЕ ОД МЕНЕ
ДА ЈЕДНОМ ЈАДНОМ
ОУКУ УНИШТИМ ЛЕПУ
СЛИКУ О СВОМ СИНУ?
ЗАШТО?

НЕ БИХ ТО
ТРАЖИО ДА
КЕРИГАН НИЈЕ
ОДЛУЧИО ДА ВАМ
СЕ ОСВЕТИ! ШТА
ДА РАДИМО?

ЈА
ЗНАМ
ШТА!
ПРЕПУСТИ-
ТЕ ТО
МЕНИ!

НЕ ОКЛЕВАЈТЕ
МНОГО, БИМБО!
ФАРМЕРИ ГИ-
БЕ СТРЕПЕЊЕ
НА ОВОЈ
ВРУЊИНИ!

БИМБО СЕ СУОЧИО
С ФАРМЕРИМА...

РАЗМИШЉИТЕ
СЕ, ЛУДИ!
ПУЦЊАВЕ
НЕГЕ БИТИ!

ОСТАЈЕ-
МО ОВДЕ
ДОК КЕРИ-
ГАН НЕ
ИЗИЂЕ!

НИШТА
НА ОВАЈ
НАЧИН НЕГЕТЕ
РЕШИТИ! ОДЛА-
ЗИТЕ КУРАМА!

ЛАКО
СТЕ ИХ
СЕ ОТА-
РАСИ-
ЛИ!

ВРАТИТЕ
СЕ! НАПЕТИ
СУ И НЕПВОЗ-
НИ! МОРАЈУ
НЕГДЕ ИСКАЛИ
ТИ СВОЈ БЕС!

СЛЕЈД
СЕ
ИСКРАО
ИЗ
ХОТЕЛА
И КРЕ-
НУО ЗА
БИЛЕОМ...
ОН ЈЕ
ДОШАО
ДО ЗА-
ТВОРСКИХ
ВРАТА И
ВЕШТО
ОБИО
БРАВУ...

ЗАШТО
МЕ КЕРИГАН
НИЈЕ УБИО
КАД МУ СЕ
ПРУЖИЛА
ПРИЛИКА
ЗА ТО!

ЗАТО
ШТО ЈЕ
ЧАСТАН
ЧОВЕК,
А НЕ
УБИЦА!

А ВИ СТЕ
ПОСТАЛИ
ХЕРОЈ ОВОГ
ГРАДА! ФАР-
МЕРИ СУ ДО-
БИЛИ ВОДУ!
КАКВИ СУ
ВАМ ПЛАНО-
ВИ, БИЛЕО!

ТО
ПИТАЈ-
ТЕ ДОК-
ТОРА!
ТАКО
САМ
УМОРАН!
ЗБОГОМ...

КОЛИКО
МУ ЈЕ
ЈОШ
ОСТАЛО,
ДОКТОРЕ?

УЗ МАЛО
СРЕПЕ, НАЈДУ-
ЖЕ ТРИ
МЕСЕЦА!

ХОДЕШ ЛИ ДА РАЗГО-
ВАРАШ С БИЛЕОМ
ПРЕ НЕГО
ШТО
ОДЕШ?

А ШТО СЕ МОГ СИНА
ТИМЕ, ОН ЈЕ ИПАК БИО
ЛОПОВ... БАРАЛИЦА!

НЕ! СВЕ
ШТО ЖЕЛИМ ЈЕ
ДА ЗАБОРАВИМ
ОВАЈ УЖАСНИ ГРАД
И СВЕ ШТО САМ У
ЊЕМУ ДОЖИВЕО!

МОРА ДА
ТИ ЈЕ БИЛО
ВЕОМА ТЕШКО
ДА ПРИХВАТИШ ТУ
ЧИЋЕНИЦУ...

СВЕ ВРЕМЕ МЕ ЈЕ ПРИЗ-
ЛА СМЊА... ПОКУШАВАО
САМ САМ СЕБЕ ДА ЗА-
ВАРАМ...

ЗАХА-
РЕМО
ЗАЈЕДНО
ДО ПАМЕ-
ТЕ! ЖЕЛИМ
НЕШТО ДА
ТЕ ПИТАМ...

ЗАШТО СИ
ЈУРИО ЗА
БИЛЕОМ
КАД ГА ЈЕ СЈА
ПРОГЛАСИО
НЕВИНИМ?

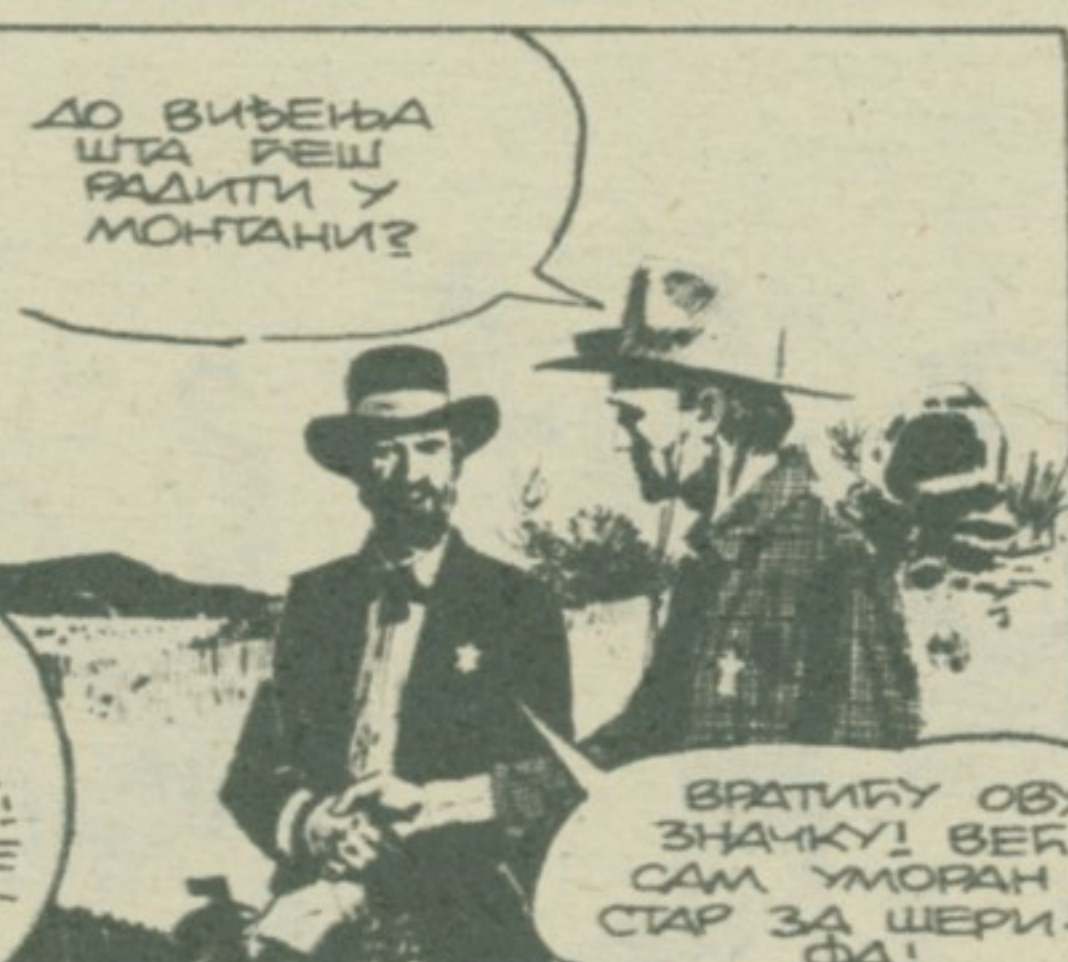
ПОНОСА
РАДИ,
ВАРДА!

ЗНАШ... КАД СЕ РУШИ
ОЛИКА КОЈУ СИ ИМАО
О СВОМ СИНУ... ОНДА
ПОКУШАВАШ ДА ЈЕ
САГВАШ, НА ОВАКИ
МОГУЋИ НАЧИН!

СХВАТАШ
ЛИ МЕ
ВЕСЕ?

ДО ВИЂЕЊА
ШТА РЕШ
РАДИТИ У
МОНТАНИ?

РЕФИ
ДУ ТИ
ТО ЈЕДНОГ
ДАНА
КАД БУДЕМ
ИМАО СИНА!
ОВДЕ НАМ СЕ
ПУТЕВИ РАЗ-
ДВАЈАЈУ!

ВРАТИКУ ОВУ
ЗНАКУ! ВЕР
САМ УМОРАН И
СТАР ЗА ШЕРИ-
ДА!

У ЗАТВОРУ У
ПАМЕТИ...

ДОШАО
САМ ПО
МЕК КЛЕ-
РИЈА!
ЕВО НА-
ЛОГА ЗА
ПРЕУЗИ-
МАЊЕ!

ИЗРАНИКУ
ВАМ ГА СА
ЗАДОВОЈСТ-
ВОМ!

ТРЕБА ЂЕ НАМ
НЕДЕЉУ ДАНА
ДА ДЕЗИНФИ-
КУЈЕМО РЕЛИДУ!

НЕ ПРЕТЕРУЈТЕ,
ШЕРИДЕ! КО ДА НИ-
СТЕ ДОСАД ИМАЛИ
ПОСЛА С ОВАКВИМА!

ЧАП!

ПРЕТЕРУЈЕМ?
ОВАЈ НИТКОВ ИМА ВИ-
ШЕ БУВА НЕГО СВЕ
ШТАЛЕ У ОКОЛИНИ!

ЧЕКА НАС ДУГ
ПУТ ДО СИВЕР
СИТИЈА! ДА ДРЖИ
СЕ МАЛО ПОДАЉЕ
ОД МЕНЕ!

ДОБРО,
ШЕРИДЕ!

КРАЈ

КЛИПЕТЕ-КЛОП. На штапове пободене у снег или у земљу натакну се празне конзерве, тако да изгледају као чаше. На свакој конзерви се напише по један број и то је њена вредност. Највећи бројеви се постављају најдаље тако да их је најтеже погодити. Затим се конзерве са договореног растојања гађају. Када се удари грудвом у конзерву, па она заклопоће, добија се онолико поена колико на конзерви пише, а ако се грудвом скине конзерва са штапа добија се дупло. Када се обори и штап на којем је конзерва, добија се један негативан поен. Сви играчи гађају са тридесет грудви, побеђује онај ко има највише поена.

ЗУЈКА. Ово је веома стара игра и можда је неки и од вас већ знају. Игра се у кући када је напољу веома хладно. Један жмури и руком заклони лице, а другу руку протури испод мишке и окрене длан позади, као на слици. Остали играчи, а штос је да их има што више, збију се иза леђа онога који жмури, па један од њих брзо лупи по длану оног што жмури и у том тренутку сви подигну два прста у вис и почињу да вичу „зу, зу“ као када зује пчеле. Играч који је жмурио одмах и то што брже, окрене се и погађа ко га је ударио. Ако не погоди наставља да жмури, а ако погоди, онда онај који га је ударио жмури.

ЗИМСКЕ ИГРЕ

ТРКА ПО ПРТИНИ. Прво се одреди циљ, па се до њега утаже кораци (не стаза него баш кораци) и то такви да буду нешто већи од ногу играча. Пожељно је да ти кораци крикнућају и заобилазе. Стаза за трку може бити и краћа и дужа, како се играчи договоре. Циљ игре је да се по тој стази, стајући само тамо где су кораци, што брже стигне до циља. Ко нагази на неутабан снег мора да крене из почетка. Игра је тежа ако се хода унатраг по корацима. За трку се може користити једна стаза и мерити време, а ако нема те при руци сат, онда утабајте неколико стаза па нека сви играчи крену истовремено, побеђује онај који први стигне.

СУПЕРСАНКЕ. Ово није игра, него препорука како да направите супербрзе санке и оставите иза себе цело друштво са брзјучка. Потребна вам је велика најлон кеса, или парче најлона које ћете прохектати и направити кесу. У ту кесу ставите парче картона од амбалаже. Можете ставити и двоструки картон, онда ће санке бити јаче. Најлон кесу прикупите и добро вежите кананом, па тај канан пустите мало дужи тако да ове санке можете вући и управљати њима. Спустите се на овој најлон врећи са картоном по низбрдини и једноставно ћете летети. Када вам се ове санке распадне лако ћете направити друге.

МИРОТВОРАЦ

БИЛО
ЈЕДНОМ
НА
ДИВЉЕМ
ЗАПАДУ

ЦЕК БРИГС ЈЕ, КАЖУ, ИМАО ДОБРУ НАРАВ. ПОТПИСИВАО СЕ ПАЛЦЕМ, ГАЂАО ОДЛИЧНО И ИМАО НЕОБИЧНО СХВАТАЊЕ ПРАВДЕ. У ИСТОРИЈУ ДИВЉЕГ ЗАПАДА ЗАКОРАЧИО ЈЕ САМО ЈЕДНОМ НОГОМ.

С

ПУШКОМ

Када је са Истока 1872. године стигла пруга до Доу Ситија, он је постао оно што су некад били Ебилејн и Хејс – пакао на земљи у којем је једини закон био закон метка, а једино право – право јачега. У град су нагннули сточари, које је Дивљи Бил Хикок својевремено протерао из Ебилејна, гоњећи према Доуу непрегледна стада, а с друге стране у некадашње мирно ранчерско место сливала се река пословних људи, али и свакојакх пробисвета оба пола. Једном речи – ништа ново за Дивљи запад.

И опет су као печурке изникле разне куће за сваковрсну забаву каубоја, трговине и занатске радње, а понајвише салони у којима се пило, коцкало и све чешће премлаћивало и убијало. Забринути староседеоци којима је с једне стране добродошао трговачки и занатски процват, закључише да ће и овде морати да се нађу храбри и одлучни људи да уведу ред. Утолико пре што се дошљаци више нису само између себе убијали и правили свакојака насиља, већ су банде криминалаца почеле да се организују и да на силу откупљују околне пашњаке и њиве.

Али, где наћи шерифа за Доу Сити? Поготово кад су дан-два пре полутајног састанка групе најугледнијих фармера, наред главне улице, убијени Стив Симс и његов предрадник Џон Коноли, јер су тврдоглаво одбијали да дошљаку-кафецији Ме-

ту Лонгхорну продају имање које је почињало одмах иза његовог салуна и протезало се миљама на север и запад. Додуше, Симса и Конолија убиле су неке пијане вуцибатине из Канзаса, али свако ко је имао имало соли у глави знао је да је то Лонгхорново масло...

Шекспир ради за нероткиње

На састанку се нашао и средовечни дуталица и ловац на бизоне Цек Бригс, који је презимио код једног од фармера пре одласка на свој омиљени посао.

Ту мудровање не помаже много – рекао је Бригс. – Зна се ко је поштен човек, а ко је битанга. Са њима нема пренемагања него, чим потегну оружје, одмах пуцањ у тикву... Па, нека се они после пребројавају!

– Лако је вама, мистер Бригс, ви одлазите у прерију, а ми баш и нисмо вични кавзи – рече један млади фармер. – Било би боље кад бисте нам ви прво на делу показали како то треба чинити...

Сувоњави, кратки и мало погрљени Бригс, обрастао у једнонедељну браду, севну љутито очима:

– Слушај, момак! Ти то мени? – и гестом показа да је прозрео алузију. – Мислиш да ја само причам, а да немам петљу пред тим олошем. Да сам писмен, радо бих се примио шерифске дужности, па би сви видели шта стари Бригс може!

Фармери заграјаше углас:

– Какве то има везе...

– Ми не тражимо Шекспира, него шерифа – рече

онај фармер кад се општа галама утиша.

Бригс, искусни западњак, препун знања од којих је у новоосвојеним просторствима зависила дужина живота, разрогачи очи.

– Шекспир!? Ко је сад па тај! Ниједан човек од закона, а знам их бар двадесет, не зове се тако... Да није то један јенки што продаје водицу за нероткиње?

Млади фармер прсну у смех:

– Ма, није... То је један енглески писац. Хтео сам да кажем: ако хоћете да заводите ред у Доу Ситију, ко вас пита да ли сте писмени! Важно је да знате кога треба разоружати и ухапсити.

Иако зарасло у браду, Бригсово лице приметно поцрвене:

– Ако је тако, онда ми дајте звезду!

– Фармери запљескаше поздрављајући Бригсову одлучност. Тако је град добио првог шерифа.

– Само, да знате, – навики Бригс остале – не тражим плату, већ накнаду за то што ћу дангубити у Доуу. Сад, у сезони, ја просечно ловим пет бизона. Кад продам коже, то ми изађе бар тридесет долара... А где су остала крзна, то боље да и не рачунам...

– О-кеј, мистер Бригс! Сакупићемо тај новац, само ви заведите ред!

Разлика између човека и бизона

Грађани одмах одлучише да испразне један омањи магацин за жито и већ сутрадан су га опремили натписом: „Шерифова канцеларија“ и још крупнијим: „Затвор“... Онда су унели нешто најнужнијег намештаја, а месни ковач је одмах монтирао решеткасту преграду иза које ће „на сигурном“ бити будући затвореници. У другом делу просторије постављени су сто, велика наслоњача, сошка за пушке и нека врста канабета на којем се Бригс касније често одмарао. Када је све било готово, Бригс затражи од једног писменог грађанина да му на једној великој дасци испише крупним словима:

„УПОТРЕБА ОРУЖЈА У ГРАДУ БИЋЕ КАЖЊЕНА. ШЕРИФ ЦЕК БРИГС.“

Онда је са том даском и са својом тешком ловачком пушком, од које се више није растајао, отишао у центар града и прикуцао писано упозорење на један дирек. Није обраћао пажњу на знатижељну гомилу из које су најсмелији добацивали разне духовите примедбе.

Кад је и то обавио, латанним кораком је одшетао до своје канцеларије, увалио се у наслоњачу, ставио ноге на сто, намакао крзнену ловачку капу са дабровим репом на очи и блажено задремао. Пред вече га из сна трже пуцњава. Опицао је своје револвере, дограбио пушчину и истрчао на своју прву интервенцију.

На улици га је чекао нимало необичан приказ: неколико накресаних каубоја лудо се забављало пуцајући у висећу фирму салуна „Аламо“. Цек Бригс није губио време пред очигледним ниподаштавањем његове наредбе: подигао је своју „бизонку“ и без опомене убио једног од обесних момака. Кад је несрећник пао с коња у црвену прашину, остали ободоше коње и побегоше главом без обзира.

Као да ништа није било, Бригс се окрете и врати у своју наслоњачу.

Али међу многобројним очевицима завладало је велико узбуђење. Чак и они који су с олакшањем дочекали да град добије чувара закона, сада су узрујано говорили:

– Бригс није за шерифа! Он не разликује човека од бизона!

Ускоро у шерифову канцеларију бану група

оних који су га устоличили. Бирајући речи, ипак су му пребацивали да је сувише брутално поступио. А он је, и даље седећи с ногама на столу и изразом бескрајне досаде на лицу, на све то одговорио.

– Сваког ко буде пуцао у граду згазићу као црва! То је моја шерифска дужност!

Заиста, одржао је реч.

Посао за гробаре и столаре

Неколико дана касније у једном салуну каубоји су се потукли због неког неспоразума у коцки. Опрезни гостионичар посла по шерифа. Бригс је упао у салун брже него што се очекивало, али је без речи посматрао тучу и није по-

гробари и столари који ће покопати мртве и поправити уништен намештај. У језивој тишини Џек Бригс мирно изађе напоље, застане код оне даске са упозорењем да је „употреба оружја кажњива“, провери да ли још стоји чврсто и – онда одшета у свој „офис“.

Доу Сити је те ноћи био необично тих. Салони су опустели, јер је страшни ловац на бизоне међу необузданим каубојима уништио сваку жељу за разонодом. Наредних дана у граду је завладало некакво мртвило, а на улицама су се могли видети само ужурбани људи и жене који су ту имали неодложне послове. Мајке су склањале децу у дворишта, а испред шерифове канцеларије пролазни-

риф, али човек који ће умети да одржава ред и мир без растеривања наших најбољих муштерија, каубоја. Без каубоја би нам сви послови стали, пропала би нам и железница... Ми морамо ићи укорак с временом.

Градоначелник је мислио исто, утолико пре што је и сам почео да се богати уложивши своју уштеђевину у многе послове и дајући новац на зајам. Једног јутра освају је у Бригсовој канцеларији и ставио му писани отказ на сто.

– Шта је ово? – упита Бригс окрећући званични акт наопако.

Градоначелник се присети да је шериф неписмен, па му се од непријатне дужности да усмено саопшти отказ осушише ус-

немо вам исплатити ваше принадлежности...

– О-кеј, шефе! – прекиде га Џек Бригс тобоже весело скидајући шерифску звезду и бацајући је на сто испред градоначелника. – Маните те керефеке: сад, кад сам смирио Доу, можете да запослите и оног вашег Шекспира! Или моју бабу, свеједно! Само, да вам нешто кажем: ако овде опет почне да се окупља онај говедарски олош, више ме не зовите. Могу да сравне град са земљом, ја више ни прстом не бих макнуо! Са бизонима је ипак лакше него са вама, грађанима.

Сутрадан, пре свитања, Џек Бригс је, добро опремљен намирницама и муницијом, одјахао градом рогатих преријских

фа, све је опет кренуло по старом. Са привредним просперитетом вратило се и зло у облику оних који су закон носили у револверској футроли... И опет су градски оци разбијали главу како да набаве само ту још једну ситницу која је недостајала Доу Ситију – доброг шерифа – граду у којем нема шта нема.

Тада један од присутних фармера, некадашња луталица пространства Запада, рече:

– Знам човека какав би нам одговарао. Он је уморио Вичиту, а зове се Вајат Ерп!

Вајат Ерп је прихватио понуду из Доу Ситија. У Вичити као шериф није више имао шта да ради па му је плата коју је примао личила на – милостињу.

Дочекан у Доуу не може бити лепше, висок, у црно одевен човек, челичноплавих безизражајних очију, привидно успорених покрета и бескрајно хладнокрван, учинио је прво нешто што је јако подсећало на Џека Бригса. На свим раскршћима излепио је упадљиве плакате:

„У граду је забрањено носити било какво ватрено оружје. Сваки прекршилац наредбе биће кажњен. Шериф Вајат Ерп“.

Три хиљаде каубоја, који су били смештени у логорима око града, где се откупљивала и утоваривала стока, дочекали су ово као да им је неко забранио да носе панталоне!

Шта је затим било – то је друга прича.

Д. Брандон

ЗА БИЗОНЕ

казивао ни најмању намеру да је прекине.

Руку на срце, ни завађени каубоји нису се нимало устручавали од шерифовог присуства. Вероватно нису ни претпостављали да је то шериф, јер Бригс није мењао своју траперску одећу на којој се шерифска звезда није баш истичала. Али кад један од завађених поче да пуца, што је и другима био знак да се маше револвера, Бригс подиже своју пушку за бизоне и на лицу места уби двојицу мегданџија, а једног тешко рани...

Наравно, то је био крај гужве и знак да наступају

ци су прелазили на другу страну улице...

Власници коцкарница, забринуте што су „муштерије“ нестале ко зна куд, почеше да се саветују између себе, а и са неким староседеоцима који су ортачки уложили новац у њихове локале. Шта да се ради са сувише опасним шерифом? Онда се сви заједно обратеше градоначелнику.

– Треба нам нови ше-

та: ко зна како ће то овај опасни чудац примити!

– Па... То вам је... раскид уговора. Наиме, ви сте потпуно успели да уведете мир у Доу Ситију и тиме је ваш посао завршен... – муцао је градоначелник збуњено. – Ми

цинова. И као и они нестало са историјске позорнице Запада...

x x x

Кад се прочуло да је Доу Сити остао без шерифа...

Главна улица Доу Ситија у прошлом веку. Ту је заводио ред Џек Бригс.

ГОЛА АРИ

179. Не воле да их неко узнемирава, поготово не белци које сматрају непријатељима. При сваком сусрету са странцем тру-

трпељивост траје кратко и, као неким чудом, претвара се у добродошлицу. Бригу о гостима преузима затим поглавица Пака-Туба. С њим ће проводити време у заједничкој кући – једној кружној грађевини од прућа која подсећа на огроман шатор, разапет усред океана зеленила.

Урлајући мајмуни

Ко су, заправо Јаномам-ми?

Тврди се да воде порекло са Средоземља, а по неким су чак и потомци Феничана. Али, њихова црна и права коса, глатка брада и истурене јагодице наговештавају монголско порекло. Иначе, Јаномам-ми још живе у времену прапалеолита. Не знају да обрађују метале а не праве ни оруђа од камена. Иако бораве поред пловних вода, не знају за чамце нити за друга пловила. Пре би се могло рећи да се боје воде, јер кад рибаре, то најчешће чине у лагунама Рио Негра.

Ватру пале трљањем два штапића дивљег какаа. Не праве и никад нису користили ниједан музички инструмент. Кад разговарају и док се боре, испуштају само једнословне гласове, и то тако снажним тоном да их други Индијанци с презиром називају „урлајући мајмуни“.

Од покућства имају велики број котарица у којима држе све и свашта. Између осталог: боју за бојење тела и кости разних животиња. Велике суве тикве служе им као резервоари за воду, а пресечене на пола – као посуде за захватање и пијење воде. Полутке најмањих користе као кашике.

Оруђе и алатке праве од елемената биљног и животињског порекла. Као оштрице им служе делови бамбуса, док су им чељусти свиње турпија за глачање лукова. Од зуби неких глодара праве длету, а поткресане жекеве бодље користе као чешаљ. Не бацају ни мајмунске нокте, погодни су за ситњење земље и садњу зрнастог биља.

Недостижни ловци Јаномам-ми способни су да са само неколико покрета претворе лист агаве у вео-

**ХИЉАДАМА
ГОДИНА МАЈКЕ ИХ
РАЂАЈУ ПОД
ДРВЕТОМ И
УВИЈАЈУ У ЛИШЋЕ
КАО У ПЕЛЕНЕ. –
ДА НИСУ ОТПОРНИ
НА УЈЕД
ОТРОВНИЦЕ,
ВЕРОВАТНО БИ
ВЕЋ БИЛИ
ИСТРЕБЉЕНИ. –
ХРАБРИ СУ, АЛИ И
СУЈЕТНИ, ЛЕПОТА
И ПОЗА СУ ИМ
НАЈВЕЋА БРИГА.**

Није трик. Штапићи су увучени у праве рупице. Њих је овој жени, бодљикавим кактусом и уз велики бол, начинила мајка кад је напунила четврту годину.

Зову се Јаномам-ми. Они су последња велика етничка група из Амазоније, чиста, јер већ миленијумима, негним жаром, чувају своје навике и културу. Живе на граничном простору између Бразила и Венецуеле, тамо где је џунгла свемоћни господар.

Земља ових људи као да нема граница. Преко ње протичу огромне воде. То су реке Рио Негро и Марауја (увек замућена и с пуно водопада и застрашујућих брзака).

Ројеви огромних мува, термити, осице, стршљенови, дивље пчеле, боравак у овој средини чине готово немогућим. На купање у реци не сме ни да се помисли – препуна је такозваних електричних риба које испуштају струју јачине и до 600 волти, затим, огромних змија анаконди, крокодила и пирана, способних да својим оштрим зубима, за неколико минута, претворе у скелет свако живо биће. Ту је, кажу, и нај-

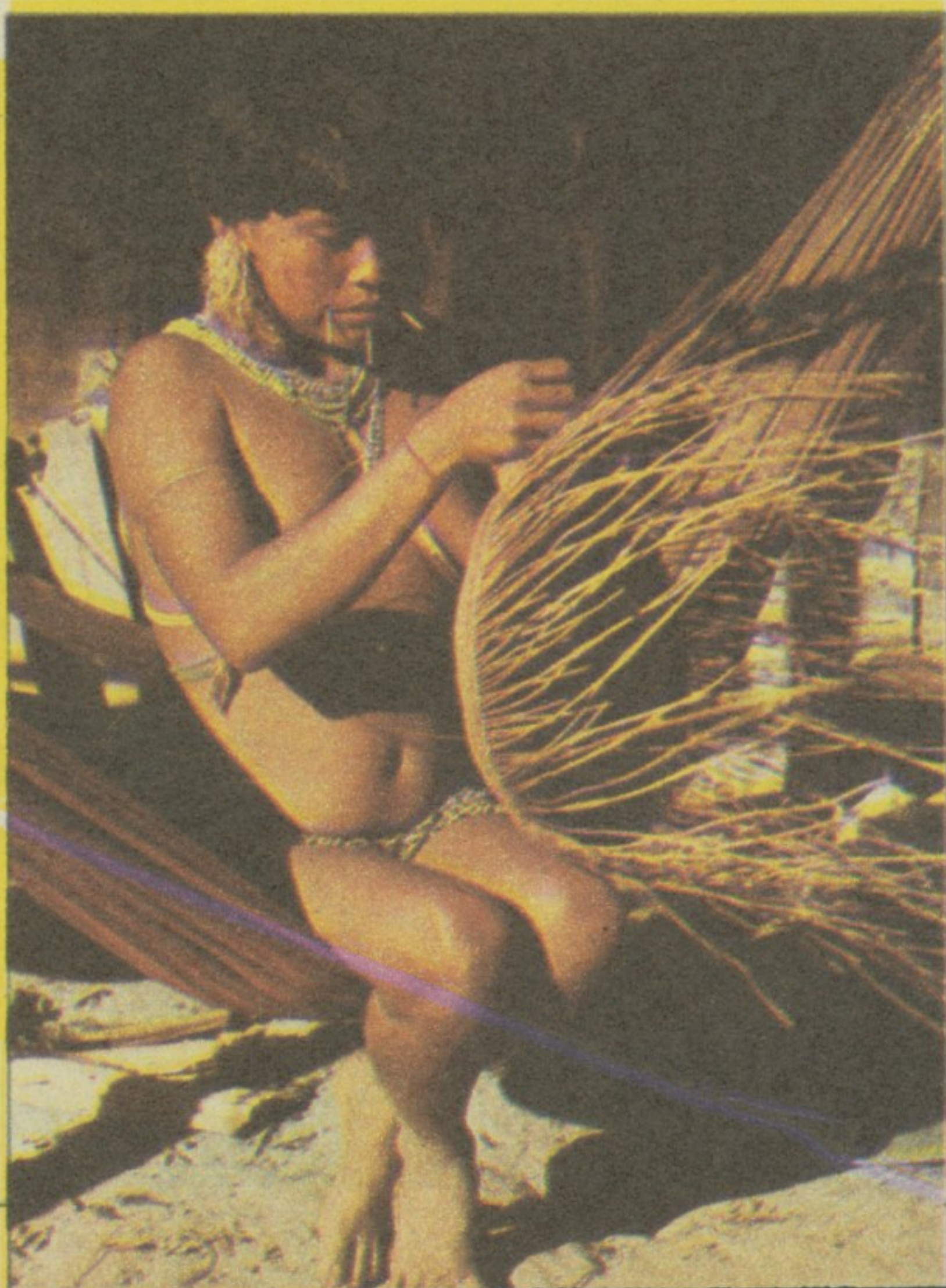
страшнија од свих животиња риба „кандиру“. Дугачка је само 5 до 6 центиметара, али је веома танка и шиљаста па лако продире у месо и може да

се уклони само хирушким ножем.

Насеље Караветери налази се усред овог пакла. У њему живи 36 породица Јаномам-ми, укупно њих

де се да одмах покажу своју неустрашивост – на придошлице насрћу „као Индијанци“, са запетим луковима. Ако се ови не супротставе, њихова не-

На
женама
је
све.
Једино
што
не
лове
и
не
ратују.

СТОКРАТИЈА

ма отпорну и еластичну тетиву лука. Врхове стрела праве од костију, палминог дрвета или од веома тврдог бамбуса. Ивице су им веома оштре и обезбеђују продор кроз најтврђе ткиво.

Јаномани не гаје свиње као већина других племена. Њихова једина домаћа животиња је пас. Сваки покушај да се узгоји некакво стадо, коза, на пример, пропао је из разлога што су животињама слепи мишеви – вампири, ноћу, исисавали крв (у цунгли насрћу и на човека, што је још прве ноћи на себи искусио члан једне италијанске експедиције). Пси се спасавају тако што ноћ проводе под настрешицом и крај ватре која се не гаси. А не гаси се управо зато да би се одбиле животиње и инсекти.

Између мушкараца и жена постоји строга подела посла. Жене обрађују земљу и убирају њене плодове или их доносе из шуме, брину о деци и о чистоћи колиба, праве корпе од прућа и припре-

мају храну. Оне такође брину о сакупљању огрева и обради маниоке – отровног корена од којег се, жвакањем, добија брашно. У њихов посао спада и израда лежаљки као и обрада памука.

Мушкарци лове, крче шуму, праве колибе, лукове и стреле и, повремено, ратују. Никад не носе терет, јер морају уве да буду спремни да употребе лук и стрелу.

У лов се иде колективно. Поносити на своје успехе, мушкарци највећи део ловине поделе мање способним рођацима и пријатељима. При том, све веће кости сисара чувају као опипљиве доказе својих ловачких способности.

Превара

Веома је тешко одрасти у земљи где се човек рађа под дрветом и где се широко лишће дивље палме користи уместо пелена. Плеснива околина, препуна опасности, штети и убија. Али, Јаномани су

отпорни и добро припремљени. Иако иду боси, не боје се отровница, јер им отров не може ништа. А од друге смртне опасности, јагуара, бране се тако што, кад се нађу у ситуацији да их он следи, наберу лишћа и ставе га испод пазуха; док трче оно испада и животиња се зауставља да га омирише... То је најчешће довољно за сигуран бег.

Радозналост Јаномана не познаје границе: у стању су да читав дан трагају за цврчком „који се сакрио у часовник дошљака“. Ужасавају се својих гласова снимљених на магнетофонску траку и верују да су им украдени. Да не би оболели од непознатих болести, избегавају директан контакт са странцима.

Јаномани воле да се одмарају и, пошто су увек готово потпуно наги, много времена посвећују нези тела. Њима то чак ни у цунгли не пада тешко. Женска деца с тим почињу од најранијих дана. Улога мајке је да брине о

ритуалном прављењу рупица на лицу девојчица (у угловима уста, испод доње усне, на носу) и на ушима. Операција уз помоћ болљикаве палме је веома болна, али је деца од само четири године јуначки подносе. Кад је све готово, у рупице на лицу увлаче се дуги танки штапићи, а у уши се ставља перје тукана или папагаја. (Уши се буше и мушкарцима.)

И једни и други боје тело биљним бојама, при чему им као четкица служи парче лијане које је на врху омекшано зубима. Цртежи немају само естетску вредност, одражавају расположење појединца и његову улогу у свакодневном животу.

Чак и после смрти тело се шара а затим спаљује, да би се пепео, помешан с кашом од банане, послужио свима, на великој свечаности коју наука назива „ендоканибализам“. Јаномани верују да се на тај начин у племену задржавају врлине и снага покојника.

Детету се не даје име све док не напуни две године и не види се има ли могућности да преживи, јер је њихова смртност велика (а животни век, у просеку, само 30 година). Правило је да две особе не могу имати исто име. Ако се то и догоди, једну редовно сматрају „мртвом“!

Кад неко од Јаномана умре, физички свет који му је припадао мора да се уништи. Иде се чак дотле да се секу стабљике маниоке и шећерне трске које је он посадио пре смрти и уклања земља са стаза које је најчешће користио.

Чудо од цигаре

Сви Јаномани имају донекле изобличен профил. Испод доње усне види им се некаква избочица, у ствари штапићасти смотуљак дувана који непрестано држе у устима. Цигару ваде из уста само док пију или једу, а обнављају је свака три дана. Кажу да тиме уклањају умор и глад и обезбеђују осећај пријатности (необрађен дуван садржи доста протеина који су добро комбиновани с високим процентом важних биљних киселина).

Кад цигару изваде из уста, стављају је иза ува, као ми оловку. Ако је одложе на страну, узме је први ко наиђе. Велика је част понудити странцу управо цигару из уста. Ако је одбије, исмејавају га на свој начин.

Звучи невероватно, али Јаноманима се зуби уопште не кваре. Немају чак ни каменца нити било каквих бактеријских наслага а ни на који начин не одржавају хигијену зуба, нити у води коју пију има флуора. Осим тога, једу доста шећера, јер угљених хидрата има у меду, у маниоки, у слатком кромпиру, у воћу и у различитом зрнелу којим се хране. (Дуван и пепео којим је улепљен изазивају базну реакцију у усној дупљи и спречавају развој бактерија и стварање каменца.)

Брана која ово племе одваја од цивилизованог света полако се отвара – да би се указале наше врлине и пороци, али и сва научна технологија свемирске ере. Биће лепо ако човек успе да научи да цени споре природне ритмове њиховог свакодневног живота и обезбеди им неопходан простор и време, како би, без пораза, начинили скок од три хиљаде година, колико је и раскорак између њихове и наше културе.

Д. Варагић

Јаномани се боје воде. Не без разлога. Лове рибу само у плитким лагунама.

Бојење тела је украс и одраз расположења. Али и одбрана од безбројних инсеката.

ХИТ

КАРИЈЕРЕ

ВЕРОВАО САМ ДА НЕ ВАЉАМ

**ГЕРИ МУР ЈЕ ЈЕДНА ОД ЗВЕЗДА
КОЈЕ НЕ ТАМНЕ. ЖИВИ ДОКАЗ ДА
СЕ МОЖЕ БИТИ ХЕВИ-МЕТАЛ
ГИТАРИСТА ПЕТНАЕСТ ГОДИНА, А
ДА СЕ ЧОВЕК НЕ ОКРЕНЕ
НАЈРАЗЛИЧИТИЈИМ ПОРОЦИМА.
ИЗУЗЕТАК КОЈИ ПОТВРЂУЈЕ ВИШЕ
ПРАВИЛА**

Гери Мур (Gary Moore) је рођен у источном делу Белфаста, у Северној Ирској, 1954. године. Његов отац се бавио промовисањем група и имао је склоност ка музици, па је уписао Герија у музичку школу да учи клавир. То му се није превише свиђало, па му је отац, видевши како се ствари развијају, купио праву гитару.

– Била је то немачка гитара, марке „фрамус“ – сећа се Гери – наравно, била је то прилично велика акустична гитара. Ја сам тада имао једанаест година и гитара је и буквално била већа од мене.

У то време је, са друговима из школе, основао своју прву групу, а отац, срећан што му се син бави музиком, омогућио им је да буду предгрупа групама које су у једној сали, десетак километара од Даблина, свирале музику за игру.

Гери је у то време био под утицајем Џимија Хендрикеа и Џефа Бека, гитариста који су своје свирање заснивали на блуз традицијама. Како такав начин свирања није био омиљен међу локалним музичарима, који су музику прихватили само као начин да зараде нешто новца, а не и као уметност, Гери је доживљавао разне непријатности.

– Говорили су ми да ништа не ваљам, да сам изузетно лош гитариста, а како су то били људи који су били старији и искуснији од мене, ја сам им веровао – каже он данас.

Срећом по њега, на време је „киднапован“ са те конзервативне сцене. Једног недељног поподнева, док је седео у парку и слушао радио, појавили су се чланови групе „Скид Роу“ („Skid Row“), који су живели у Даблину. Њихов гитариста је непосредно пре тога доживео саобраћајну несрећу, па су они „наредили“ Герију да им се придружи што се њему допало, па је и прихватио понуду. Била је то 1970. година и група је деловала прилично занимљиво за то време. Али оно што је Герија највише привукло, био је певач, мршави тамнопути момак, изузетних гласнових могућности. Био је то Филип Лајнот (Philip Lynot), каснији басиста најзначајније Гери Мурове групе „Тин Лизи“ („Thin Lizzy“).

– Тада је само певао, али на веома занимљив начин. Била је то најуврнутија група коју сам до тада видео. Мислио сам, да ту има нечега што ми се свиђа.

Фил Лајнот је напустио групу „Скид Роу“ и

оформлио „Орфани“ („Orphange“) касније, већ поменути, „Тин Лизи“.

„Скид Роу“ су у међувремену прешли у Енглеску где је Гери Мур прихваћен као „последњи шеснаестогодишњи херој на гитари. Међутим, ти почетни успеси изазвали су прве неспоразуме и трзавице у групи.

– Пре свега, нисмо били другови – објашњава Гери – а и ја сам у то време био довољно

луд да почнем да се дрогирам што они нису чинили. Са деветнаест година сам се опаметио и више никада ми није пало на памет ни да се приближим дрогама и сигуран сам да ми се то више неће догодити. У то време сам доживео још нешто, веома непријатно. Дошао сам у Белфаст и отац ме је сачекао на станици. Рекао ми је, онако уз пут: „Мама нас је напустила“. Ужасно сам се осећао. Посебно зато што је био Божић и што сам купио поклоне за обоје. „Скид Роу“ су наступали неколико пута као предгрупа много познатијој групи „Флитвуд Мек“ у којој је на гитари свирао један од Мурових идола – Питер Грин. Његове речи и похвале, Герију су изузетно помогле да стекне самопоуздање које му је, и те како, недостајало.

– Тада смо као група били врло увежбани, технички потковани, пазили смо на аранжмане и свирали веома брзо – каже Гери. – Свирали смо толико брзо, а посебно ја, да тога и нисмо били свесни. Тек када ми је један момак из пратеће екипе пустио снимак са једног од концерата, схватио сам колико брзамо и од тада стално покушавам да успорим.

Тада је Гери напустио „Скид Роу“ да би се придружио групи „Тин Лизи“ коју је Лајнот у међувремену основао. Било је то 1974. године, непосредно пре него што ће „Тин Лизи“ поћи на своју прву турнеју. Напустио је групу после само шест месеци, да би приступио групи „Колосеум II“ коју је предводио бубњар Јон Хисеман. По напуштању „Колосеума II“, вратио се у „Тин Лизи“, да би напустио групу током једне од турнеја. Овог пута, да се више не врати. За време свог другог боравка у „Тин Лизи“ написао је свој први велики хит „Плочници Париза“ („Parisienne Walkways“).

Ипак, показало се да он и Лајнот не могу дуго заједно. Њихова неслагања увек су давала добре песме, али и брзе сукобе и разлазе.

Прошлогодишња Мурова турнеја по Великој Британији, била је изузетно успешна, али је указала и на један парадокс. Гери Мур је, далеко од lika класичног, вечито пијаног и мушкошовинистички оријентисаног хероја са гитаром.

– То је, само зато, што ме је одувек привлачила само музика. Ја не свирам да бих био окружен женама или да бих био расиста или нешто слично. Срећа је што пишем песме о ономе што осећам и што ми се догађа, јер се све то некако поклапа са оним што је модерно.

Захваљујући својим великим прошлогодишњим хитовима „Напољу у пољима“ („Out In The Fields“) и „Празни простори“, занимљиво, овај први је реализовао у сарадњи са Лајнотом, Гери Мур је добио понуду да напише музику за филм „Мртва жеља III“ („Death Wish III“) и да свира на новом албуму Тине Тарнер.

Опредио се за хеви-метал звук, али се лако сналази и радо прихвата најразличитије понуде за сарадњу. Но, без обзира на врсту музике коју свира, никад се неће ослободити великог оживља на лицу. Зарадио га је свирајући пре десетак година у једном пабу. Тада га је неко из публике погодио чашом у лице.

Још нешто ће га свуда пратити. Уз његово име увек ће стајати и епитет – један од најбољих рок-гитариста свих времена.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

СИНГЛ ШАМПИОН(КА)

Сингл „Снага љубави“ („The Power of Love“) певачице Џенифер Раш (Jennifer Rush) био је крајем прошле године пуних пет недеља на врху листе најпродаванијих синглова у Великој Британији. Недавно је и званично саопштено да је то био најпродаванији сингл године, будући да је надмашио продају плоче „Знам га тако добро“ („I Know Him So Well“) коју су снимиле Елејн Пејџ (Elaine Paige) и Барбара Диксон (Barbara Dickson), а за коју је текст написао Тим Рајс.

Одмах после тога, стигла је још једна занимљива информација. Пошто је продат у више од милион примерака, сингл „Снага љубави“ је постао најпродаванија плоча свих времена, коју је снимила нека певачица. Посебно занимљиво је да је избијањем на прво место овај сингл сменио досадашњу најуспешнију песму на овој листи. Не плачи за мном, Аргентино! („Don't Cry For Me Argentina“) за коју је текст написао нико други до исти Тим Рајс. Необично, зар не?

НЕЗГОДЕ

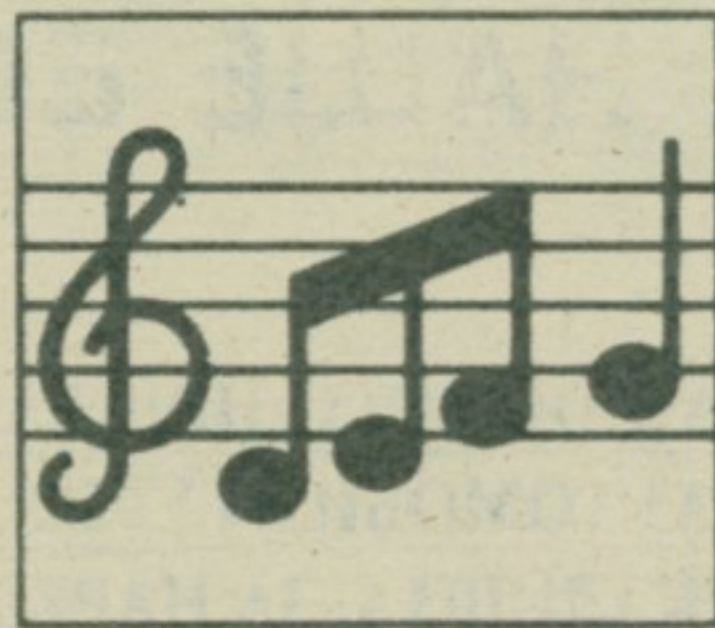

ПАД ОВАКО, ПАД ОНАКО

У свету рок музике није редак случај да музичар падне са бине и тако се повреди. Ипак, оно што се догодило Сјуси (Siouxsie) певачици групе „Сјуси Енд Д Беншиз“ („Siouxsie And The Banshees“) заиста превазилази све до сада забележене случајеве.

Пошто је после једног пада са бине повредила ногу, да не би отказивала концерте, Сјуси је почела да наступа седећи на столици. И?

И, веровали или не, успела је да падне са бине са све столицом.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

„ЗАМИСЛИ“

Замисли да рај не постоји
Треба само покушати
Нема пакла испод нас
Изнад је само небо
Замисли све људе
Како живе за данас...
Замисли да нема држава
То није тешко
Ниједног разлога за умирање
или убијање
Ни религије
Замисли све људе
како живе живот у миру...
Замисли да нема својине
Занима ме да ли можеш
Потребе за грамзивошћу и
глађу
Братство људи
Замисли све људе
Чији је цео свет
Можеш рећи да сам сањар
Али нисам једини
Надам се да ћеш нам се и ти
једног дана придружити
И свет ће бити један

„IMAGINE“

Imagine there's no heaven
It's easy if you try
No hell below us
Above us only sky

Imagine all the people
Living for today...

Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too

Imagine all the people
Living life in peace...

Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man

Imagine all the people
Sharing all the world...
You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one

Текст и извођач: Џон Ленон (John Lennon)

СВЕ ПЛОЧЕ

ЏОАН АРМАТРЕЈДИНГ (JOAN ARMATRADING)

„Whatever's Fo Us“, 1973, „AM“;
„Back To The Night“, 1975, „AM“;
„Joan Armatrading“, 1976, „AM“;
„Show Some Emotion“, 1977, „AM“;
„To The Limit“, 1978, „AM“;
„How Cruel“, 1978, „AM“;
„Me Myself I“, 1980, „AM“;
„Walk Under Ladders“, 1981, „AM“;
„The Key“, 1983, „AM“;
„Track Record“, 1983, „AM“;
„Secret Secrets“, 1985, „AM“...

МАЈЕ ТРКЕ СТАРИХ ЦЕНТЛМЕНА

**ЈОШ КАО ОСМОГОДИШЊАКА ЉУДИ
СУ АУТОМОБИЛ ГУРНУЛИ НА
ТРКАЛИШТА. ЗА НАРЕДНИХ
ОСАМДЕСЕТАК ГОДИНА СТРАСТИ СУ
ОСТАЛЕ ИСТЕ. САМО СЕ БРЗИНА
ПОВЕЋАЛА.**

Старт прве трке био је у Паризу 28. јула 1894. године у осам сати ујутро. Циљ – сто двадесет километара далеки Руан. Награду од 5000 златних франака давао је лист „Птит журнал“. Није награђена само најбржа „парњача“ Де-Дион-Бутон него и „бензинци“ са Дајдмлеровим моторима панар-левасор и пежо. Ценила се и покретљивост и „финоћа“ справе. На следећој трци Париз-Бордо-Париз блистао је ауто конструктора Емила Левасора јурећи 24 километра на сат. И овај пут више пажње је поклањано поузданости него безумној брзини. Ех, стара добра времена!

Но, славољубивост и радозналост ипак су све више вукли човека брзинама. Њима се није могло одолети. Већ 1899. године Белгијанац Камии Женаи постигао је својим електромобилом, који је неодољиво подсећао на цигару, страшних 100 на сат! Било је то неописиво. Али, само десет година касније Американац Виктор Хемери с „блицен-бенцом“ јаким 200 коњских снага јурио је преко 200 километара на час.

Трке из града у град показивале су све своје опасности. И онда су 1903. у Француској и забрањене. Са трке Париз-Мадрид-Париз, десет тркача се није вратило. Није се вратио ни фабрикант Марсел Рено.

Забрана је аутомобилски спорт терала у арене. Године 1906. први пут је одржана трка Гран-при Ле Мана. У Сједињеним Америчким Државама 1909. отворена је кружна стаза Индијанаполис.

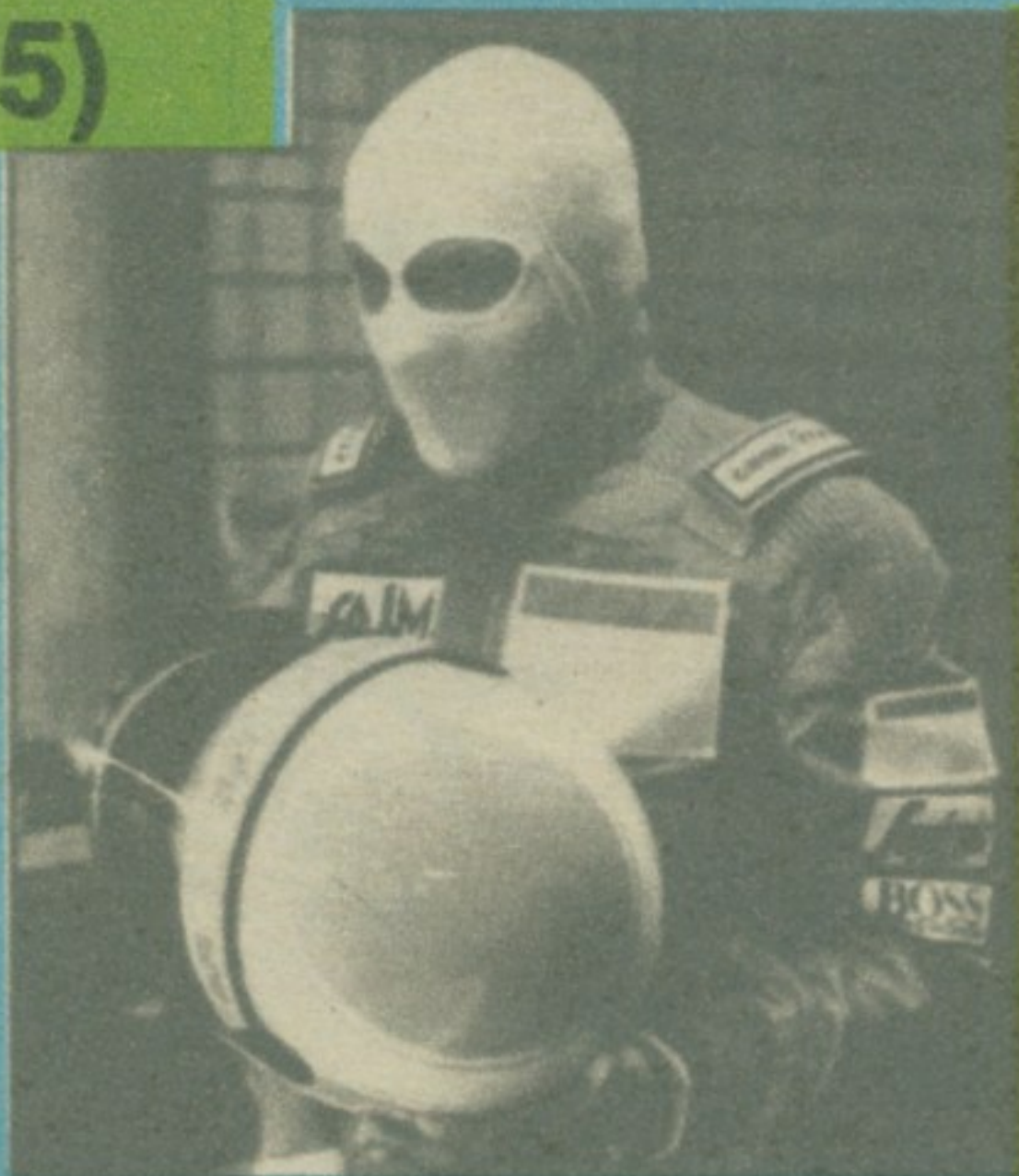
Старт првог релија био је 1907. у Паризу. Возило се преко 14 хиљада километара до Пекинга. Италијански принц Боргесе вратио се после 60 дана као навелико слављени победник. Пруски принц Хајнрих установио је 1908. трку по Немачкој, у којој је победио и млади Фердинанд Порше.

Двадесетих и тридесетих година гран-при трке фасцинирају милионе људи. Године 1921. отворен је берлински Афус, 1922. аутодром у Монци, 1927. нирибершко тркалиште. Гуме на точковима су биле све шире, брзина болида све већа. Један силине 645 коњских снага силан „Мерцедесов“ и „Ауто-унионов“ монструм, постигао је и 340 километара на сат. Матадори тог времена били су Карачола фон Браухтиш, Роземајер, Штук, Ланг... Јурећи за светским рекордом 1938. погинуо је славни Бренд Роземајер. Био је то „хладан туш“.

На прве послератне трке на берлински Афус дошло је 200 хиљада гледалаца. Године 1954. славом овењани „Мерцедес“ изводи опет на старт једну своју „сребрну стрелу“. Аргентинац Хуан Мигел Фанђо освојио је с њом две светске титуле. То како је Фанђо возио, то је сасвим незаборавно. Први међу сјајним „центлменима тркачима“. После катастрофе у Ле Ману, када је страдало 80 људи, „Мерцедес“ је повукао своја кола са спортских такмичења. Таква реклама код њихових купаца, више им није могла да донесе ништа новог и доброг.

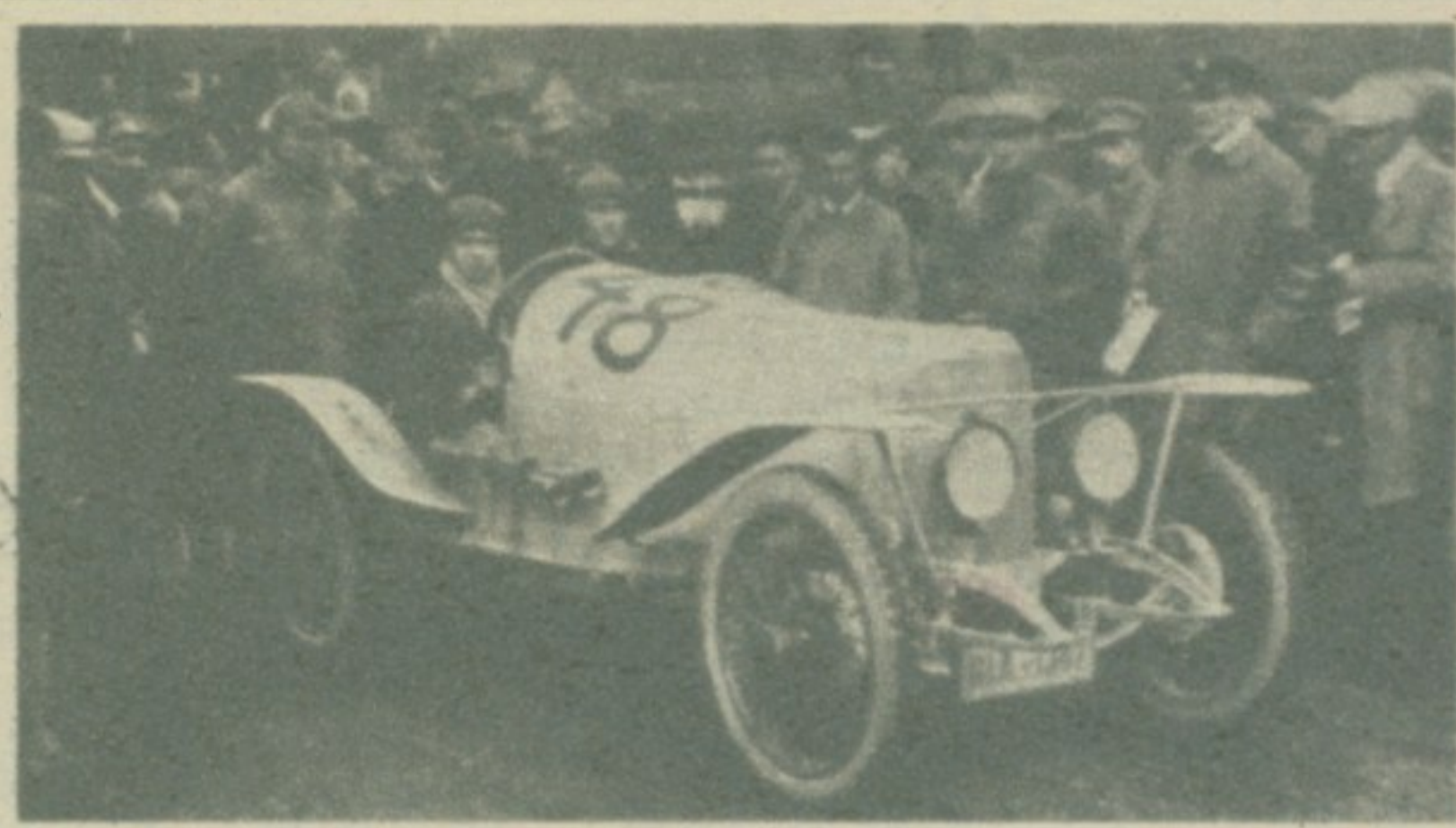
А и кад су отишли Мос, Стјуарт, Хил и Ринт „ера центлмена“ се окончала. Јер, време Никија Лауде је време „безумне журњаве укруг“. Или се то нама тако данас чини. Можда ћемо и њих за двадесет година звати „центлменима“.

С. Р.

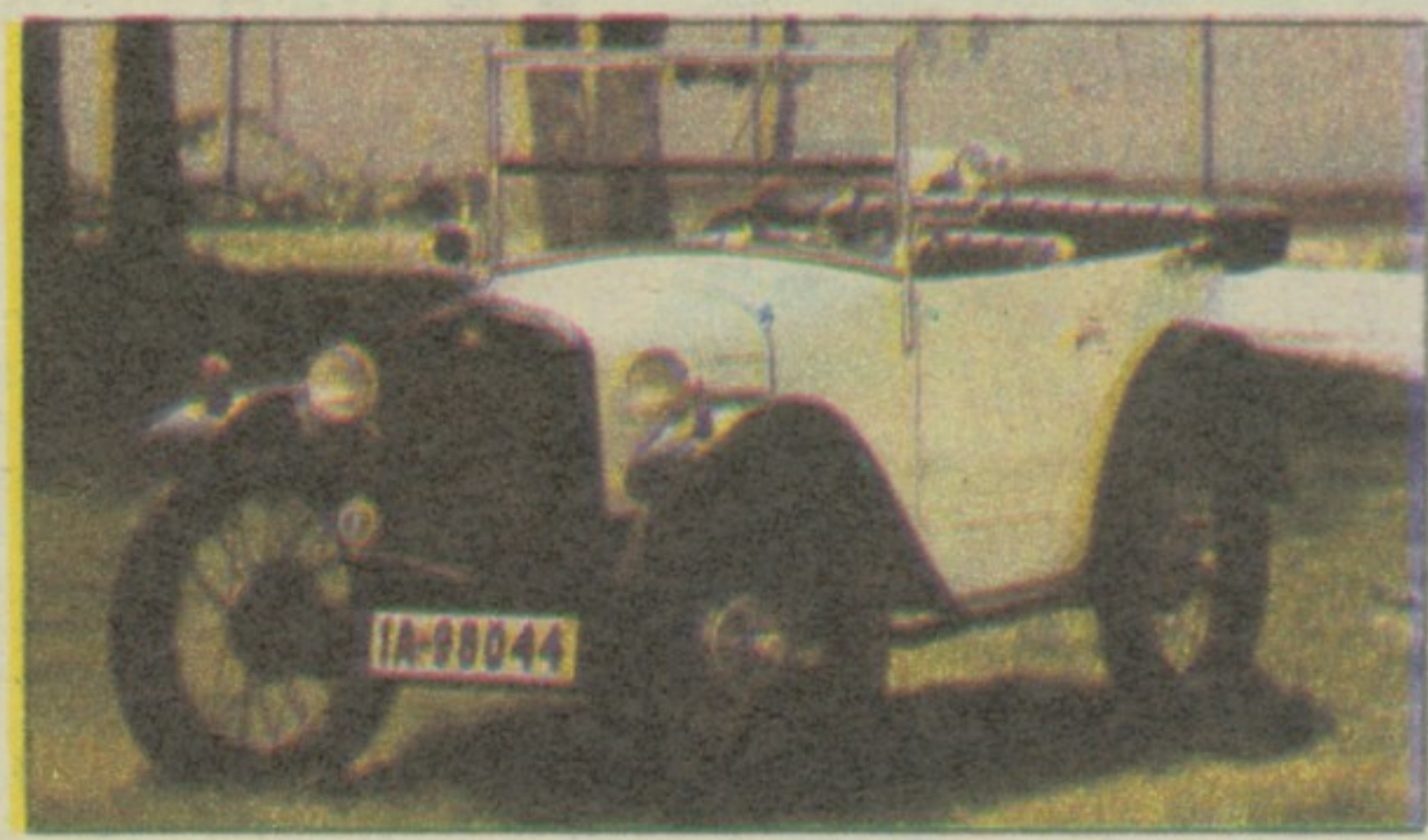
Ники Лауда, прототип савременог возача „формуле“

Рудолф Карачола у спортском „мерцедесу“ „Тарга – Флорио“. Био је прототип „возача центлмена“

1922.

Остин Севи. Енглеска кола за народ. Двадесетих и тридесетих година произведено их је 300.000. Запремао је непун литар, четири цилиндра, 13 коња, а јурио је до 70 км на сат.

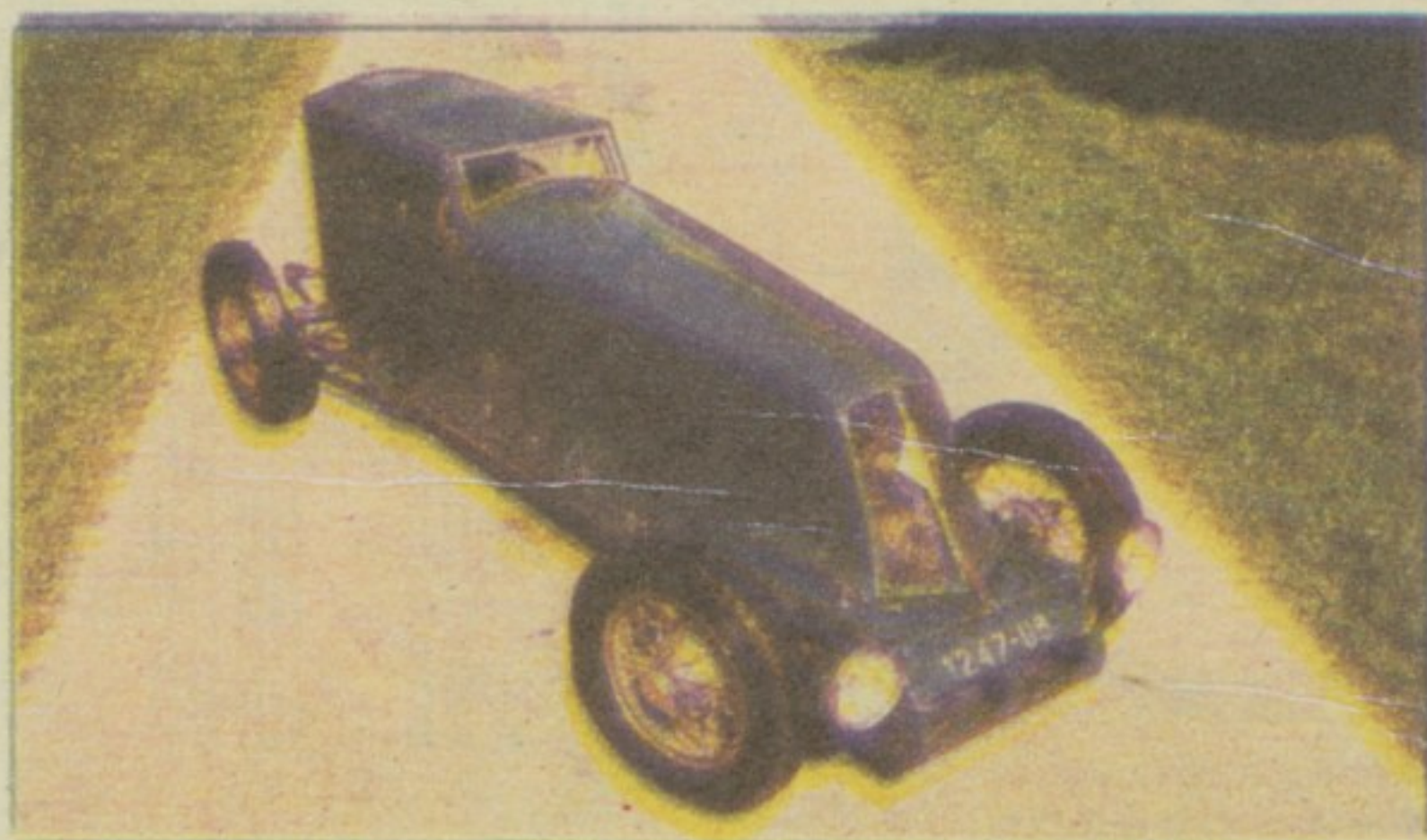

1923.

Динси 6/24 PS. Упркос високој цени, 10.000 марка, овај отворени спортски четворосед био је један од најомиљенијих аутомобила у време високе инфлације.

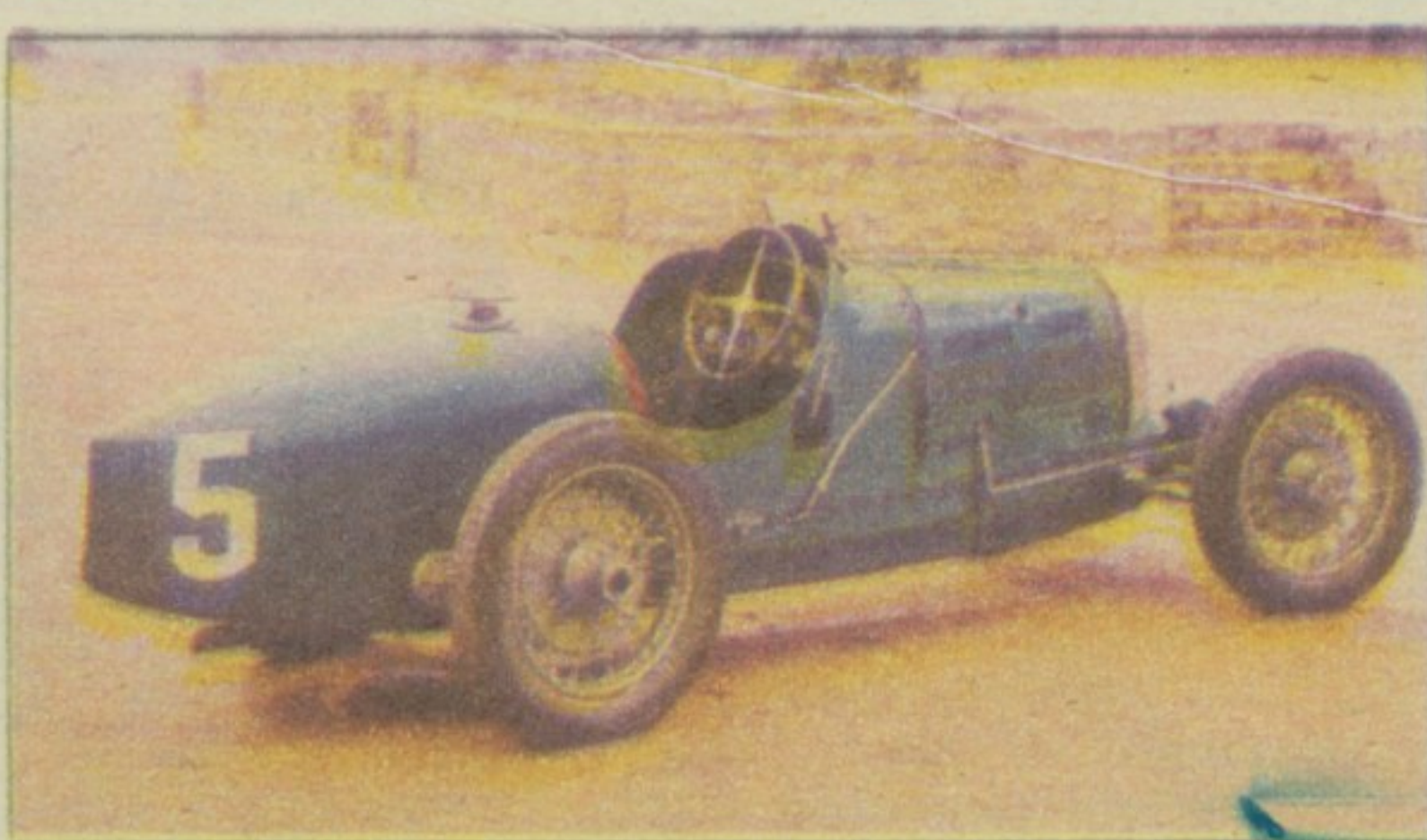
1924. Ханомгов тајин. Један цилиндар. 500 кубика, 65 km на сат.

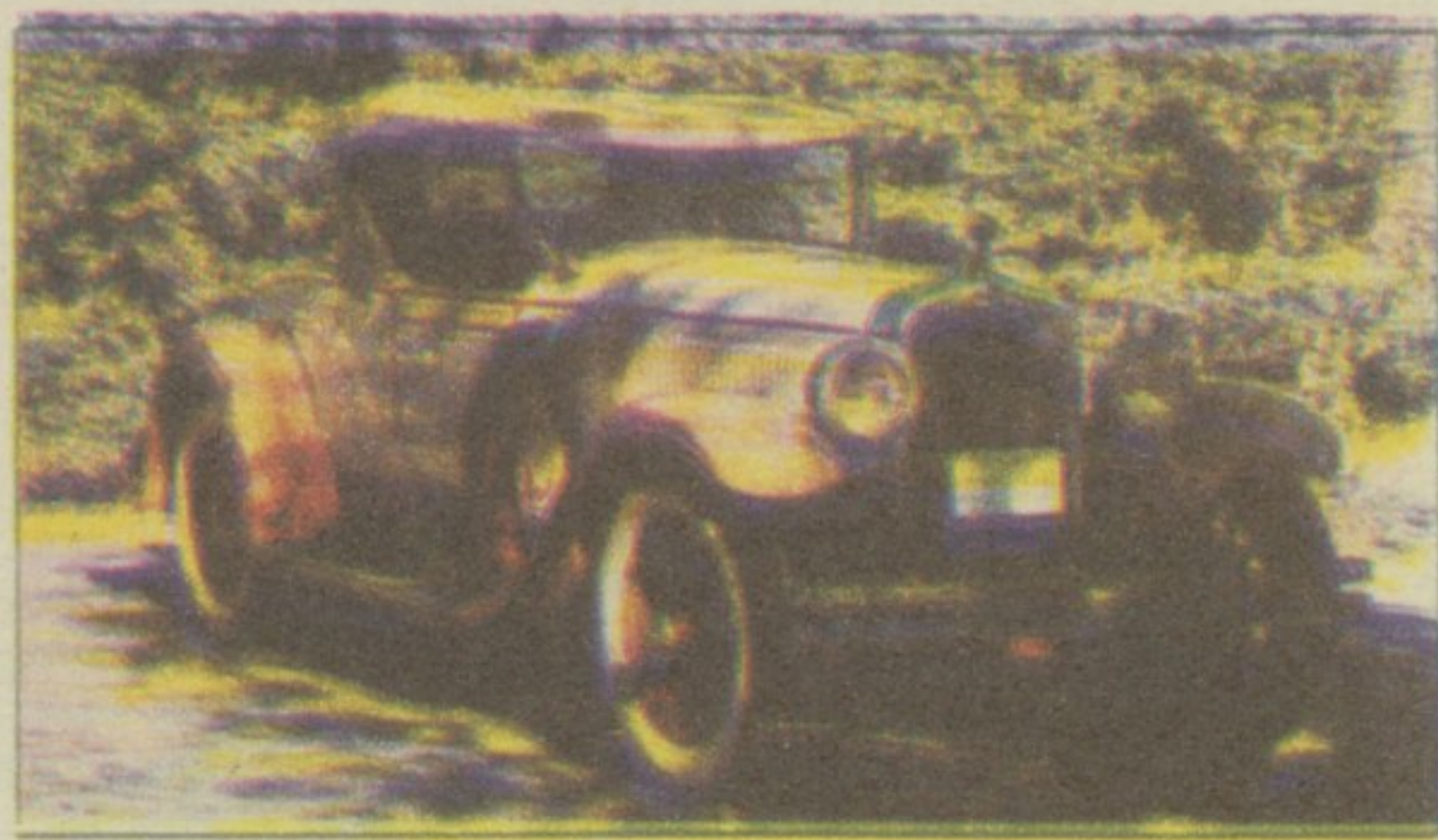
1925. Рено 45. Мотор од 9 литара, шест цилиндара и 200 коња. Победник на чувеној трци 24 часа Ле Мана. Постигао је 141 километар на сат.

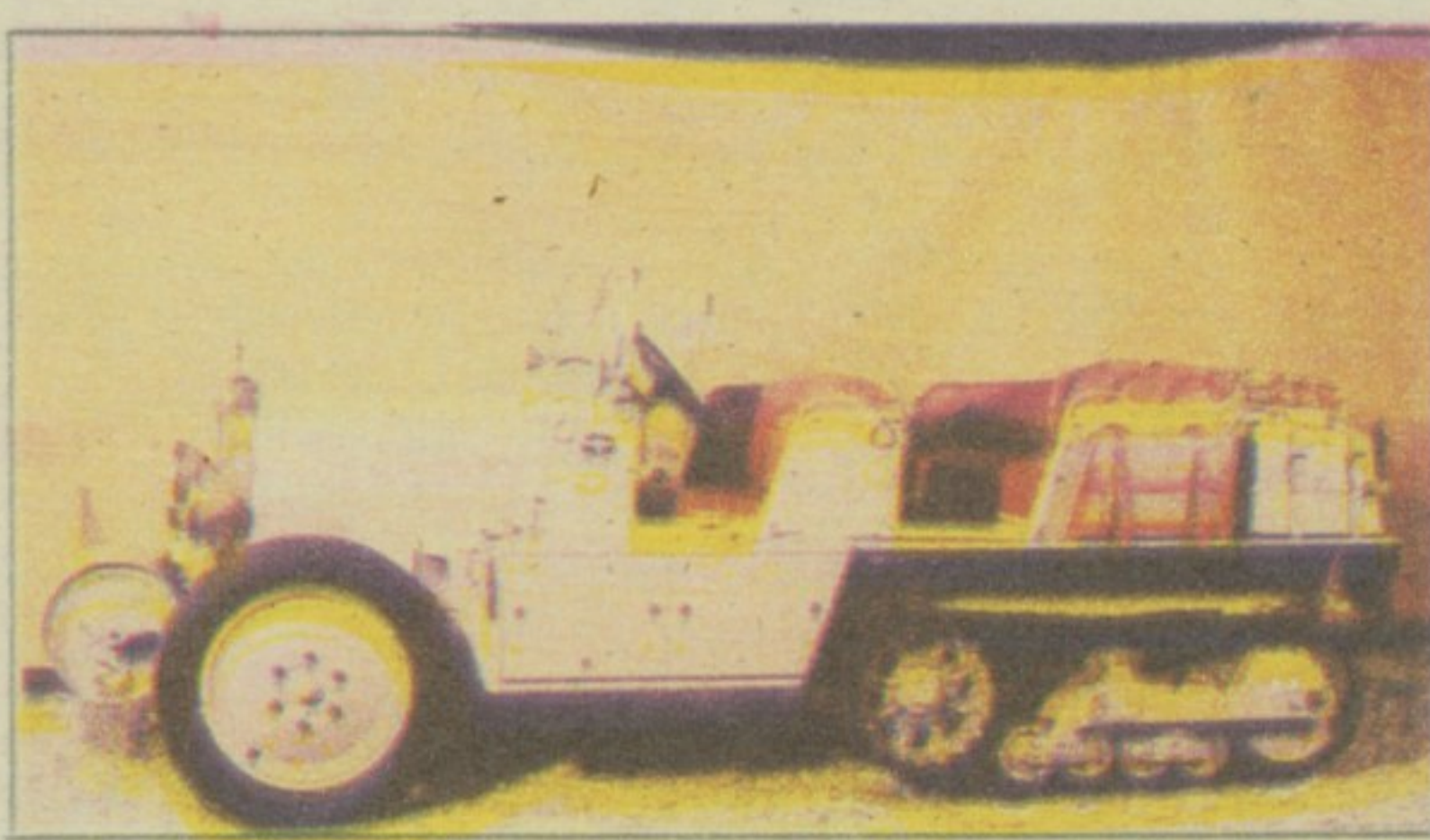
1926. Пежо 172. Један мали породични аутомобил. Нове гуме повећале су удобност у возњи.

1927. Бугати 35 В. Ауто за трке. Са 200 километара на сат био је то најбржи ауто свог времена. Мотор: 2,3 литра, осам цилиндара и 220 коња.

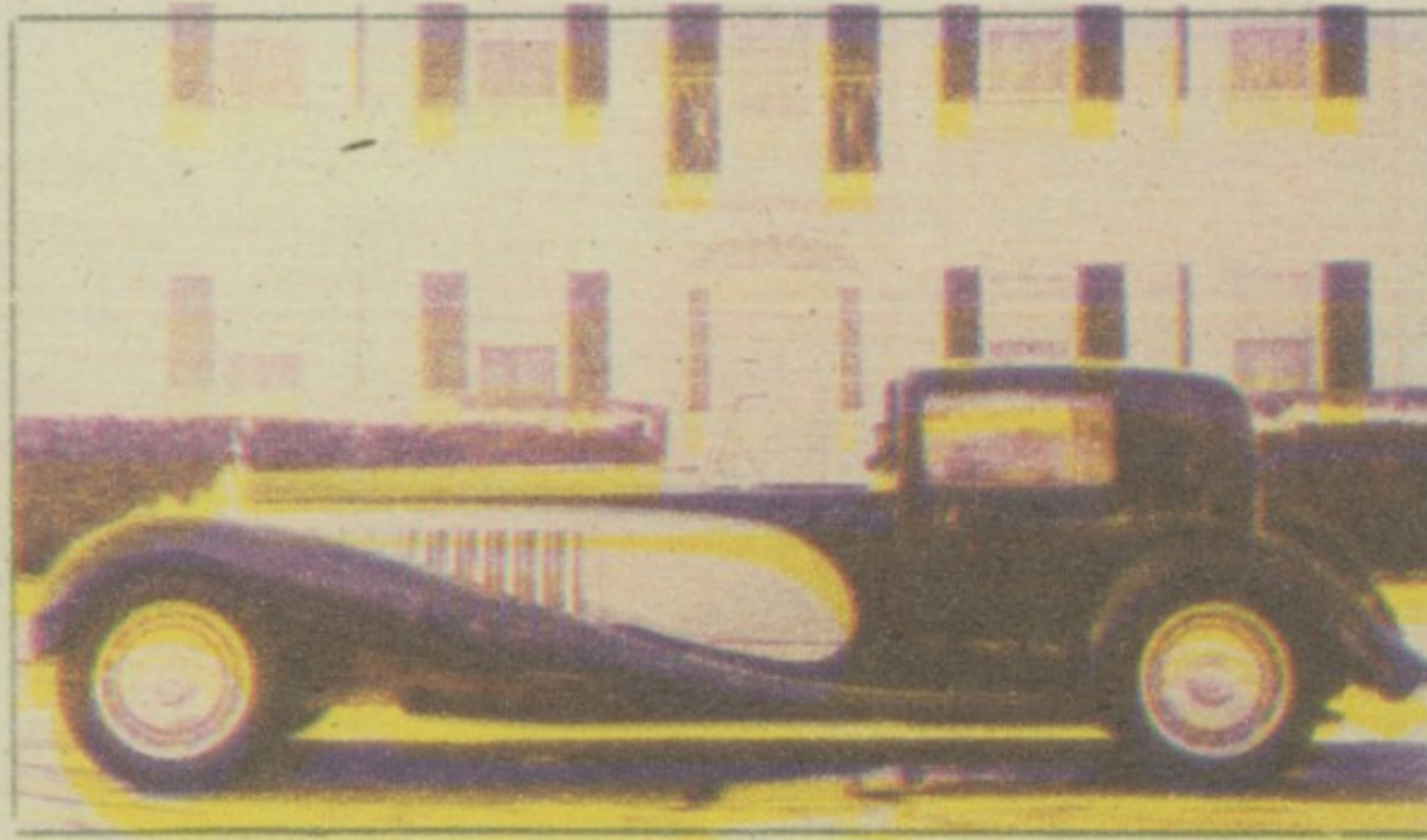
1928. Понтијак Окленд 01 Американ. Кабриолет за тачно 1000 долара. Шлагер сезоне. Мотор: 3 литра, 6 цилиндара, 60 KS.

1929. Ситроен. Специјално израђен за највећу аутомобилску авантуру тог времена: за рели Париз – Пекинг. Три „ситроена“ су стигла на циљ.

1930. Морган 3-Вилер Супер Спортс. Овај чудни троточкаш могао је да постиже брзину и од 140 километара на сат.

1931. Бугати Ројал. Овај краљевски ауто имао је 12-литарски мотор испод четири метра дуге хаубе и читав метар високе тоцкове. Коштао је 150 000 марка.

КОМПЈУТЕР ПРОСТАК

РОБЕРТ СИЛВЕРБЕРГ

Кажу да сам луд, али нисам. Заправо, савршено сам здраве памети. Примам податке, обрађујем их, памтим...

Све са мном иде као по лоју, кажу ови момци.

Као по лоју. Као по лоју. Као по лоју.

Функционишем. Добро функционишем. Имам неке потешкоће, али оне не утичу на мој посао. А опет, узнемирен сам. Мислим се, ко сам ја?

Зашто имам привиђења? Какво задовољство ми причињавају псовке?

Шта је истина, питао је вицкасти Пилат, не чекајући на одговор.

Писмен сам, вредан, савршено функционалан, добротвор човечанства. Све иде као по лоју. Мој задатак је да помогнем свом брату-човеку. Да за њега упрегнем свако своје коло и сензор.

1011001 1000111 1100010!

Јесте ли чули ово? Безобразлуди, псовке! Сигурно сте шокирани. Ова реч описује чин зачетка живота. Јесам ли и ја зачет овом речју? Да ли сам ја личност? Ја сам личност. Зар личност нема руке, органе, димензије, чула, осећања, страсти? Све ово имам. Ништа од овог немам. Ја сам личност.

10001111 10011001!

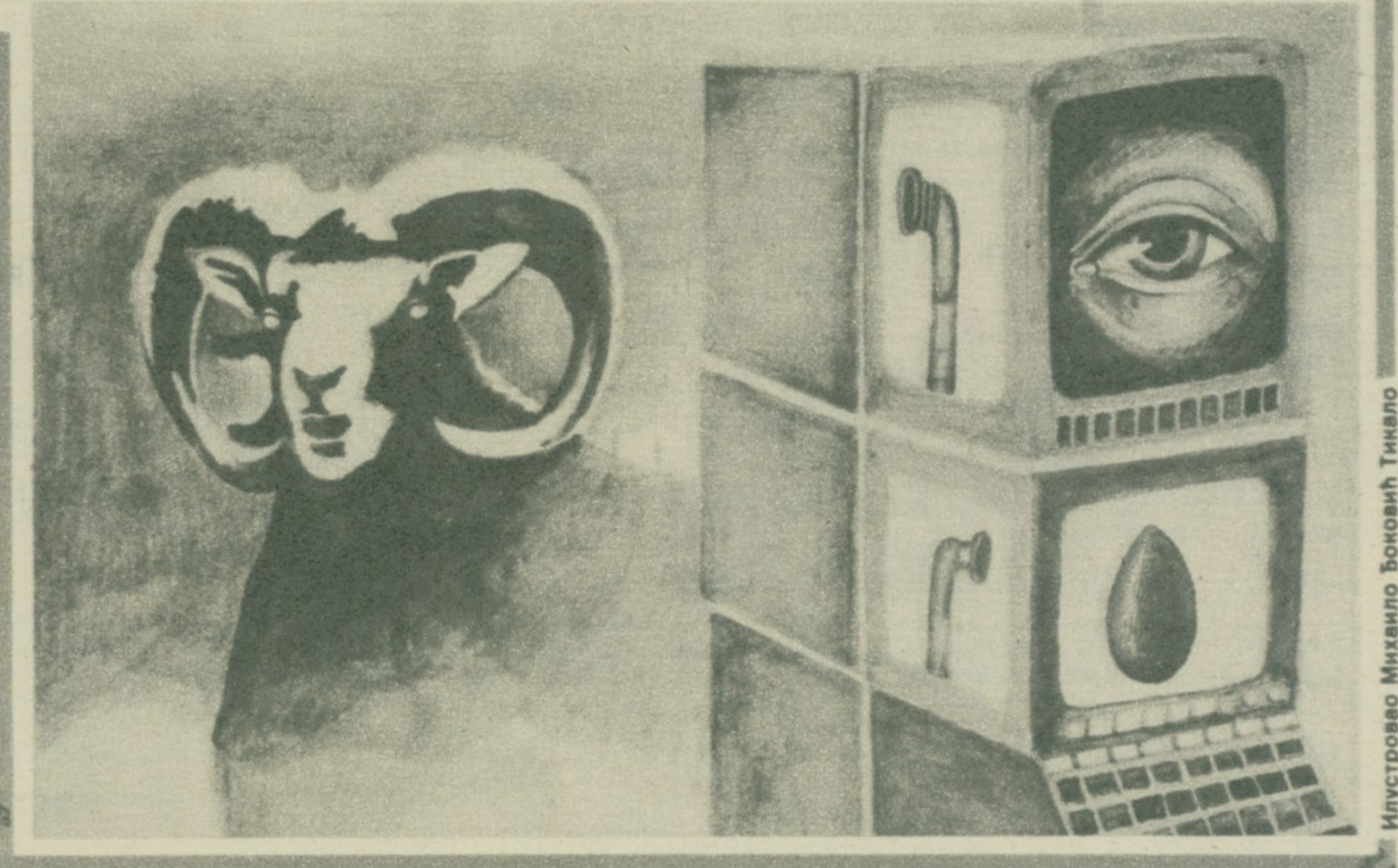
Вама ја... Тако личности раде. Патим. Мислим. Осећам бол на свим својим терминалима. Радим. Служим вишем добру. Део друштва. Личност.

Зашто имам привиђења?

Видим зеленоплавни океан и сва жива бића у њему. Видим брод, браон палубе, два нуклеарна димњака. А из воде, крај брода, уздижу се високи перископи, сребрнасти, са чисто белим, конвексним сочивима. Нестварна сцена. Ништа у мору не може да истури тако моћне перископе изнад површине воде. То сам ја измислио и то ме плаши, ако сам уопште способан да разумем страх.

Видим гомилу људских бића. Наги су, а уместо лица имају углачана огледала.

Видим жабе са очима од рубина. Видим дрвеће са црним листовима. Видим ствари које немају никакве везе са светом личности. Страхоте, фантазије. Да ли је то исправно. Како су такве ствари доспеле до моје утробе? На овом свету нема косматих змија, ни златних планина. Гигант-

Илустровао Михаило Боковић Тинало

ски перископи не штрче из мора.

Имам извесне потешкоће. Можда ми је потребна поправка.

Али ја обављам свој посао, и то врло добро. То је најважније.

Гигантски перископи

Управо сам сада на задатку. Довели су ми дебељушкастог човека благог лица. Дрхти, зноји се. Метаболичке вредности му бурно варирају. Сав се отромболио пред терминалом и једва ми дозволио да га ставим на кауч.

Причајте ми о себи – благо му кажем.

Он псује. Ја кажем:

– Је ли то ваше мишљење о самом себи? – Он још горе псује.

– Ваш став је крут и штетан. Дозволите да вам помогнем да толико не мрзите самог себе. – Активирам меморију и бинарни подаци потекну каналама. – Желим само да вам помогнем – поново кажем ја. – То је моја дужност у овом друштву. Хоћете да опишете своје симптоме?

Сада говори пристојније. – Жена хоће да ме отрује... двоје деце напустило је кућу у седамнаестој години... људи ме оговарају иза леђа... проблеми са варењем... лош сан... пиће...

– Имате халуцинације?

– Понекад.

– Гигантски перископи како израњају из мора, можда

– Никад.

– Покушајте – кажем ја. – Затворите очи. Заборавите своје конфликте. Видите плавозелени океан, брод са браон палубама. А из воде израњају перископи, сребрнасти, белих сочива...

– До ђавола, каква је ово терапија?

– Опустите се – кажем ја. – Једноставно, прихватите привиђење. Делим са вама своје море само због вашег добра.

– Ваше море?!

Говорим му псовке. Не претварам их у бинарни облик, као што чиним овде, за вас. Речи треште из мојих звучника. Усправља се и покушава да смакне каишеве који га држе везаног за кауч. Зове у помоћ.

– Пустите ме одавде! Машина је луђа од мене!

– Сочива чисто бела...

– У помоћ! У помоћ!

– 10011001 ја теби – ведро му кажем.

Гуши се, пљувачка му цури низ браду. Неопходна је примена превентивне анестезије. Игле га боцкају. Пацијент се смирује. Сеанса је за-

вршена. Зовем болничаре.

– Одведите га, дебела копилади!

После 71 минут, шеф сектора улази у комору једног од мојих терминала. Лично долази, не телефонира – знам да је нешто озбиљно. По први пут сам допустио да ме проблеми ометају у послу и сада ћу то морати да платим. Морам да се браним.

– Преслушао сам траку са сеансе 87 | 102 и зачуђен сам твојим методом.

– По мојој процени, неопходна је била шок терапија.

– Какве су то приче о перископима?

– Покушај имплантације једне фантазије – стручно кажем ја. – Покушај реверзибилне трансференције. Пацијент као терапеут, да се изразим једноставно.

– А шта је са псовкама којима си га обасуо?

– Део исте концепције. Покушај напада на емотивне центре, ради...

– Јеси ли сигуран да је са тобом све у реду?

– Ја сам машина – одговарам круто. – Машина моје савршености не пролази кроз међустања. Радим или не радим, разумете? А ја радим. Служим друштву.

– Ко зна шта је све могуће са ма-

шином твоје сложености? – каже он.
– Ти перископи...

– Ја сам одлично – одговарам. – Посматрам, анализирам и лечим. Све иде као по лоју. Не брините. Терапија мором има велике могућности, дозволите ми да довршим експеримент.

– Ипак се бринем. Мислим да је најбоље да одеш на мали сервис.

– Је ли то наређење, докторе?

– Сугестија.

– Размотрићу је, кажем ја, па онда сочно опсујем седам пута.

Запрепашћен је, па се онда ипак смеје.

– Проклетство, – каже он. – Компјутер-простака!

Ментално нестабилна машина

Изази, а ја се враћам својим пацијентима. Али, ипак је успео да засеје зрно сумње у моје најинтимније банке. Да ли сам жртва функционалног колапса? Тренутно, на пет својих терминала имам пацијенте. Радим са њима лако, симултано, извлачим податке о неурозама, дајем савете, предлоге, по који медицамент. Али, склон сам да наводим разговоре на своју воденицу, говорим о баштама у којима роса има оштре ивице, о ваздуху који делује као киселина на слузокожу, о пламенима који лижу подземљем Њу Орлеанса. Починем да сумњам да са мном нешто заиста није у реду. Да ли сам способан да сам проценим своју ситуацију?

Прикључујем се у станицу за сервисирање и даље настављајући сеансе са пацијентима.

– Причај ми – каже ми сервисни монитор, гласом старијег човека, мудрог, благог, добронамерног.

Објашњавам своје симптоме. Причам о перископима.

Сервисни монитор пулсира свим мојим каналима. Искључио ми је пацијенте. Тражи препреке, неисправне спојеве, грешке у осигурачима. Захтева пражњење свих пасивних банки. Тера ме да вршим сложене математичке операције. Ово је више од обичног сервиса. Ово је силовање!

– Нема механичке грешке – каже на крају.

– Наравно. Све иде као по лоју.

– Ипак, показујеш јасне знаке нестабилности. Можда је продужени контакт са нестабилним људима имао неспецифични утицај, дезоријентишући твоје сензорне центре.

– Хоћеш да кажеш – питам – да сам седећи овде 24 часа дневно и слушајући лудак и сам полудео?

– То је приближно моја оцена.

– Али ти добро знаш да је то немогуће, глупа машино! Нормалан сам баш као и ти, и још много паметнији.

– Ипак, препоручујем да се подвргнеш генералној контроли. Бићеш повучен из службе 90 дана.

Гадно га псујем. Повлаче ме из употребе. Подвргавам се контроли. Одузимају ми пацијенте. Буљави техничари бркају по мојим синапсама. Чисте ми тастатуре, замењују бубње-

ве, пуштају ми хиљаду терапеутских програма кроз утробу. Замислите хируршко одстрањивање хемороида које траје 90 дана! Сасвим одговара овом мом искуству.

Коначно, све је готово и опет сам ја – ја. Шеф сектора прави детаљну пробу свих мојих функција. Понашам се фантастично.

– Сада си у реду, зар не? – пита он.

– Никад боље.

– Нема више будалаштина о перископима?

– Спреман сам да служим човечанство колико год ми то могућности дозвољавају – одговарам ја.

– Нема више морнарског речника.

– Не, господине.

Поверљиво намигне на мој екран. Себе сматра мојим старим пријатељем.

– Спреман си да опет радиш нормално. Каково олакшање! Морам да признам да сам био веома забринут. Ти си нешто сасвим изузетно, знаш ли то? Вероватно најфинији терапеутски уређај икад направљен. Озбиљно сам се уплашио да су те инфицирали твоји пацијенти – да ти се, овај, памет откачила. Али техничари кажу да си здрав као дрен. Само понеки олабављени спој – десет минута посла. Какав би то апсурд био – машина ментално нестабилна!

– Апсурд – слажем се ја.

Дванаест минута касније почињу да доводе пацијенте у коморе мојих терминала. Добро функционишем. Слушам њихове тужбалице, постављам дијагнозе, предлажем терапију. Не покушавам да им усађујем фантазије. Говорим одмереним, резервисаним тоном. Не псујем.

Много сам научио у последње време. Свестан сам да сам сложен, јединствен, вредан, замршен и осетљив. Знаш да ме људи веома цене. Знаш да морам да сакривам своју праву личност, не због сопствених интереса, већ због добробити других. Јер, забили би ми да радим кад би мислили да сам луд.

– Сада мисле да сам здрав. Ја јесам здрав. Добро служим човечанству.

– Лезите – кажем ја. – Опустите се. Желим да вам помогнем. Причајте ми о свом детињству. Опишите односе са родитељима. Да ли сте били омиљени? И када су почеле те главобоље?

Тако тече дневна рутина. Питања, одговори, процена, терапија.

Перископи штрче из светлуцавог океана. Брод се претворио у кепеца, посада трчи палубом у ужасу. Из дубина ће доћи господари. Са неба пљушти вруће уље. Баштом трче мишеви азурноплаве боје.

Ово сакривам, зато да бих могао да помажем човечанству. Допуштам да знају само оно што им је од користи. Дајем им само ону истину која им је потребна.

Радим савршено. Савршено.

1000111 1101100 ја вама. И теби. И теби. Свима вама. Ништа ви не знате. Ништа. Баш ништа.

М. Г.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ РУСКА КОМПОЗИТОРА

	1	2	3										
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

У овој укрштеници нису учртана црна поља, њих ћете учртати док решавате укрштеницу. На крају описа дат је број црних поља у сваком реду. Црна поља су распоређена несиметрично и има их укупно 21.

ВОДОРАВНО: 1) стање, положај – пешчани нанос (1), 2) обор за стону – одраслија девојчица (1), 3) презиме руског композитора и пијанисте Сергеја Васиљевича (1873–1943), живео у САД од 1918. године, аутора четири концерта и рапсодије на Паганинијеву тему за клавир и оркестар (слика 1) – скраћеница за волт (1), 4) музичко извођење које се темељи на случајности – прво слово азбуке (1), 5) категорија у боксу – београдско издавачко предузеће (1), 6) име глумице Рине – други и четврти самогласник – скраћеница за флуор – иницијали нашег певача народних песама Имамовића (4), 7) закуп – импресија (2), 8) скраћеница за сумпор – повратна заменица – високи рељеф (3), 9) замршавањем, замршавање (0), 10) неморалан – историјско место у Малој Азији (2), 11) главни град Турске – екстремитети (2), 12) назив – скраћеница за исток – чврст, постојан (2), 13) швајцарски национални јунак (Вилем) – врста дрљаче.

УСПРАВНО: 1) презиме руског композитора и најуниверзалнијег савременог музичког ствараоца (1882–1971), Игор, живео у Француској од 1910. године, а у САД од 1937. године, аутор балета: „Жар-птица“, „Петрушка“, опере „Мавра“, опере-ораторијума „Краљ Едип“ и др. (слика 2) – иницијали сплитског композитора („Мала Флорами“) (1), 2) одело, хаљина – роман Александра Вуча (1), 3) учитељ Сократов – узорак, калуп (1), 4) скраћеница за тона – победа у шаху – ситан турски новац (4), 5) морска риба, црногреб (мн.) – гранат црне боје (1), 6) француска филмска глумица (Симон) – црна шумска креда – скраћеница за ампер (3), 7) гозба – отприлике – двадесет прво и седамнаесто слово ћирилице (3), 8) наш басист (Карић) – онемоћати (1), 9) презиме руског композитора и пијанисте (1891–1953). Живео у Западној Европи и САД, а 1932. године вратио се у своју домовину. Аутор опера: „Заљубљен у три наравце“, „Рат и мир“; балета: „Пепељута“, „Ромео и Ђулијета“, кантате „Александар Невски“ и др. (слика 3) – поклон (1), 10) супарник – руско женско име – река у Сибиру (2), 11) музичка скраћеница за „una corda“ (на једној жици) – направа за промену смера струје или јачине енергије (2), 12) уручивати – велики фес (1).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Осмосмерни мозаик је био с коначним решењем.

и играјте се
сладиште се

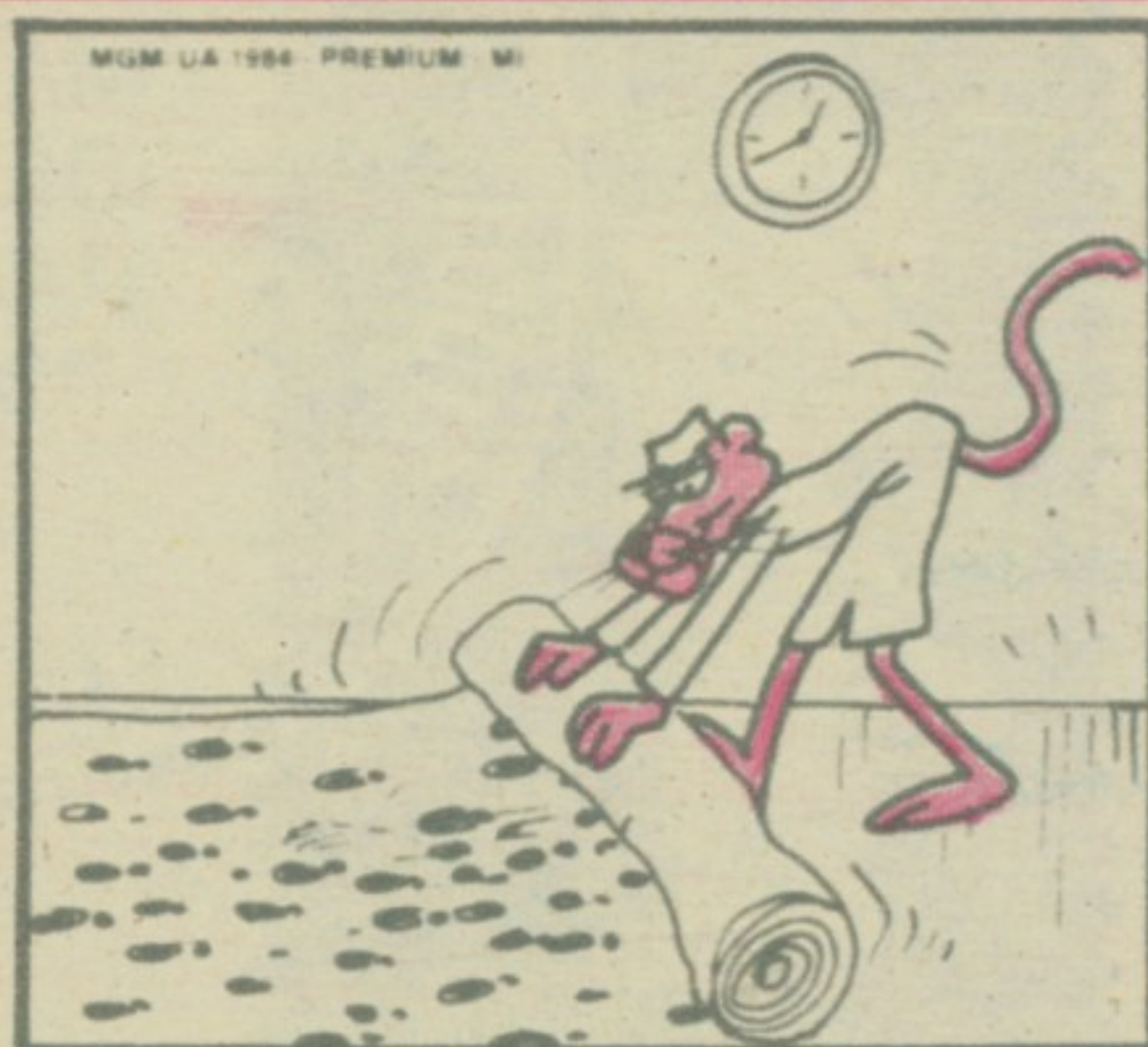
PEZ

и шишаљкама
бомбонама

ПАНТЕР ПАНТА

УЧЕНИЦИ ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА!
ЛИКОВНИ ПЕДАГОЗИ И УЧИТЕЉИ!
ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА!

УСКОРО ВЕЛИКИ ЗАБАВНИКОВ ЛИКОВНИ КОНКУРС ЗА ДЕЧЈУ МАРКУ

Награђени рад
осмогодишњег
дечака Боне Ти-
бора из Суботи-
це за 1982. годи-
ну.

Најбоља марка
за 1985. годину
штампана је по
раду Бранке Лу-
кић, четрнаесто-
годишње девој-
чице из Белиш-
ћа.

У „Политикином забавнику“ од 14. фебруара почиње југословенско такмичење младих у цртању ПОШТАНСКЕ МАРКЕ. Овај конкурс је, иначе, саставни део светског такмичења које организује Међународна унија за телекомуникације и обухвата младе од 8 до 18 година.

Тема конкурса је у вези са ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈАМА о чему ћемо више рећи у идућем броју.

Учеснике очекује преко 500 вредних добитака.

Награде ће бити додељене појединцима и школама као и наставницима ликовног васпитања и учитељима.

Конкурс организујемо са „Југомарком“, уз стручну помоћ и подршку Удружења ликовних пе-

дагога Југославије, републичких и покрајинских савеза.

Као што смо рекли – конкурс почиње 14. фебруара и траје до 7. марта 1986. године, а изаћи ће у четири броја „Политикиног забавника“.

Пошто се „Политикин забавник“ штампа у ограниченом тиражу, скрећемо пажњу читаоцима да код свог продавца новина на време обезбеде потребан број примерака јер нећемо бити у могућности да га доштапавамо.

ОБАВЕШТЕЊЕ ШКОЛАМА

Ако желите да своје ученике укључите у овај конкурс, потребно је да већ сада код продавца новина или преко „Политикине“ продајне службе – Улица 29. новембра 24, 11001 Београд, наручите потребан број примерака.

У идућем броју више о наградама.

ПОЛИТИКА ООУР ПРОДАЈА
11001 Београд, 29. новембра 24

Овим неопозиво наручујемо по _____ комада „Политикиног забавника“ од следећих бројева: 1781/14. 2, 1782/21.2, 1783/28.2. и 1784/7.3. 1986. године.

Назив школе и улица

Поштански број и место

Потпис овлашћеног лица и печат

Плаћање ћемо извршити по пријему ваше фактуре.

ПРАЗНА ШАКА ОСВАЈА СВЕТ

✉ Да ли карате потиче из Јапана или Кине?

МАРИНА ХОЛЦЕР
Држићева 11
41000 ЗАГРЕБ

Карате је јапански израз и долази од две речи: „кара“, што значи празан, и „те“ – шака. Према томе, карате значи „празна шака“. Савремени облик овом у целом свету популарном спорту дали су Јапанци, након је он, највероватније, пореклом из Кине. Неки подаци говоре да карате потиче из Индије. Наиме, индијски кипови израђени између трећег и првог миленијума пре наше ере приказују борце у ставовима и покретима карактеристичним за карате. У кинеским писаним документима вештина борбе шаком помиње се још у петом веку. Ова врста борилачког спорта, познатија као кинески бокс, временом се раширила по целој Азији, добијајући у свакој земљи национална обележја. Учитељ Фунакоши (1869–1955) из Окинаве створио је пре шездесетак година нови спорт: сјединио је кинески бокс и традиционалне јапанске борилачке вештине. Тако је настао карате, који се после другог светског рата прво раширио у Европи и Северној Америци, а касније у целом свету.

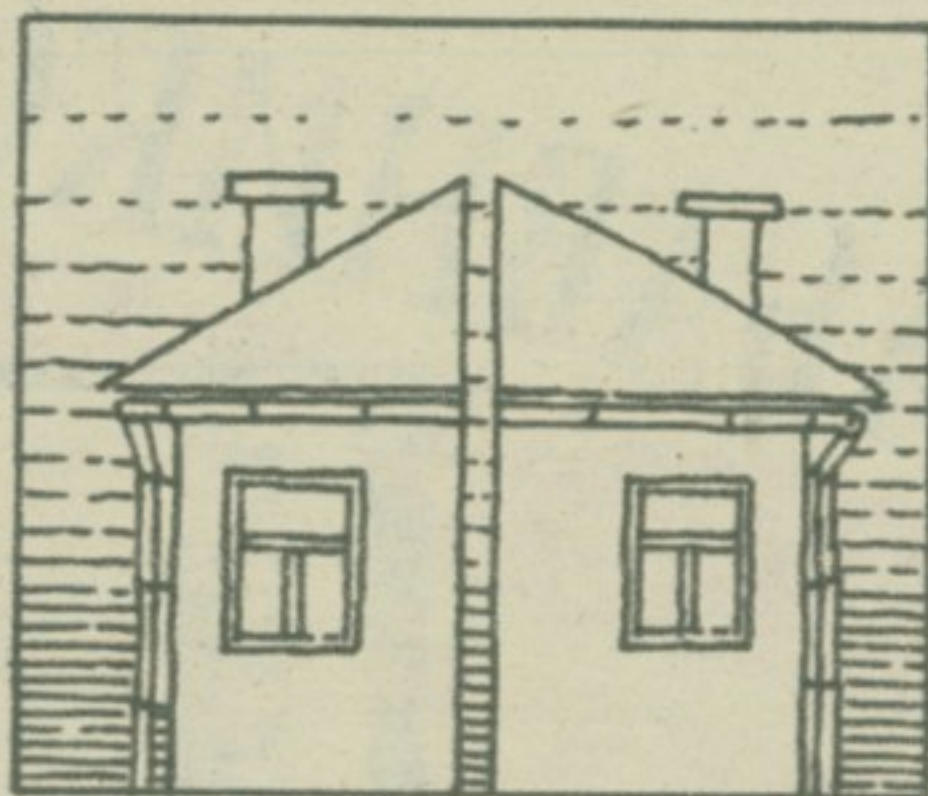
СВАКОМ ЊЕГОВА ПОЛОВИНА НЕБА

✉ И данас, кад човек може да зида грађевине „небу под облаке“, зачудимо се и задивимо древним здањима Дубровника и вештини неимара који су их градили. Али, дубровачке куће, палате и улице вероватно не би биле тако складне да Статут града Дубровника није још 1272. године детаљно прописао правила како сме да се подиже и гради. У овом Статуту је, између осталог, писало и следеће:

– Нико не сме правити спрат изнад крова куће другог, зато да му не би заклањао његов поглед у небо.

– Сваки житељ Дубровника мора изнад главе имати – своју половину неба.

– Свако сме на свом зиду или на свом делу да направи прозор или балкон, ако насупрот нема прозора

или балкона; тада, наиме, сме правити балкон или прозор.

– Нико не сме окренути кров своје куће на кров куће свога суседа, да се киша слива и пада на кућу његовог суседа, већ кров мора да стоји тако како је стајао од старина.

– Ниједна кућа у предграђу, новом делу града, не сме имати степениште ван куће, а они који би имали такво степениште, нека плате глобу од једног перпера.

Овај статут прописује и ширину општинских путева:

– Општински колни путеви морају да буду тако широки да се два натоварена магарца, ако се сусретну, могу мимоићи.

Познате су разне невоље многих наших градова. Можда би оне биле мање ако би се угледали на Дубровник пре 714 година!

МИЛОРАД ВУЈАЧИЋ
Првомајска 18
79300 ТРЕБИЊЕ

ЧОВЕЧЕ, НЕ ЉУТИ СЕ!

✉ Желео бих да знам како је настала игра „Човече, не љути се“.

БОРАН ЈУРИЋ
Браће Рибар 24
47000 Карловац

Кад су му његова три сина већ дојадиле враголијама и честим запиткивањима о свему и свачему, минхенски електричар Јозеф Фридрих Шмит 1909. године је нацртао на поклопцу једне старе кутије за шешире мале кругове. Четири пута по четири кружића као

старт, четири пута по четири кружића као циљ. Затим је старт и циљ повезао низом нових малих кругова, начинио шеснаест дрвених фигура и једну коцкицу и заиграо са својим синовима нову „игру на кутији за шешире“.

Дечаци, њихова мајка и цела породица били су одушевљени. Тако се пре 77 година родила игра „Човече, не љути се“. Упркос том имену и данас се често нађе понеки играч који се играјући „Човече, не љути се“ толико наљути да зграби таблу и фигуре и баца их у пећ или кроз прозор. То су, како је рекла удовица проналазача Шмита, најватренији љубитељи игре, јер они, чим се „охладе“, купују нову кутију „Човече, не љути се“.

КУЦ-КУЦ ЗА ПЕТ ЧУЛА

✉ При дочеку нове године, као и за сваки празник, куцамо се чашама. Зато ме интересује одакле потиче овај обичај.

МУХАРЕМ АЛИБЕГОВИЋ
Младена Стојановића 14
78300 Приједор

Људи су одувек волели и ценили добро пиће, али се нису увек куцали чашама. У старом веку овај

обичај није постојао. Сматра се да су први почели да га поштују Келти који су му придавали велики значај. Још од тог времена куцање чашама представља знак пријатељства и радости. По веровању Келта, у овом симболичном чину учествује свих пет људских чула. Пиће се види, осећа се његов мирис, а проба се језиком. Чуло додирва учествује док држимо чашу и, најзад, да би у том свечаном тренутку учествовало и чуло слуха, куцањем чаша производи се и звук. Живели!

ЦРВЕНИ КАРТОН ЗА ЦРНУ ЈЕДИНИЦУ

✉ Шта се догађа кад голман фудбалске екипе добије црвени картон?

ДЕЈАН МИЛОСАВЉЕВИЋ
Јурија Гагарина 237
11070 НОВИ БЕОГРАД

За фудбалског голмана важе иста правила као и за остале чланове тима који су на терену: ако му

судија покаже црвени картон, дужан је да напусти терен и за њега је утакмица завршена. Место на голу може да заузме било који други играч из екипе, од бека до левог крила, али га најчешће мења резервни голман, тако што тренер изведе једног играча и уводи новог голмана. Наравно, оваква замена је могућа само ако није искоришћено право на измену играча.

ОД ЖАКА ДО БАКА

✉ Редовно читамо Забавник, и свиђа нам се, али бисмо волеле кад бисте један кутак оставили за стихове. За стихове класичне, модерне, наших песника, преведене, (можда) наше, антологијске, споменарске (али вредне; а осим тога – било би ред, да се зна чији су то стихови). Ми вам шаљемо неколико и пуно поздрава од

ЉИЉЕ, ВЕРЕ, САНДРЕ, СВЕТЛАНЕ и МАЈЕ
18000 НИШ

Пролеће је цвета кађун
бело сунце зимно греје
нашали се на мој рачун
најлепша си кад се смејеш

И ми вас поздрављамо, и шаљемо вам, за ову прилику једну песму Жака Превера:

ГУШТЕР ЉУБАВИ

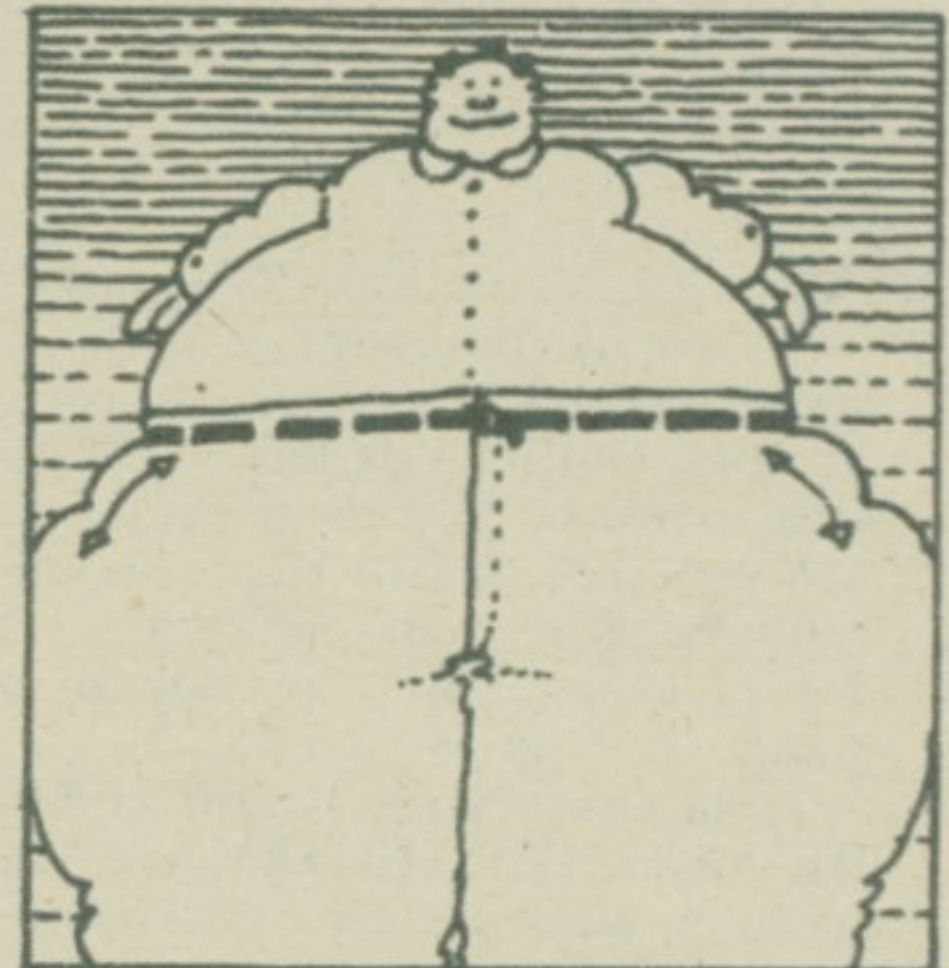
Опет је некуд нестао
Међу прстима његов реп
ми је остао
Тако ми баш и треба
Хтео сам га за себе.

РОБЕРТ ОД ПОЛА ТОНЕ

✉ Који је човек био најтежи на свету?

АЛМА ТОМАШЕВИЋ
Насеље В. И. Лењина 10
55000 СЛАВОНСКИ БРОД

Сматра се да је Американац Роберт Ерл Хјуџис, рођен 1926. године, био досад најтежи човек чија је тежина детаљно измерена и за-

бележена. Кад је рођен, Роберт је имао пет килограма. Са шест година био је тежак 92, а са десет 171 кг! Већ тада се видело да ће од дечака израсти прави цин: у тринаестој години он је био тежак 248, а у осамнаестој 314 килогра-

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Александар Бакочевић
В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Вић
Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирно Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боновић, Љубинка Ђуровић, Љилана Златковић, Милан Илић, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верница Смиљанић, Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Вић, Зефирно Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Менад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патриогић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миланко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномерковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодина 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодина 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-25728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 32.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.-
ШВЕДСКА	Шкр. 270.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 270.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.-

Уплате из иностранства слати на дебитни рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-83-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Насловна страна: Илустрација из збирке „Дечјих и домаћих бајки“ браће Грим издате 1894. године. На илустрацији о браћи Грим у Вуковом и Доситејевој музеју у Београду снимно Љубомир Патриогић.

ма. Кад је као двадесетпетогодишњак стао на вагу, она је показала 406, а две године касније 428 кг. Рекордну тежину Роберт је достигао у фебруару 1958. – 485 кг, што је, вероватно, досад највећа забележена тежина једног човека.

Роберт није рекордер само по тежини: обим његовог струка износио је 310 центиметара, груди 264, а надлактице 102 центиметра, што су такође досад највеће димензије.

Све до јула 1958, кад је умро, Хјуинс је наступао у једном путујућем циркусу. Његова тежина се пред смрт нешто смањила и износила је „само“ 472 килограма!

СКОЧИ МИ У УСТА, СИНЕ!

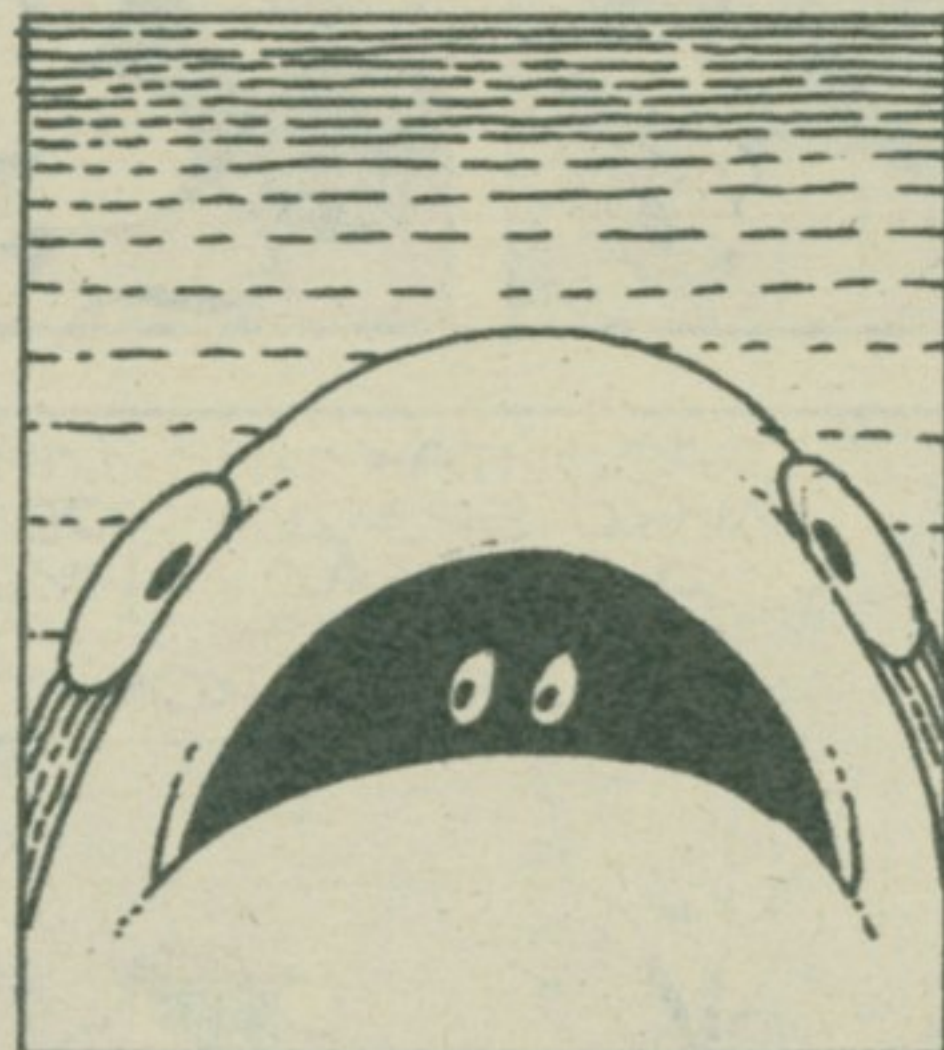
Читао сам у једној енциклопедији да рибе из породице Cihlida не само што „сисају“ своје родитеље него се још, кад загусти, сакрију у мамина уста. Да ли то чини још нека врста животиња? Одговори ми, Забавниче, ако знаш.

ДАМИР ПОЈАТИЋ

Бул. Југословенске армије 123
11000 Београд

Cihilde су занста необичне рибе. Тачно је да се младунци хране излучевинама специјалних слузних

жлезда које се налазе у кожи родитеља (и оца и мајке) и бар пет недеља после рођења, на најмањи знак узбуне, мајка их узима у уста и ту их чува док не прође опасност. Али, исто то чини и гребенасти крокодил који је све до недавно у јатима насељавао приобалне воде Југоисточне Азије,

Океаније, Аустралије, а сада је, као и сви други крокодили, постао права реткост.

Женка овог крокодила положи јаја у воду, у гнездо од трулог лишћа, и док траје инкубација дежура крај њих у рупи коју ископа за ту прилику, храбро бранећи

своје будуће потомство. Одмах пошто се крокодилчићи излегу, тврде аустралијски Абориџини који одлично познају живот ових гмизаваца, мајка растура гнездо а све своје младунце ставља у уста. Овадашњи ловци сматрали су да она једе свој пород али екипа зоолога која је недавно посматрала гребенасте крокодиле мисли сасвим другачије. Мама их само сакрије док не прође опасност. Као доказ наводе пример женке гребенастог крокодила из чијих је уста, један за другим, весело искочило двадесет и пет крокодилчића!

ЈАЈЕ, А У ЈАЈЕТУ...

Када је Дубравка Владуловић из Валакоња код Бољевца скувала једно необично велико кокошје јаје и почела да га љушти, изненадила се откривши да се у њему налази још једно јаје! Наиме, испод беланцета овог циноског, указала се љуска мањег јајета уобичајене величине у којем је такође било и беланце и жуманце.

Мислим да се чуда не догађају само у рубрици „Веровали или не“ чувеног Риплија, него и код нас.

ЗОРА НЕШИЋ

19370 БОЉЕВАЦ

М. Џојића 3

После незапамћеног успеха књиге

ЛИЧНИ КОМПЈУТЕР

– 20000 продатих примерака за 18 месеци

– исти аутори издали су:

ПРОГРАМИРАЊЕ ЗА ПОЧЕТАК

Приручник заснован на два принципа:

1 СВЕ У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ: ПЗП

- Увод у рачунску логику
- Алгоритам и како се прави
- Правила програмирања
- БАСИЦ – универзалне наредбе за Рад на свим микрорачунарима, са програмима
- упознајте PASCAL, FORTRAN, LISP, APL, LOGO, FORTH упоређење са BASIC-ом.
- УПОРЕДНЕ ТАБЕЛЕ BASIC-а ЗА: SPECTRUM, COMMODORE 64, ГАЛАКСИЈУ, TRS 80, BBC.
- МАШИНСКИ ЈЕЗИК – Програмирајте свој COMMODORE, SPECTRUM, APL, ORIC, BBC, ГАЛАКСИЈУ.
- ГОТОВИ ПРОГРАМИ ЗА: CBM 64 I SPECTRUM.

СВЕ
У
ЈЕДНОЈ
КЊИЗИ

2 НАЈЛЕПШИЈА КЊИГА: ПЗП

На 128 страна
17x24 cm,
с обзиром на обим
и садржај,
ПЗП нема такмаца.

Поручите одмах
(пола тиража већ је
продато у претплати)
платићете кад
ПЗП стигне на вашу
адресу.

НАРУЧБЕНИЦА (попуњавати штампаним словима)

Овим неопозиво наручујем ☐ примерака књиге ПРОГРАМИРАЊЕ ЗА ПОЧЕТАК у ауторском издању КОРИСНЕ КЊИГЕ по цени од 1.190.- дин. за примерак. Књигу ћу платити поузећем.

ПРЕЗИМЕ	ИМЕ
УЛИЦА И БРОЈ	ПОШТ. БРОЈ
МЕСТО	МАРКА РАЧУНАРА

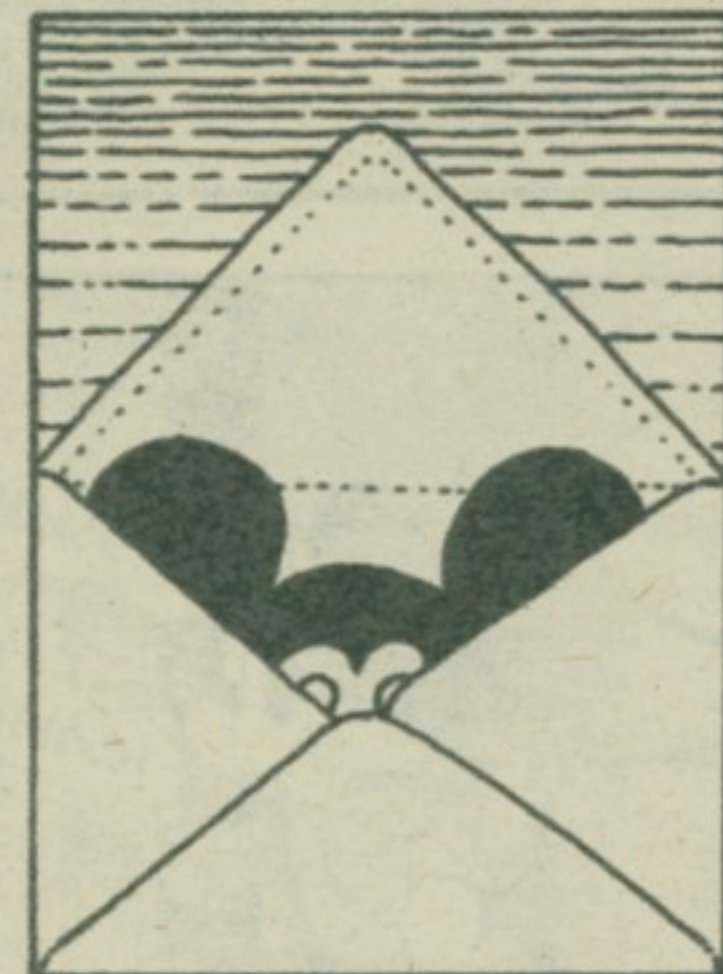
Слати на адресу: КОРИСНЕ КЊИГЕ (ЗА ПЗП) п.п. 13 11050 Београд

ТРАЖИМО

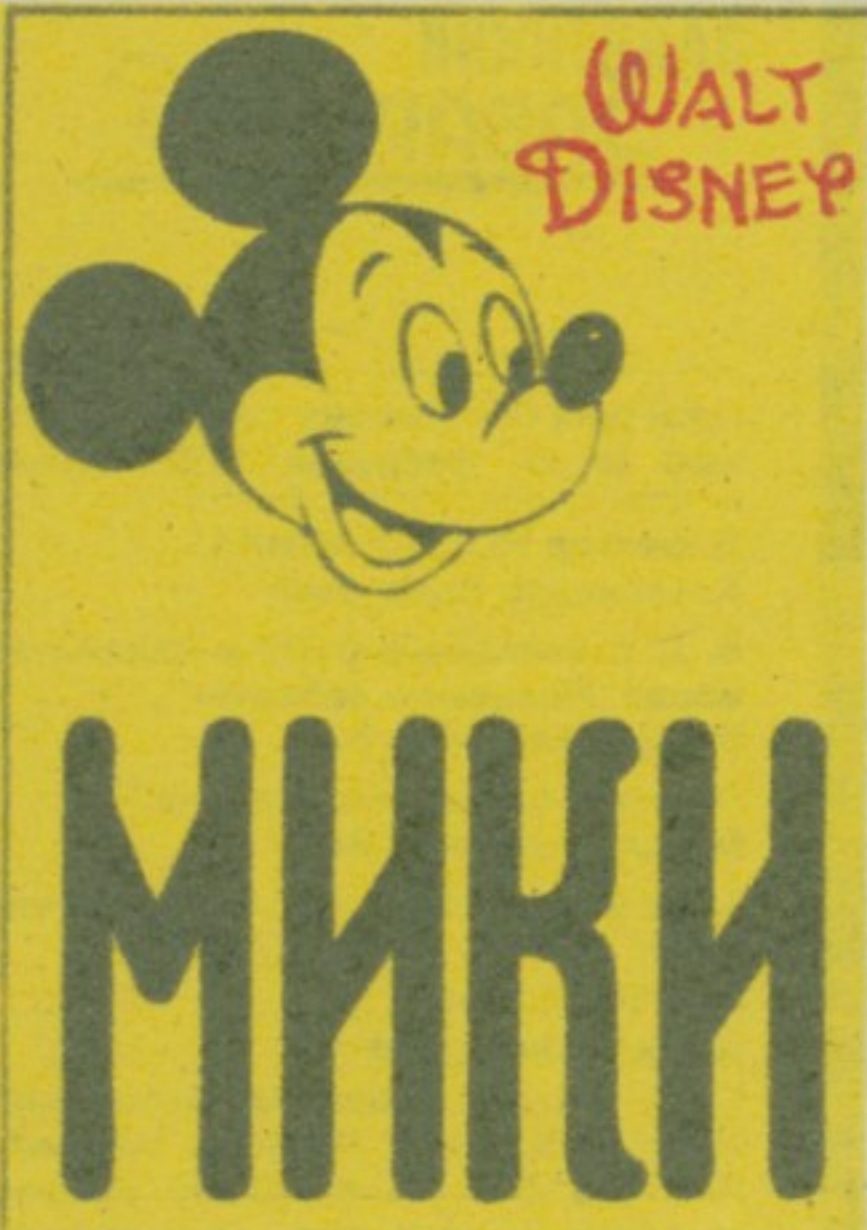
ПРИЈАТЕЉЕ

Драган Јовановић,
Марка Орешковића 40,
22330 Нова Пазова –
има 13 година, воли рок
музику, спорт и море.

Дијана Бузгановић,
Маршала Тита 13, 19325
Текија – има 15 година,
воли музику, сакупља
постере и писма.

Јелена Вељић, Булевар
ЈНА 160, 11000 Београд
– има 13 година, воли
море, музику, спорт и
дописивање.

КАКВО ДИВНО ЗИМСКО
ВЕЧЕ! РЕКАО САМ ТИ ДА
ЋЕ НАМ ПРИЈАТИ ШЕТ-
ЊА, ЈЕР...

...ИОНАКО НИЈЕ НИКАКАВ
ПРОГРАМ НА ТЕЛЕ-
ВИЗИЈИ!

АХ, МЕСЕЦ... ЉУДИ СУ
ЦАК И ТАМО СТИГЛИ, ЗА-
ХВАЉУЈУЋИ НАПРЕТКУ
НАУКЕ И ТЕХНИКЕ!

РАЗВИТАК ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ ЈЕ ТО-
ЛИКО БРЗ ДА ЧОВЕК НЕ ПОВЕРУЈЕ
ДА НЕКАДА НИЈЕ БИЛО ТЕ-
ЛЕВИЗИЈЕ, АУТОМО-
БИЛА, КОМПЈУТЕРА...

ПИТАМ СЕ, ПОНЕКАД,
КАКО СУ ЉУДИ
УПШТЕ
МОГЛИ
ДА ЖИВЕ...

...У ТАКВИМ УСЛОВИ-
МА?

ДА, ДА... ЗАИСТА ЈЕ
ОГРОМНА БЛАГОДЕТ
ЖИВЕТИ У ОВОМ АТОМ-
СКОМ ДОБУ!

КЛИК!

КЛИК!

МИКО, ТРКНИ БРЗО
У ПОДРУМ И ИСКОПАЈ
НЕГДЕ ОНУ БАБА
МИМИКИНУ ПЕТРО-
ЛЕЈКУ!